

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี

(พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

นางเจนจิรา รัชศฤงคารสกุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 9 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 เพื่อให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) สู่การปฏิบัติ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 9 (3) กำหนดให้ส่วนราชการต้องติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น โดยต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กำหนด รวมทั้งต้องจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564

จากข้อกำหนดของกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีในข้างต้น จึงได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรายปีและภาพรวมระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) เมื่อสิ้นสุดแผน พร้อมทั้งจัดทำรายงานการประเมินสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำเสนอข้อมูลผลการบรรลุเป้าหมายของการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ ปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะต่อไป รวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการตามคู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564 เพื่อนำเข้าสู่ระบบ eMENSCR และเผยแพร่สู่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อได้นำข้อมูลผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ผลสำเร็จที่ได้การดำเนินการประเมินครั้งนี้ เป็นผลมาจากการให้การสนับสนุนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยพิจารณาให้คำปรึกษา และข้อคิดเห็นในการประเมิน และการจัดทำรายงานฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการรายงาน สุดท้ายนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้บริหารและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะได้ใช้ประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ สู่การปรับปรุง พัฒนา หรือต่อยอดพัฒนางานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็ก เยาวชนและประชาชนของชาติ ให้มีความพร้อมปรับตัว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เจนจิรา ธีศถุงการสกุล
ธันวาคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาศึกษา โดยใช้แนวคิดการประเมินที่อิงวัตถุประสงค์ (Goal-based evaluation) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

วิธีการดำเนินการประเมินแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการต่อแผนระดับต่าง ๆ และการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินที่อิงตามวัตถุประสงค์ (Goal Based Evaluation) ของไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวม (Summative Assessment) โดยใช้ข้อมูลตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย เป้าหมายรวม 5 เป้าหมาย 9 ตัวชี้วัด แผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) 5 เรื่อง 8 เป้าหมายย่อย และ 19 ตัวชี้วัด รวมทั้งตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนระดับ 2 แหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) แหล่งข้อมูลทางการศึกษาจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง 11 หน่วยงาน และ 2) แหล่งข้อมูลเอกสารและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน ประกอบด้วย แบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด และแบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติราชการ การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการขอข้อมูลจากแต่ละหน่วยงาน และรวบรวมเพิ่มเติมจากเอกสารวิชาการและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ อัตราส่วน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน ใช้วิธีการและเกณฑ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดทำแผนระดับ 3

สำหรับการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการโดยใช้แหล่งข้อมูล เครื่องมือวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเดียวกับประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนระดับต่าง ๆ เนื่องจากดำเนินการไปพร้อมกัน และเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล คือ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 หน่วยงาน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป เป็นการดำเนินการเพื่อต่อบัณฑิตประสงค์ ข้อที่ 3 มีขั้นตอนดำเนินการโดย 1) การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ระยะที่ 1 2) การให้ความเห็นเพิ่มเติมจากผู้แทนหน่วยงาน 3) ยกร่างข้อเสนอแนะ 4) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิในการอ่านพิจารณาเชิงวิพากษ์ และ 5) ปรับปรุงข้อเสนอแนะที่ยกร่างตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการประเมิน

การนำเสนอสรุปผลการประเมินเพื่อต่อบัณฑิตประสงค์การประเมิน 3 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย

1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี

1.1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในภาพรวม จำนวน 5 เป้าหมาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 60 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20 และบรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20

1.1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 เรื่อง 8 เป้าหมายย่อย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการฯ จำนวน 5 เรื่อง บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้ บรรลุตามค่าเป้าหมาย ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการเรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ คิดเป็นร้อยละ 131.78 (2) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่ อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 348.61 (3) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 111.18 และ (4) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 117.42

1.2) บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คือ แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ 99.91

2) เป้าหมายภายใต้แผนย่อยของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี จำนวน 8 เป้าหมาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 5 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 62.50 และบรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่ (1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ คิดเป็นร้อยละ 131.78 (2) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 611.92 (3) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 113.09 (4) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 126.39 และ (5) ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัยสนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ คิดเป็นร้อยละ 117.12

2.2) ผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายต่ำกว่าระดับค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย ได้แก่ (1) กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ คิดเป็นร้อยละ 85.31 (2) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานสากล คิดเป็นร้อยละ 94.07 และ (3) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เสมอภาคและเหมาะสมกับช่วงวัย คิดเป็นร้อยละ 99.91

ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อการบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัด 19 ตัวชี้วัดพบว่า บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 14 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 73.68 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 10.53 บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 2 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 10.53 และบรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ จำนวน 1 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 5.26

1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนระดับ 2 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการสรุปได้ดังนี้

1.2.1. ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

1) แผนแม่บทที่ 12 ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด โดยมีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 84.90 และ (2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น ผ่านการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI) คิดเป็นร้อยละ 78.30 (ใช้ผลการดำเนินงานข้อมูลความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาของคนไทยในกลุ่มอาเซียน) (The Global Talent Competitiveness Index: GTCI) ส่วน (3) คะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานได้เนื่องจาก มีการจัดสอบ PISA 2022 ในเดือนสิงหาคม 2565 และจัดทำรายงานสรุปการประเมินแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2566

สำหรับแผนย่อยที่ 12.1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 บรรลุตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 116.68 และแผนย่อยที่ 12.2 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 649.15

2) แผนแม่บทที่ 11 ประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต มี 1 ตัวชี้วัด บรรลุตามค่าเป้าหมาย คือ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 101.27 (เป็นผลการดำเนินงานจากการประเมินขององค์การสหประชาชาติ) และแผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์เนื่องจากปี 2565 สภาเศรษฐกิจโลก(World Economic Forum: WEF) ไม่มีการรายงานผลการจัดคะแนนความสามารถทางการแข่งขัน แต่มีผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเท่ากับ 10.23 ปี (ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น) และการส่งเสริมเด็กในการเรียนรู้เชิงการวิเคราะห์

1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี(พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา

จากผลการประเมิน กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100 และกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100

2. ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2665) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ (1) ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (2) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กำหนดทิศทางทางการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง (3) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (4) มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และ (5) มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง

2.2 ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ด้านนโยบายและแผน มีการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาล ผู้บริหารระดับสูง ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการ (2) ด้านบุคลากร อัตราากำลังไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด บุคลากรบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายงาน และบางส่วนยังขาดการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ (3) ด้านงบประมาณ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ในไตรมาส 1 – 3 ได้รับงบประมาณบางส่วน (4) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีมีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ขาดความทันสมัย (5) ด้านการจัดการ ระบบฐานข้อมูลยังขาดข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน และการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผน/โครงการบางส่วน ขาดความครบถ้วนของข้อมูล

3. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ควรจัดเก็บข้อมูลความเสี่ยง/ความปลอดภัยของผู้เรียนให้มีความครอบคลุมภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อเสริมสร้างสถานศึกษาปลอดภัยให้กับนักเรียน

3.1.2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ควรวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาในการเสริมสร้างความตระหนักในการสอบวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และควรปรับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต

3.1.3 การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจและการเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานด้านการศึกษาให้กับสาธารณชนควมมีระบบการค้นหาติดตามเด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาที่ทันสมัยและมีความยั่งยืน มี

3.1.4 การส่งต่อและพัฒนาเด็กและเยาวชนตามศักยภาพ/พหุปัญญา ควรปรับ/พัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมโครงการสร้างเวลาเรียน รูปแบบการเรียนรู้ การเทียบโอนการเรียนรู้ การยืดหยุ่นหน่วยกิต

3.1.5 การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) ควรส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการสร้างแนวคิด/แนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

3.1.6 การปรับปรุงตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดที่ 3 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD) ควรพิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัดย่อยที่ต้องเร่งยกระดับคุณภาพ มากำหนดเป็นตัวชี้วัดเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี ที่ทุกหน่วยงานต้องจัดทำแผนการดำเนินการที่ชัดเจน (2) ตัวชี้วัดผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ ควรทบทวนค่านิยมเชิงปฏิบัติของตัวชี้วัด และขอบเขตของการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และ (3) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ควรปรับเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2.1 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนคพร้อมสนับสนุนงบประมาณ ควบคู่ไปกับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง

3.2.2 ควรจัดทำและขับเคลื่อนโครงการสำคัญที่มีการถ่ายทอดค่าเป้าหมายจากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการให้อยู่ในแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2.3 ควรนำผลการติดตามและประเมินแผนที่ผ่านมา มาใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างจริงจัง เพื่อให้สามารถจัดทำแผนบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

3.2.4 ควรพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีความเป็นเอกภาพ เพียงพอ เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน งบประมาณ และการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการประเมิน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการเร่งรัดขับเคลื่อนนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. ควรกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์(แผนระยะยาว) และเป้าหมายของแผนแต่ละระยะให้ชัดเจน รวมทั้งตัวชี้วัดที่เน้นการวัดที่เน้นเชิงคุณภาพ สามารถวัดผลสำเร็จได้ รวมถึงมีการติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานตามแผนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

3. ควรประสานกับสำนักงบประมาณในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับการกิจงานและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่แท้จริง รวมทั้งประสานกับหน่วยงานภายนอกในการมีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษา

4. ควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีองค์ความรู้ และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ผ่านการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการกิจงาน

5. ควรจัดให้มีกลไกและระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่มีมาตรฐาน เป็นปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ เพื่อสนับสนุนการกระบวนการจัดทำนโยบาย แผน งบประมาณ รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ควรพิจารณานำข้อเสนอแนะที่มีต่อการปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ไปใช้ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมายปลายทางที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผน ควรดำเนินการ โดยทีมงานที่ประกอบด้วยผู้บริหาร และบุคลากรระดับปฏิบัติการที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับทุกกระบวนการ
2. ควรมีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมจากเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ที่เป็นบุคคลภายนอกให้มากขึ้น ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อแผนและผลเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการ เพื่อนำมาปรับปรุงรายละเอียดของแผนให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ และบทบาทของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย และทิศทางเดียวกัน
3. ควรมีการขับเคลื่อนกลไกในการบริหารแผนเชิงยุทธศาสตร์ฯ อย่างเป็นระบบ และ ต่อเนื่อง มีการบูรณาการแผนงาน โครงการ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลักดันให้มีการปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบและกลไกการบริหารจัดการการขับเคลื่อนแผนการปฏิบัติราชการ ของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย ของแผนระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ควรประเมินผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการสำคัญภายใต้แผนปฏิบัติราชการว่ามีความคุ้มค่า และส่งผลต่อพันธกิจและเป้าหมายของแผนที่แท้จริงหรือไม่ เพียงใด

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์การประเมิน	4
ขอบเขตการประเมิน	4
นิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ข้อจำกัดของการประเมิน	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	10
นโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	16
แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	25
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน	35
รูปแบบหรือโมเดลการประเมินโครงการ	44
การจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
กรอบแนวคิดการประเมินผล	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินผล	
ระยะที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ และการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็น อุปสรรคต่อการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	55
ระยะที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะต่อไป	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 -2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ	72
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	154
ตอนที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในระยะต่อไป	168

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการประเมิน	176
การอภิปรายผล	183
ข้อเสนอแนะการประเมิน	
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	192
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	192
ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป	193

บรรณานุกรม

194

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ	199
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	202
ภาคผนวก ค หนังสือราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	215

ประวัติผู้วิจัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	26
2	ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	27
3	ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	28
4	ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	30
5	ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	32
6	รายละเอียดตัวชี้วัดตามเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	60
7	รายละเอียดตัวชี้วัดตามแผนย่อยของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	61
8	รายละเอียดตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนระดับ 2 ตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่ตอบสนองต่อแผนระดับ 2 และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	64
9	กรอบแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	69
10	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ภาพรวม	74
11	จำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	80
12	ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD) ปี 2020 – 2022 (พ.ศ. 2563 – 2565)	83
13	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น	86
14	จำนวนและร้อยละของประชาชนเข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)	87

- 15 จำนวนและร้อยละของประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษา
ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 88

สารบัญดาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม	91
17 จำนวนและร้อยละของร่างกฎหมายหลัก/รอง ที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์	93
18 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อย ภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	95
19 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	98
20 จำนวนและร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ	100
21 จำนวนและร้อยละของผู้เรียน เยาวชน และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนา ศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้	101
22 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนา กำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	103
23 จำนวนและร้อยละของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ปี 2563 - 2565	105
24 สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2562 – 2565	106
25 จำนวนและสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 - ม.4) ภาพรวมประเทศ ประจำปี 2565	106
26 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพ คนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	107
27 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถ	110
28 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ จำแนกตามระดับการศึกษา (เฉพาะด้านมาตรฐานผู้เรียน)	112
29 จำนวนและร้อยละของผลการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การประกันคุณภาพการศึกษา (สถานศึกษา)	113
30 จำนวนและร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนระดับดีขึ้น	114
31 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ระดับดีขึ้น	115

- 32 จำนวนและร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
33 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา	119
34 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 - 2565	121
35 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	125
36 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้	129
37 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21	134
38 อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	138
39 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย	139
40 ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล	140
41 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	143
42 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่นของแผนแม่บทที่ 11 ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	145
43 เป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	149
44 เป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา	151
45 ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)	154

46	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	162
47	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	163

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ระดับของแผน 3 ระดับ	13
2	แนวทางการจัดทำแผนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	15
3	แผนผังความเชื่อมโยงแผน 3 ระดับของประเทศ สู่แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	33
4	สาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	34
5	รูปแบบการประเมิน Tyler's Model	45
6	กรอบแนวคิดในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	54
7	ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป	75
8	ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป	76
9	ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป	76
10	จำนวนและร้อยละของกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565	84
11	สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2562 – 2565	99
12	จำนวนและร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	110
13	อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565	116
14	อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565	116
15	อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565	117

16	อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565	118
17	ผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564	125
18	ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 – 2564	125

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
19	ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564	125
20	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ ได้รับการพัฒนาและยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้กรอบมาตรฐานความสามารถ ทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	129
21	ผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของนักเรียนในโครงการ PISA ระหว่างปี 2000 – 2018	130
22	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนไทยต่างกลุ่มโรงเรียน ปี 2018	131
23	ข้อมูลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2565	146

ส่วนที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมาตรา 142 กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งมาตรา 162 กำหนดให้คำแถลงนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อรัฐสภา ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เห็นชอบการจำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ โดยยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 ซึ่งใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อผลักดันสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศ และในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติจะดำเนินการผ่านการถ่ายระดับเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติสู่แผนระดับที่ 2 ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับที่ 3 ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้าน... แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี และรายปี ซึ่งเป็นแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 สู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือจัดทำขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด หรือจัดทำขึ้นตามพันธกรณีหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป็นแผนระยะ 5 ปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยในวาระเริ่มแรกให้จัดทำเป็นแผน 3 ปี มีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จากข้อกำหนดของกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีที่กล่าวมาข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2561 – 2580) ในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและรอง แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 เพื่อให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) สู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนในช่วงเวลาที่กำหนด รวมทั้งเป็นกรอบแนวทางในการติดตาม

และประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 9 (1), (2), (3) ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้าและแผนปฏิบัติราชการดังกล่าวต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ ตลอดจนต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) กำหนด นอกจากนี้เมื่อสิ้นปีงบประมาณหน่วยงานของรัฐต้องจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เพื่อประโยชน์ในการติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินการขับเคลื่อนตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564

การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวงศึกษาธิการใช้หลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการ “ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง” โดยแผนปฏิบัติราชการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแผนระดับที่ 3 จะเป็นการดำเนินการในส่วนของการปฏิบัติ “Do” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตามกรอบแนวทางของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และดำเนินงานภายใต้ 5 พันธกิจ ประกอบด้วย 1) ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับทุกประเภทตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเทียบเท่าระดับสากล 2) สร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) ผลิต พัฒนา และสร้างเสริมศักยภาพกำลังคนให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนาประเทศ 4) วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ และ 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยการขับเคลื่อนแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติราชการฯ จำนวน 5 เรื่องสู่การปฏิบัติ ดังนี้ แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมาย และตัวชี้วัด จำนวน 18 ตัวชี้วัด

ภายหลังการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องตรวจสอบ (Check) การดำเนินงานที่ปฏิบัติไว้ตามแผนฯ เพื่อทบทวนและวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการจึงมีการติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานแผนปฏิบัติราชการ โดยติดตาม

ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการเป็นรายปี เพื่อให้สามารถส่งต่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2564 ได้มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการฯ โดยคณะทำงานติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงและอภิปรายร่วมกันกับคณะทำงานและผู้แทนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องในการกระตุ้น เร่งรัดติดตามผลการดำเนินงาน ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผน มีเพียงร้อยละ 44.44 ที่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีเหตุปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการที่ยังขาดความชัดเจนในด้านความเชื่อมโยงของการนำแผนปฏิบัติราชการระดับกระทรวงไปสู่ระดับกรม ส่งผลให้หน่วยปฏิบัติขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการและการนำแผนสู่การปฏิบัติ ประกอบกับเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ใ้้งดการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มหรือเคลื่อนที่ของคนจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามแผนงานที่กำหนด ส่วนสถานศึกษาต้องทำการปิดภาคเรียน จึงทำให้ผลการดำเนินงานโครงการบางส่วนไม่สามารถตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการระดับกระทรวงได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ทั้งนี้ การติดตามประเมินผลดังกล่าวได้ให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข (ACT) และพัฒนากระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปี โครงการและการดำเนินงานให้เหมาะสมมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ผู้บริหารทุกหน่วยงานควรให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกให้เกิดการแปลงแผนปฏิบัติราชการระดับกระทรวงไปเป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของระดับกรมและระดับหน่วยงาน พร้อมทั้งให้มีการกำกับติดตาม เพื่อให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งควรมีการทบทวนตัวชี้วัดความสำเร็จให้มีคำนิยามที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ภัยคุกคามที่เกิดขึ้น

การติดตาม ประเมินผลการนำแผนปฏิบัติราชการไปสู่การปฏิบัติจึงมีความสำคัญและจำเป็นยิ่ง ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการครบระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) จึงต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนฯ ดังกล่าว โดยการประเมินผลในครั้งนี้เป็นการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) ใช้แนวคิดการประเมินที่อิงวัตถุประสงค์ (Objectives Based Evaluation) เนื่องจากมุ่งเน้นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ และที่ส่งผลต่อเป้าหมายของแผนต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบหลัก โดยมีเกณฑ์เป้าหมายระบุไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และนำเข้ารายงานผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ตามระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562 ซึ่งการรายงานจะต้องเป็นไปตามคู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3

ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบภารกิจด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในช่วงระยะ 3 ปีของแผน เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับสถานการณ์และทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

ขอบเขตการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินที่อิงตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ (Tyler) มากำหนดกรอบแนวคิดการประเมินผล เนื่องจาก มุ่งเน้นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการฯ และแผนระดับ 2 ที่มีเกณฑ์เป้าหมายระบุไว้ในแผนอย่างชัดเจน โดยมีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการครั้งนี้ ใช้แนวคิดการประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์ (Goal Based Evaluation) และเป็นไปตามแนวทางการรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี ที่ระบุไว้ในคู่มือการจัดทำแผนระดับที่ 3 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) โดยมีประเด็น/เนื้อหาสำคัญในการศึกษา จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย

1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยครอบคลุมการประเมินใน 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่ 1) ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2) ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเสมอภาค 3) กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ 4) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ และ 5) ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 5 แผน ได้แก่ 1) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และ 5) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

1.1.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการต่อแผนระดับ 2 โดยการประเมินครั้งนี้ ครอบคลุมแผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย 2 แผน ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (12) ประเด็น (11) 11.3 วัยเรียนและวัยรุ่น และแผนการปฏิรูปประเทศ กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 และ 4 ส่วนแผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ (รอง) มีการจัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานเพิ่มเติม ซึ่งไม่ปรากฏข้อมูลในรายงานการประเมินฯ ฉบับนี้

1.2 การศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 การจัดทำข้อเสนอในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการฯ ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ และใช้วิธีการและเกณฑ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการประเมิน

1) วิธีการประเมิน นำผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานตามตัวชี้วัดไปคำนวณร่วมกับค่าเป้าหมายที่แผนปฏิบัติการกำหนด และหาระดับผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการ โดยใช้หลักการคำนวณผลเป็นฐาน 100 และเทียบค่าสี เพื่อระบุระดับการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

2) ระดับการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน มี 4 ระดับ

2.1) บรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ หมายถึง ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมาย

(● สีแดง)

2.2) บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง หมายถึง ดำเนินการได้ร้อยละ 50 - 75 ของค่าเป้าหมาย

(● สีส้ม)

2.3) บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย หมายถึง บรรลุมากกว่าร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย (● สีเหลือง)

2.4) บรรลุตามค่าเป้าหมาย หมายถึง สามารถบรรลุค่าเป้าหมายร้อยละ 100 (● สีเขียว)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล

2.1 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษารั้งนี้ คือ หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด 11 หน่วยงาน ประกอบด้วย องค์การหลัก ได้แก่ (1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) ครอบคลุมสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) หน่วยงานส่วนกลางในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.เดิม) สำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) (2) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) (3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และหน่วยงานในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ (5) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (คส.) (6) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) (7) สถาบันการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (8) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) (9) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) (10) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน) (มวส.) และ (11) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สสช.)

2.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการกลุ่มงาน บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดทำแผน/งบประมาณ/การติดตามประเมินผลของหน่วยงาน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทั้งหมด 11 หน่วยงาน

2.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบหลัก และจากเอกสาร เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ดำเนินการศึกษา ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 – ธันวาคม 2565

นิยามศัพท์

แผนระดับที่ 1 หมายถึง ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน มีการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาไปสู่แผนระดับที่ 2 และ 3 อย่างเป็นระบบ

แผนระดับที่ 2 หมายถึง แผนซึ่งเป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และการถ่ายทอดไปสู่แนวทางในการปฏิบัติในแผนระดับที่ 3 ประกอบด้วย 4 แผน ดังนี้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

แผนระดับที่ 3 หมายถึง แผนที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐเพื่อถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ หรือจัดทำขึ้นตามพันธกรณีหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบด้วยแผนต่าง ๆ ดังนี้ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และรายปี แผนปฏิบัติการด้าน ... และแผนอื่น ๆ

แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี หมายถึง แผนระดับ 3 ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะ 3 ปี ในการบรรลุภารกิจหลักของหน่วยงาน และขับเคลื่อนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายแผนระดับที่ 2 ตลอดจนแผนระดับที่ 3 อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จและค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด เพื่อวัดระดับผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ มีโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการในระยะ 3 ปี และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรม รวมทั้งมีการระบุผู้รับผิดชอบหลัก งบประมาณในการดำเนินการที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการที่ชัดเจน

แผนย่อย หมายถึง แผนปฏิบัติราชการเรื่อง หรือประเด็นยุทธศาสตร์ ภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย (1) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (2) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (3) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (4) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และ (5) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมาย หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินงานของแผนแต่ละระดับ แบ่งเป็น เป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 เป้าหมาย และเป้าหมายของแผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) ภายใต้แผนปฏิบัติราชการ จำนวน 8 เป้าหมาย

ค่าเป้าหมาย หมายถึง จำนวนนับเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ที่แสดงถึงค่าคาดหวังที่ต้องการจากผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวชี้วัดความสำเร็จและผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงาน

การดำเนินงานตามตัวชี้วัด หมายถึง การดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18 ตัวชี้วัด

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดและติดตามผลการปฏิบัติงานของแผนงาน/โครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยวัดผลจากการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ เทียบกับเกณฑ์หรือค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อประเมินว่าสามารถปฏิบัติงานหรือโครงการให้เป็นไปตามพันธกิจ เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และระบุสาเหตุที่ทำให้ผลงานหรือผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การให้ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อขจัดสาเหตุ และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการรายงานผลการประเมินแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา หรือการตัดสินใจในอนาคต

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ หมายถึง การวิเคราะห์ตรวจสอบผลผลิต ผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายรวม (เป้าประสงค์) และแผนย่อย (แผนปฏิบัติการเรื่อง) จำนวน 5 เรื่อง ภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาจากการนำผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นจริงคำนวณร่วมกับค่าเป้าหมายที่แผนปฏิบัติการกำหนด และใช้หลักการคำนวณผลเป็นฐาน 100 พร้อมระบุระดับผลสัมฤทธิ์ของแผนฯ ตามแนวทางของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของแผนปฏิบัติการต่อแผนระดับที่ 2 หมายถึง การวิเคราะห์ตรวจสอบผลผลิต ผลลัพธ์การดำเนินงานของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่กำหนดของแผนระดับที่ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ได้แก่ แผนแม่บทประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (หลัก) แผนแม่บทประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 11.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน และวัยรุ่น แผนการปฏิรูปประเทศ กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ใช้หลักการคำนวณผลเป็นฐาน 100 พร้อมระบุระดับผลสัมฤทธิ์ของแผนฯ ตามแนวทางของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ข้อจำกัดหรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การดำเนินงานโครงการไม่เป็นไปอย่างราบรื่นหรือตามเป้าหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการประเมินแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์หรือแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป
2. ผู้บริหารทุกระดับได้นำผลการติดตามและประเมินแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค และแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนในระยะต่อไป
3. ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบงาน/โครงการได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมิน และรายงานผลความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางต่อการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนหรือการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดของการประเมิน

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในครั้งนี้ เป็นการดำเนินการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งหน่วยงานและสถานศึกษามีการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้ออย่างเคร่งครัด โดยบางแห่งมีการปิดทำการในช่วงของสถานการณ์ จึงทำให้การจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการบางส่วนอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือมีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการฯ ในครั้งนี้ อาจทำให้ไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของตัวชี้วัดได้ หรือมีผลการประเมินเฉพาะบางปีงบประมาณที่ดำเนินการ
2. แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแผนที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาในช่วงระยะ 3 ปี โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ซึ่งในแต่ละปีอาจมีการปรับเปลี่ยนสาระสำคัญของแผน เช่น เป้าหมายตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย โดยบางตัวชี้วัดมีการยกเลิก หรือปรับเปลี่ยน/ลดค่าเป้าหมาย เพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับทิศทางการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นในช่วงระยะเวลานั้น ๆ รวมทั้งสถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน เนื่องจากข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินผลบางส่วนอาจมีไม่เพียงพอ ต่อเนื่อง หรือครบถ้วนตามระยะเวลาของแผน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ประเมินได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
2. นโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)
 - 2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
 - 2.3 แผนการปฏิรูปประเทศ
 - 2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)
 - 2.5 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565)
 - 2.6 นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
 - 2.7 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)
 - 2.8 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579)
3. แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน
5. รูปแบบหรือโมเดลการประเมินโครงการ
6. แนวทางการจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการประเมิน

1. หลักการ แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป็นแผนระยะ 5 ปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยในวาระเริ่มแรกให้จัดทำเป็นแผน 3 ปี มีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2560 กำหนดให้จำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ โดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 ซึ่งใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด จะดำเนินการผ่านการถ่ายทอดระดับเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติสู่แผนระดับที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูป

ประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย แผนปฏิบัติการด้าน... แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี และรายปี เพื่อให้เกิดการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในปี 2580 ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นแผนทุกแผนที่จัดทำโดยหน่วยงาน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 หากมีความจำเป็นต้องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์แผนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (โดยไม่มีข้อยกเว้น)

จากบทบัญญัติของกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีในข้างต้น การจัดทำแผนของประเทศ มี 3 ระดับ โดยแผนระดับที่ 3 เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนระดับที่ 1 และระดับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งทุกส่วนราชการจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี โดยในวาระแรกกำหนดระยะเวลา 3 ปี คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถึง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และจัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปี โดยต้องมีความสอดคล้องกับแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 นโยบายของคณะรัฐมนตรีและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565) ได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน... ต่อคณะรัฐมนตรี และระบุหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความหมายของแผน 3 ระดับ

1.1.1 แผนระดับที่ 1 คือ ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อเกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65

1.1.2 แผนระดับที่ 2 เป็นแผนที่มีแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และถ่ายทอดไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ ในแผนระดับที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คือ แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 3) โดยเป็นแผนที่กำหนดประเด็นการพัฒนาในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้องและประเด็นการพัฒนา จะไม่มีความซ้ำซ้อนกันระหว่างแผนแม่บทฯ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำแผนแม่บทฯ ไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันการเกิดความสับสน โดยกำหนดค่าเป้าหมายแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ห้วงการพัฒนา ห้วงละ 5 ปี

2) แผนการปฏิรูปประเทศ เป็นแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ตามนัยของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยเป็นแผนที่มุ่งเน้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเชิงเร่งด่วนเชิงโครงสร้าง วิธีและกระบวนการ หรือกลไกหรือกระบวน ในห้วงระยะเวลา 5 ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้รากฐานการพัฒนามีความมั่นคง เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของประเทศ

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนพัฒนาตามนัยของพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เป็นแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องในแต่ละห้วงระยะเวลา 5 ปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนนโยบายแห่งรัฐ สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งของประเทศและของโลก ทิศทางการพัฒนาประเทศที่เหมาะสมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการบูรณาการการดำเนินการร่วมกันและมุ่งตอบสนองความเป็นอยู่ที่มีความผาสุกและยั่งยืนของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค โดยจะเป็นแผนชั้นนำประเด็นการพัฒนาที่จะต้องให้ความสำคัญในห้วงระยะเวลา 5 ปี นั้น ๆ

4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ เป็นนโยบายและแผนตามกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติตามนัยของพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 โดยเป็นแผนหลักของชาติที่เป็นกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก่ไขหรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ

1.1.3 แผนระดับที่ 3 คือ แผนที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ หรือจัดทำขึ้นตามพันธกิจหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

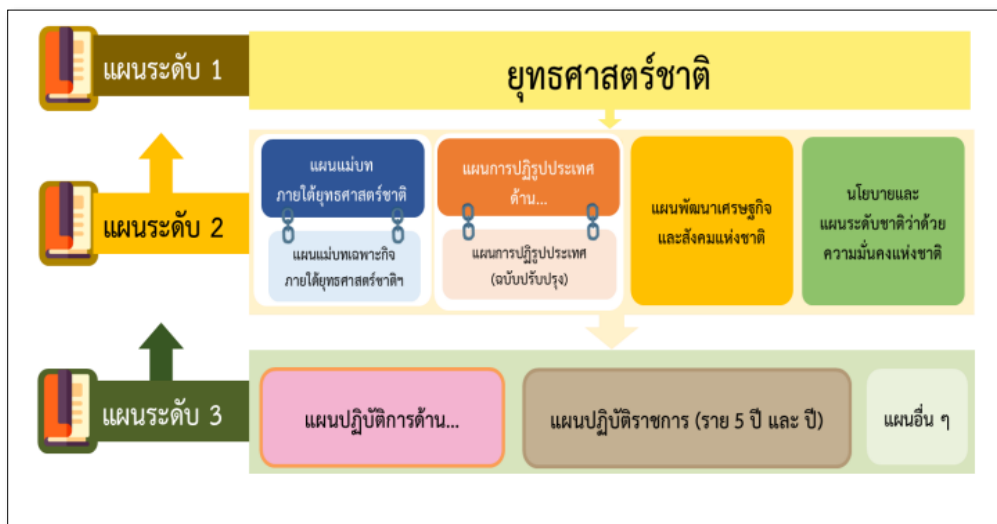
1) แผนปฏิบัติการด้าน... เป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ที่ไม่ใช้การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติและมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่า 1 กระทรวงหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานขึ้นตรงต่อการบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีขึ้นไป (ไม่นับรวมแผนปฏิบัติการหรือแผนอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน)

2) แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี และรายปี เป็นแผนของส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่าและระดับอื่น ๆ ตามบทบัญญัติพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และแผนรายปี โดยแผนปฏิบัติราชการจะเป็นแผนระดับที่ 3 หลัก ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 นโยบายรัฐบาล และแผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3) แผนอื่น ๆ คือ แผนระดับที่ 3 อื่น ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายระบุให้ใช้ชื่อนั้น ๆ ที่เป็นการกำหนดค่าเป้าหมาย ซึ่งแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ช่วง ช่วงละ 5 ปี รวมทั้งกำหนดประเด็นการพัฒนาในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ด้านที่เกี่ยวข้อง และแผนการปฏิรูปประเทศที่มุ่งเน้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วนเชิงโครงสร้าง วิธีและกระบวนการกลไก หรือกฎระเบียบ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีช่วงระยะเวลา 5 ปี ต้องสอดคล้องกับแผนนโยบายแห่งชาติ สุดท้ายคือ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ที่เป็นกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก่ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคาม เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ

ทั้งนี้ แผนต่างๆ ที่จัดทำขึ้นจะเป็นแผนระดับที่ 3 ทั้งหมด โดยแผนปฏิบัติราชการจะเป็นแผนระดับ 3 หลัก ในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับ 2 ไปสู่การปฏิบัติ สรุปได้ดังภาพที่ 1 (

ภาพที่ 1 ระดับของแผน 3 ระดับ

ที่มา : แนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน...
ต่อคณะรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564)

1.2 การดำเนินงานของแผนระดับที่ 3 ตามหลักการบริหารงานคุณภาพ

หลักการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) หรือ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) คือ แนวคิดการพัฒนาการทำงานเพื่อควบคุมคุณภาพงานให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนามาจากแนวคิดของวอลเตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) นักสถิติในงานอุตสาหกรรม ต่อมาแนวคิดนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อ เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) นักจัดการบริหารคุณภาพ ได้นำเสนอและเผยแพร่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะใช้ในการค้นหาปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการทำงานโดยพนักงาน จนเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า วงจรเดมมิง หรือ วงจร PDCA (เกียรติพงษ์ อดมธนะธีระ, 2561) โดย PDCA ประกอบด้วย

1.2.1 การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการทำงานที่ได้ผลงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีส่วนที่สำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา การดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการ และกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การวางแผนที่ดีควรต้องเกิดจากการศึกษาที่ดี มีการวางแผนไว้รัดกุมรอบคอบปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของงานและเหตุการณ์ แผนที่ได้ต้องช่วยในการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ การวางแผนควรมีการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณที่กำหนด มีการเสนอเพื่อขออนุมัติ ก่อนดำเนินการ เป็นต้น

1.2.2. ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้ตามแผนที่มีการกำหนดไว้ อาจมีการกำหนดโครงสร้างคณะทำงานรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการ ฯลฯ กำหนดวิธีในการดำเนินงาน ขั้นตอน ผู้ดูแลรับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบและทำการประเมินผล การปฏิบัติการควรมีคณะทำงานคอยควบคุม กำหนดนโยบาย ติดตามตรวจสอบการทำงาน มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน มีวิธีการดำเนินการที่สามารถดำเนินการได้จริง ไม่ยากจนเกินความสามารถของผู้ที่จะทำ มีผู้รับผิดชอบดำเนินการที่ชัดเจน เพียงพอ มีระยะเวลาที่กำหนดที่เหมาะสม มีงบประมาณในการทำงาน เป็นต้น

1.2.3 ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ ขั้นตอนที่เริ่มเมื่อมีการดำเนินโครงการตามข้อ 1.2.2 ควรจะต้องทำการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อาจประเมินในส่วนเป้าหมายของแผนงานที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการประเมินนี้เราอาจสามารถทำได้เองโดยใช้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแผนการดำเนินงานภายในเป็นการประเมินตนเอง แต่การใช้คนภายในอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือหรือประเมินผลได้ไม่เต็มที่ จะดีหากมีการตั้งคณะประเมินจากภายนอกมาช่วย เพราะน่าจะได้ผลการประเมินที่ดีกว่าทีมงานภายใน เพราะอาจมีปัญหาช่วยกันประเมินผลให้ดีขึ้นจริง แนวทางที่จะใช้ในการประเมิน เช่น กำหนดวิธีการประเมินแยกให้ชัดเจนสามารถทำได้ง่าย มีรูปแบบการประเมินตรงกับเป้าหมายในงานที่ทำ มีคณะผู้จะเข้าทำการประเมินที่มีความรู้เพียงพอแนวคำตอบผลของการประเมิน ต้องสามารถตอบโจทย์และตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เน้นการประเมินปัญหา / จุดอ่อน / ข้อดี / จุดแข็ง ที่มีในการดำเนินการ เป็นต้น

1.2.4. ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ การนำผลประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาแผน ในการปรับปรุงต่อไป ในส่วนนี้ควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด ทำการระดมสมอง เพื่อหาทางแก้ไข ปัญหา / จุดอ่อน / ข้อดี / จุดแข็งที่พบ ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น นำผลที่ได้จากการระดมสมองเสนอผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาใช้วางแผนต่อไป กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานครั้งต่อไป

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2552 : 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ PDCA ไว้ดังนี้

1) เพื่อป้องกัน การนำวงจร PDCA ไปใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน การวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาจะเกิดขึ้น ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี ลดความสูญเสียในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลาม การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำ หรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็น การนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

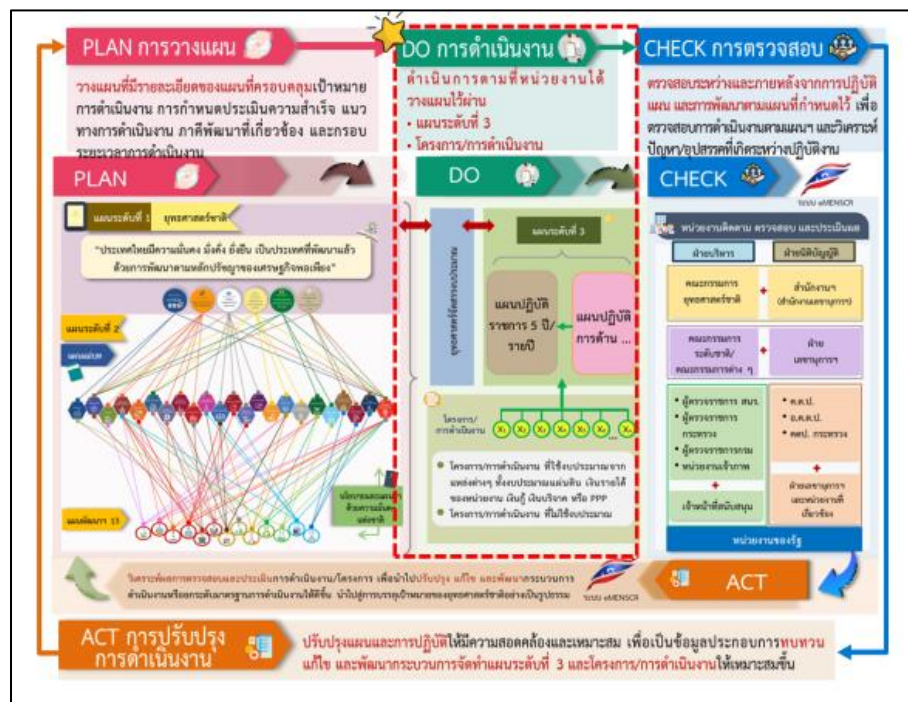
2) เพื่อแก้ไขปัญหา การใช้ PDCA เพื่อการแก้ปัญหา เริ่มจากการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อหาปัญหาได้ ก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3) เพื่อปรับปรุง คือไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแต่ต้องเสาะแสวงหาสิ่งต่าง ๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ โดยการยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม เมื่อคิดว่าจะปรับปรุงอะไรก็ให้ใช้วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง ข้อสำคัญต้องเริ่ม PDCA ที่ตัวเองก่อนมุ่งไปที่คนอื่น

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2564 เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) เพื่อให้เกิดกระบวนการ “ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) PLAN การวางแผน ที่มีรายละเอียดของแผนที่ครอบคลุมเป้าหมายการดำเนินงาน การกำหนดประเมินความสำเร็จ แนวทางการดำเนินงาน ภาศิพัฒนาที่เกี่ยวข้องและกรอบระยะเวลาการดำเนินงาน
- 2) DO ดำเนินการตามที่หน่วยงานได้วางแผนไว้ ผ่านแผนระดับที่ 3 และโครงการ/การดำเนินงาน
- 3) CHECK การตรวจสอบระหว่างและภายหลังจากการปฏิบัติตามแผนและการพัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนฯ และวิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน
- 4) ACT การปรับปรุงการดำเนินงาน แผนและการปฏิบัติให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทบทวน แก้ไข และพัฒนาระบบการจัดทำแผนระดับที่ 3 และโครงการ/การดำเนินงานให้เหมาะสมขึ้น

ภาพที่ 2 แนวทางการจัดทำแผนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

ที่มา : คู่มือการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้านต่อคณะรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.3 หลักการและกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

1.3.1 แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี เป็นแผนระดับที่ 3 ที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะ 5 ปี ในการบรรลุภารกิจหลักของหน่วยงานของรัฐ และขับเคลื่อนเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายแผนระดับที่ 2 ตลอดจนแผนระดับที่ 3 และแผนอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเนื้อหาของแผนฯ ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน ตลอดจนโครงการ/การดำเนินการ รวมทั้งงบประมาณ และทรัพยากรอื่นที่คาดการณ์ว่าจะใช้ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ซึ่งหน่วยงานของรัฐไม่จำเป็นต้องส่งแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาถ้อยแถลง เนื่องจากไม่ต้องมีการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาจนประกาศใช้ ทั้งนี้ หน่วยงานระดับกรมขึ้นไปต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และนำเข้าข้อมูลแผนฯ ในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ภายใน 30 วันหลังประกาศใช้แผนฯ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

1.3.2 แผนปฏิบัติราชการรายปี เป็นแผนระดับที่ 3 หลัก ในการถ่ายทอดแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาของแผนฯ ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงาน ตัวชี้วัดของภารกิจที่ต้องสะท้อนเป้าหมายและค่าเป้าหมายได้อย่างแท้จริง ตลอดจนโครงการ/การดำเนินการ รวมทั้งงบประมาณและทรัพยากรอื่นที่ใช้ใน 1 ปีงบประมาณ อย่างชัดเจน โดยแผนฯ ต้องบรรจุโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกับโครงการอื่น ๆ และภารกิจหน้าที่ประจำของหน่วยงาน และหน่วยงานรัฐไม่จำเป็นต้องส่งแผนปฏิบัติราชการรายปีของหน่วยงานให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาถ้อยแถลง เนื่องจาก ไม่ต้องมีการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาจนประกาศใช้ แต่ต้องนำเข้าข้อมูลในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ภายใน 30 วันหลังการประกาศใช้ ตลอดจนจัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนฯ เมื่อสิ้นปีงบประมาณและนำเข้าข้อมูลในระบบ eMENSCR ภายในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณถัดไป

2. นโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติ ที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกัน รวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทาง และวิธีการที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือ ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่ การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

- 1.1) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- 1.2) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
- 1.3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- 1.4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ

1.5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการ

2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

2.1) การเกษตรสร้างมูลค่า (เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ)

2.2) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมและบริการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ)

2.3) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว (ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค)

2.4) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก (เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจ เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และรักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค)

2.5) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ (สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ)

3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ

มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (3) การพัฒนา สังคมและครอบครัวไทย โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่

- 3.1) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- 3.2) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- 3.3) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21
- 3.4) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- 3.5) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม
- 3.6) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 3.7) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

- 4.1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- 4.2) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- 4.3) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- 4.4) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง

และการจัดการตนเอง

5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ประเด็น ได้แก่

- 5.1) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- 5.2) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- 5.3) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- 5.4) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้น

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

- 5.5) พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 5.6) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐ ที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อยู่ตลอดเวลา โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่

6.1) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการ อย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส

6.2) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย และเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่

6.3) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ เปิดกว้าง ส่งเสริมให้ประชาชน และทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

6.4) ภาครัฐมีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง

6.5) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพในการพัฒนาประเทศ

6.6) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกภาคส่วน ร่วมต่อต้านการทุจริต

6.7) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

6.8) กระบวนการยุติธรรม เคารพสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการโดยตรง คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 10 บัญญัติว่า เมื่อมีพระบรมราชโองการ ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้าน จัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ มีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 23 ประเด็น 85 แผนแม่บทย่อย โดยกระทรวงศึกษาธิการมีประเด็นที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลัก และรอง ซึ่งต้องขับเคลื่อนภายใต้แผนแม่บท ดังนี้

แผนแม่บทประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (หลัก) มีเป้าหมายหลัก 1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ 2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น แผนย่อยที่ 12.1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และแผนย่อยที่ 12.2 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

แผนแม่บทประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (รอง) มีเป้าหมายหลัก คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แผนย่อยที่ 11.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น (หลัก) แผนย่อยที่ 11.2 การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย (รอง)

แผนแม่บทประเด็น (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (รอง) มีเป้าหมายหลัก คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีความรักและภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติมากขึ้น แผนย่อยที่ 10.1 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี

2.3 แผนการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งได้บัญญัติให้การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศเป็นไปตามพระราชบัญญัติแผน และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เห็นชอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวม 13 ด้าน ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน

อย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเร่งด่วนและดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงาน สามารถดำเนินการและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมในช่วงปี 2564 - 2565 เพื่อบรรจุในแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เนื่องจากกิจกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เป็นการปฏิรูปที่ชัดเจน

สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมาย ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา และกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน 4 กิจกรรม โดยรับผิดชอบ(หลัก) ใน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน และ รับผิดชอบ (รอง) ในกิจกรรมปฏิรูปที่ 1 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย และกิจกรรมปฏิรูปที่ 3 การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน

2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) สำหรับใช้เป็นแผนพัฒนาประเทศไทยในระยะ 5 ปี ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 7 ข้อ เป้าหมายรวม 6 เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ จำนวน 9 ยุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เป้าหมายรวม ยุทธศาสตร์ที่กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวข้อง ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดีมีจิตสาธารณะและมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

เป้าหมายรวมที่ 1 คนไทย มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย และ 2 แนวทางการพัฒนา คือ

เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ที่ 2 คนในสังคมไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น

เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ที่ 3 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

แนวทางการพัฒนาที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.5 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) เป็นแผนหลักของชาติที่เป็นกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกันภัยคุกคาม แก่ไข หรือ ระวังภัยคุกคาม เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ มีวิสัยทัศน์ “มีเสถียรภาพภายในประเทศ มีศักยภาพในการลดภัยข้ามเขตพรมแดนไทย มีบทบาทสร้างสรรค์ในภูมิภาคและประชาคมโลก” กล่าวคือ ชาติมีเสถียรภาพและเป็นปึกแผ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปลอดภัยจากภัยคุกคามข้ามพรมแดน พร้อมเผชิญวิกฤตการณ์ มีบทบาทที่สร้างสรรค์และรับผิดชอบเป็นที่ยอมรับในภูมิภาคและประชาคมโลกเพื่อรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ประกอบด้วย นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ 16 นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ 19 แผน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนสนับสนุนประเด็นที่ 10 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2.6 นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 โดยได้กำหนดนโยบายหลักไว้ 12 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ และหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 - 2580 เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายหลัก 8 เรื่อง และนโยบายเร่งด่วน 11 เรื่อง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่มีภารกิจในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยมีบทบาทหลักในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในนโยบายที่ 8 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย

2.7 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นวาระการพัฒนา ระยะ 15 ปี (ค.ศ. 2016-2030) ที่ผู้นำประเทศสมาชิกสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมกันลงนามรับรองพันธะสัญญาทางการเมืองระดับผู้นำในเอกสาร “Transforming Our World : The 2030 Agenda for Sustainable Development” เป็นการยืนยันเจตนารมณ์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกด้านต่าง ๆ ใน 15 ปีข้างหน้าร่วมกัน เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในทุกมิติ รวมทั้งสานต่อภารกิจที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) (ค.ศ. 2000-2015) ประกอบด้วย เป้าหมายหลัก 17 ข้อ ที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็น 3 เสาหลักด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 10 เป้าประสงค์ ที่มุ่งพัฒนาและแก้ไขโจทย์การพัฒนาการศึกษาของโลก

ทั้งโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา และปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทุกมิติ ทุกระดับ ทุกประเภทอย่างครอบคลุม ทั้งถึง และเท่าเทียม

สำหรับประเทศไทยได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในรูปแบบ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ปลัดกระทรวง ผู้แทนส่วนราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการ มีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่ง กพย. ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ต้องเริ่มต้นจากการดำเนินการในระดับพื้นที่ (Localizing SDGs) โดยมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นเป้าหมายร่วมระดับโลก ให้เป็นเป้าหมายระดับประเทศและระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และให้มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบ ทั้ง 17 เป้าหมาย โดย กพย. มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รายละเอียดเป้าหมายหลัก (Goal) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นหน่วยงานรับผิดชอบฯ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2563, สศช., สิงหาคม 2564)

เป้าหมายย่อย 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียน ที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อย 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้น มีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อย 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทักษะ ทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการภายในปี 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษาและสร้างหลักประกันว่า กลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับ อย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิต ที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้

ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2573

เป้าหมายย่อยที่ 4.A สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็กผู้พิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

เป้าหมายย่อยที่ 4.C เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี 2573

2.8 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579)

เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2560 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ ได้นำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผน คือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลก ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ 15 ปีข้างหน้า ดังนี้

วิสัยทัศน์

คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ
- 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

3. แผนปฏิบัติการ ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาวิเคราะห์ทบทวนบริบทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ระดับประเทศ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2562 - 2565) นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579) กำหนดเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ดังนี้

วิสัยทัศน์

ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

พันธกิจ

- 1) ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเทียบเท่าระดับสากล
- 2) สร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 3) ผลิต พัฒนา และสร้างเสริมศักยภาพกำลังคนให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนาประเทศ
- 4) วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์
- 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์รวม

- 1) ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
- 2) ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเสมอภาค
- 3) กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ

4) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์

5) ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน

แผนปฏิบัติราชการ

แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ประกอบด้วย

1) เป้าหมาย

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่

2) ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 1 การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
1	ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้าง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	สป. (สช. กศน. สบศ.) สพฐ. สอศ.
2	ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	สป. (สช. กศน. สบศ.) สพฐ. สอศ.
3	ร้อยละของผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมี งานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	สป. (กศน. ศปบ.จชต.) สอศ.

3) แนวทางการพัฒนา

3.1) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลัก ของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ (ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยจากไซเบอร์ ภัยพิบัติจากธรรมชาติ โรคอุบัติใหม่ ฯลฯ)

3.3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาการพัฒนาทักษะ การสร้างอาชีพ และการใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

4) แผนงาน/โครงการ สำคัญ

4.1) กลุ่มโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

4.2) กลุ่มโครงการ พัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1) เป้าหมาย

1.1) กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

1.2) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์

2) ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนา กำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
1	ร้อยละของหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ ระยะสั้นที่ตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคน ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	สป. (สช. กศน.) สอศ.
2	ร้อยละของกำลังคนที่ได้รับการพัฒนา ตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรม เป้าหมายประเทศ	ร้อยละ 90	ร้อยละ 90	ร้อยละ 90	สป. (สช. กศน.) สอศ. สสวท.
3	สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4)	50 : 50	50 : 50	50 : 50	สป. (ศทก.)
4	ร้อยละของผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	สป. สกศ. สพฐ. สอศ.

3) แนวทางการพัฒนา

3.1) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะ สมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ

3.2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และสิ่งประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

4) แผนงาน/โครงการ สำคัญ

4.1) กลุ่มโครงการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะ ตรงตามความต้องการของตลาดงานและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

4.2) กลุ่มโครงการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.3) กลุ่มโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย สิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

1) เป้าหมาย

1.1) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติ และมาตรฐานสากล

1.2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

1.3) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
1	ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชา ผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น (เฉพาะปี 2563 กำหนดเป็น ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ	ร้อยละ 3 (เพิ่มขึ้น จากปี ที่ผ่านมา)	ร้อยละ 50	ร้อยละ 50	สทศ.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
1	ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น (ปี 2563 – 2565 ปรับให้ สอดคล้องกับตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ)				
2	อันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศด้านการศึกษา (IMD)	อันดับ 54	อันดับ 45	อันดับ 45	สกศ.
3	จำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพตามความถนัดและความสามารถ (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ทักษะศิลป์ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา)	27,055 คน	29,125 คน	30,306 คน	สสวท. สพฐ. สอศ. มวส.
4	ร้อยละของสถานศึกษาได้รู้สถานภาพ และมาตรฐานในด้านการเรียนการสอน และการบริหารของสถานศึกษาและ ได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (เฉพาะปี 2563 กำหนดเป็นร้อยละ ของสถานศึกษาแต่ละระดับที่มีผล การประเมินคุณภาพดีขึ้น)	- ระดับ ปฐมวัย ร้อยละ 97 - ระดับ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 61 - ระดับ อาชีวศึกษา ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100	สมศ.
5	ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ระดับดีขึ้น	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	สป. (สช.) สพฐ.
6	ร้อยละของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตาม มาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐาน	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95	สป. (กศน. สช. สคปศ. สำนักงาน ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส. สกสศ. สสวท.

- 3) แนวทางการพัฒนา
- 3.1) พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
- 3.2) พัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา
- 3.3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 4) แผนงาน/โครงการ สำคัญ
- 4.1) กลุ่มโครงการพัฒนามาตรฐาน หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้การใช้รูปแบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา การวัดและประเมินผล
- 4.2) กลุ่มโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
- 4.3) กลุ่มโครงการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
- 4.4) กลุ่มโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษและเป็นเลิศเฉพาะด้าน
- 4.5) กลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา**

- 1) เป้าหมาย
- ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเหมาะสมกับช่วงวัย
- 2) ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
1	อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียน แต่ละระดับการศึกษาต่อประชากร กลุ่มอายุ - ระดับปฐมวัย - ระดับประถมศึกษา - ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญ - อาชีวศึกษา)	ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 ร้อยละ 78	ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 ร้อยละ 78	ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 ร้อยละ 100 ร้อยละ 78	สกศ.

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
2	จำนวนนักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาส ในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการพัฒนาสมรรถภาพหรือ บริการทางการศึกษาที่เหมาะสม ตามความต้องการจำเป็น	3,667,000 คน	3,630,059 คน	3,592,821 คน	สพฐ. สป. (สช. กศน.)
3	จำนวนประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษา ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)	11,385,500 คน	21,456,400 คน	11,527,800 คน	สป. (กศน.) สอศ. สสวท.

3) แนวทางการพัฒนา

3.1) เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

3.2) พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

3.3) พัฒนาระบบการเทียบประสบการณ์ และการเทียบโอนความรู้

3.4) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ

4) แผนงาน/โครงการ สำคัญ

4.1) กลุ่มโครงการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยในการเข้าถึง บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับความต้องการที่หลากหลาย

4.2) กลุ่มโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

1) เป้าหมาย

ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัย สนับสนุนการ จัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ

2) ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และแหล่งข้อมูลของแผนปฏิบัติการเรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			แหล่งข้อมูล
		2563	2564	2565	
1	จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำปรับปรุง แก้ไข	-	6 ฉบับ	-	สป. (สน. สช. ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส.
2	จำนวนกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	-	-	20 ฉบับ	สป. (สน. สช. ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส.
3	จำนวนระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงานและการศึกษา	4 ฐาน (สะสม)	5 ฐาน (สะสม)	5 ฐาน (สะสม)	สป. (ศทก.)

3) แนวทางการพัฒนา

3.1) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาและองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล

3.2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

4) แผนงาน/โครงการ สำคัญ

4.1) กลุ่มโครงการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและสร้างเครือข่ายความเป็นภาคีหุ้นส่วนกับองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ

4.2) กลุ่มโครงการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

4.3) กลุ่มโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษา

4.4) กลุ่มโครงการพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

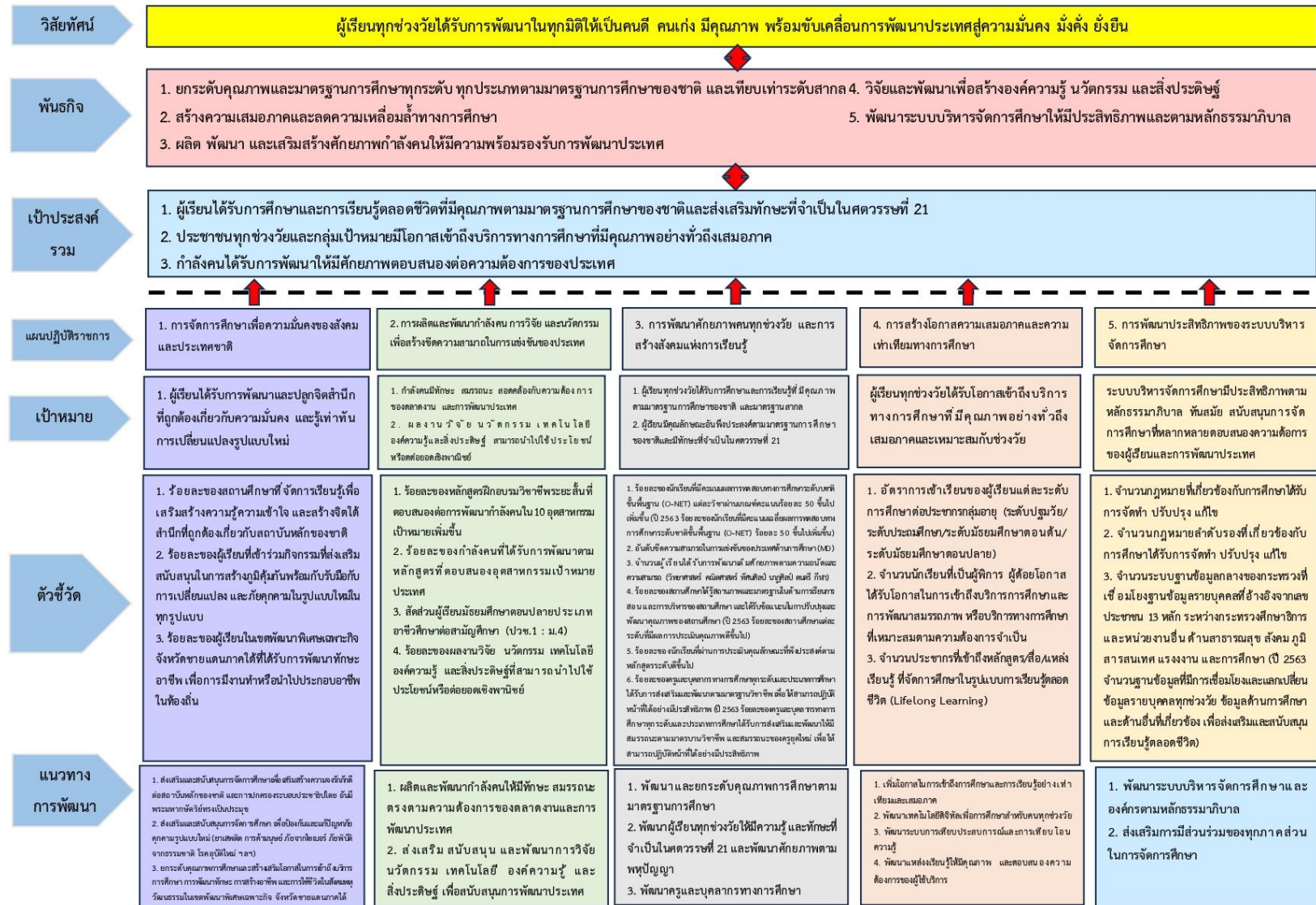
4.5) กลุ่มโครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

4.6) กลุ่มโครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา

ภาพที่ 3 แผนผังความเชื่อมโยงแผน 3 ระดับของประเทศ สู่แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนผังความเชื่อมโยงแผน 3 ระดับของประเทศ สู่แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ.2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ					
แผนระดับ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)	1. ความมั่นคง	2. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	4. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	6. การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ
แผนระดับ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) 23 ประเด็นพัฒนา	ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยที่ 1 การรักษาความสงบภายในประเทศ	(3) ประเด็นการเกษตร แผนย่อยที่ 5 เกษตรอัจฉริยะ (4) ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต แผนย่อยที่ 6 การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (6) ประเด็นพื้นที่ทั้งสี่และเมืองอัจฉริยะ แผนย่อยที่ 2 การพัฒนาพื้นที่เมืองชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน (7) ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล แผนย่อยที่ 3 โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล (8) ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี) แผนย่อยที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ (9) ประเด็นเศรษฐกิจพิเศษ แผนย่อยที่ 1 พื้นที่ภาคตะวันออก (23) ประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม แผนย่อยที่ 4 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน	(11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อยที่ 2 การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย, 3.การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ แผนย่อยที่ 1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และ 2.การตระหนักถึงทฤษฎีปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย	(17) ประเด็นความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม แผนย่อยที่ 1 การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ	(21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนย่อยที่ 1 การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
แผนปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. 2561 – 2565)	ด้านที่ 1 ด้านการเมือง (1) การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ด้านที่ 5 ด้านเศรษฐกิจ 1.1 ผลิตภัณฑ์ (Productivity) (10) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา, 1.2 การรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) (2) Clusters and Hubs : พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย, 1.3 ระบบนิเวศด้านวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม (R&D Innovation Ecosystem) (1) การจัดตั้งศูนย์กลางวิจัยและพัฒนา ด้านที่ 5 ด้านการศึกษา (7) การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล	ด้านที่ 8 ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ (1) การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน ด้านที่ 12 ด้านการศึกษา (2) การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กวัยเรียน (4) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู (5) การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21	ด้านที่ 12 ด้านการศึกษา (3) การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	ด้านที่ 2 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (2) ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกับทั่วัฐบาลดิจิทัล (3) โครงสร้างภาครัฐ เกตต์ติด ปรับตัวได้เร็ว และอบงาามีผลสัมฤทธิ์สูง (4) กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมและมีสมรรถนะสูงพร้อมกันกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 3 ด้านกฎหมาย (4) มีกลไกทางกฎหมาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านที่ 11 ด้านการป้องกันและปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบ (1) ด้านการป้องกันและปราบปราม (2) ด้านการป้องกัน (3) ด้านการปราบปราม ด้านที่ 12 ด้านการศึกษา (1) การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ของประเทศ (6) การปฏิรูปของหน่วยงานมีระบบการศึกษา
แผนพัฒนา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)	5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน	3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 8. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม 9. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์	2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	6. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565)	3.7.1 การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ 3.7.3 การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ 3.7.6 การสร้างความสามัคคีปรองดอง 3.7.7 การป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3.7.9 การป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง 3.7.10 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 3.7.15 การป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความมั่นคงทางไซเบอร์				3.7.2 การข่าวกรองและการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง 3.7.4 การพัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ 3.7.11 การเสริมสร้างความมั่นคงของจิตจากภัยทุจริต
นโยบายของคณะรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)	1. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ 2. การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ 3. การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 6. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค	8.การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนในทุกช่วงวัย	9. การพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม	11. การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ 12. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม
แผนระดับ 3 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579)	1. การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และแผนการศึกษาแห่งชาติ	2. การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	3. การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	4. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา	5. การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ภาพที่ 4 สาระสำคัญของแผนปฏิรูปราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน

4.1 ความหมายของการประเมินผล

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2554) กล่าวว่า การประเมินผลนโยบายเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้กำหนดนโยบายในการตัดสินประสิทธิภาพการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเหมาะสมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การปรับปรุงนโยบาย หรือการยกเลิกนโยบาย ในกรณีที่เห็นว่านโยบายขาดความเหมาะสม และไม่บรรลุผลที่พึงประสงค์ การประเมินผลนโยบายสามารถกระทำได้ตลอดกระบวนการนโยบาย ตั้งแต่การประเมินผลสิ่งแวดล้อม ปัจจัยนำเข้าของโครงการหรือทรัพยากร กระบวนการนำนโยบายหรือโครงการไปปฏิบัติ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบโดยไม่จำเป็นต้องกระทำเฉพาะในขั้นตอนสุดท้ายของโครงการเท่านั้น แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลนโยบายมิได้จำกัดอยู่เพียงการประเมินระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายหรือโครงการเท่านั้น แต่ความสำคัญที่แท้จริงของการประเมินผลนโยบายอยู่ที่ผลกระทบของนโยบายที่มีผลต่อประชาชน ซึ่งเป็นจุดเน้นหลักของการประเมินผลนโยบาย

ชูเกียรติ รักบำเหน็จ (2559) การประเมินผล (Evaluation) คือการวัดผลงานของแผนงาน/โครงการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยการค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผล ประสิทธิภาพ การดำเนินงานและผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการดำเนินงานของแผนงาน /โครงการ เพื่อให้เห็นความสอดคล้องระหว่างค่าใช้จ่ายและกิจกรรม กับภารกิจและพันธกิจของส่วนราชการตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ (2566) การประเมิน (Evaluation) หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ผลที่ได้จากการวัด เกณฑ์ และการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ผลที่ได้จากการวัด เป็นสารสนเทศที่ช่วยให้ทราบสภาพของสิ่งที่ประเมินว่ามีปริมาณมากน้อยอย่างไร ตลอดจนมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยสารสนเทศนี้จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์
- 2) เกณฑ์ เป็นสิ่งที่ใช้ในการตัดสินใจหรือตัดสินคุณค่าว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ผ่านเกณฑ์หรือไม่ผ่านเกณฑ์ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาเทียบแล้วแปลความหมาย
- 3) การตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์ เป็นกระบวนการสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่าง “ผลที่ได้จากการวัด” และ “เกณฑ์” ที่ได้กำหนดไว้ว่าสูงหรือต่ำกว่ากันอย่างไร แล้วทำการตัดสินใจหรือตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น

รอสซี่และฟรีแมน (Rossi and Freeman, 1993) ได้กล่าวว่า การประเมิน คือ การช่วยตัดสินใจ กล่าวคือ การประเมินช่วยเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน การประเมินจึงขยายขอบเขตนอกเหนือไปจากการประเมินมนุษย์ เช่น การประเมินโครงการ ทรัพยากร มาตรการ เป็นต้น

คาบอนกา (Kabonga, 2019) กล่าวว่า การประเมินผลมักจะดำเนินการในตอนท้าย หรือเมื่อมีพัฒนาการ การแทรกแซงจะสิ้นสุดลง มีสาเหตุหลายประการในการประเมินผล หัวหน้าหรือผู้จัดการโครงการช่วยให้สามารถรวบรวมผลการประเมิน และแจ้งให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจทราบถึงวิธีการปรับปรุงการดำเนินโครงการ เพื่อให้ผลประโยชน์เกิดขึ้นกับผู้รับผลประโยชน์

กล่าวได้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดผลการปฏิบัติงานของแผนงาน/โครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยวัดผลจากการดำเนินงานเทียบกับเกณฑ์หรือค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อประเมินว่าสามารถปฏิบัติงานหรือโครงการให้เป็นไปตามพันธกิจ เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยมีการรายงานผลการประเมินแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา หรือการตัดสินใจในอนาคต

4.2 ประเภทการประเมิน

ประเภทการประเมินตามที่นิยมที่นักการศึกษาได้แบ่งไว้ ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ (2541) ได้แบ่งประเภทการประเมินตามเกณฑ์ลักษณะการแบ่งไว้ 3 ลักษณะคือ

1) แบ่งตามวัตถุประสงค์การประเมิน

1.1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงาน โดยพิจารณาความก้าวหน้าของสิ่งที่ประเมินว่า จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนใด เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อตัดสินความสำเร็จว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมากน้อยเพียงใดหรือบรรลุเป้าหมายที่ควรจะเป็นเพียงใด

2) แบ่งตามช่วงเวลาของการประเมิน

2.1) การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นในเบื้องต้น ก่อนที่จะจัดทำสิ่งใด ๆ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย และการวางแผน เพื่อให้ได้แนวคิดของการดำเนินงานที่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

2.2) การประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของสิ่งที่จะดำเนินการ โดยศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จ ซึ่งจะพบการประเมินประเภทนี้ได้มากในการประเมินโครงการขนาดใหญ่ โดยมักจะประเมินในด้านการตลาด หรืออุปสงค์ ด้านเทคนิค ด้านการเงิน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.3) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินสิ่งที่ป้อนเข้าสู่การดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมเพียงใดก่อนที่จะเริ่มดำเนินงาน เช่น คน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และงบประมาณ เป็นต้น

2.4) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามที่กำหนด โดยประเมินในขณะที่กำลังดำเนินงานอยู่ เพื่อใช้ผลการประเมินไปปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งมีลักษณะครอบคลุมการประเมินความก้าวหน้าของโครงการฯ

2.5) การประเมินผลผลิตหรือผลิตผล (Output/Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากสิ่งที่ประเมินหรือผลการดำเนินงานโดยตรง ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสิ่งที่ประเมินว่า มากน้อยเพียงใด

2.6) การประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบ (Outcome/Impact Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้ อันเนื่องมาจากผลของสิ่งที่ประเมินหรือการดำเนินงานทั้งที่คาดหวัง และไม่ได้คาดหวัง ซึ่งเป็นผลทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อนำผลไปประกอบการตัดสินใจในการหยุด ยกเลิกปรับ หรือขยายสิ่งที่ประเมินนั้น ๆ

2.7) การประเมินด้วยการติดตาม เมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นไปแล้วระยะหนึ่ง (Follow Up Evaluation) เป็นการประเมินที่อาจเหมือนกับข้อ 2.6 หรือเป็นการประเมินตามหัวข้อ 2.6 แต่ประเมินเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นไปแล้วระยะหนึ่ง อาจเป็น 6 เดือน 1 หรือ 2 ปี เพื่อคอยดูผลที่จะเกิดขึ้นให้ได้ชัดเจน บางครั้งเรียกกันว่าการติดตามหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน แต่เพื่อให้ไม่สับสนกับคำว่า การติดตามระหว่างการทำงาน จึงใช้คำนี้แทน

2.8) การประเมินงานประเมิน (Meta Evaluation) เป็นการประเมินผลของการประเมินอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาคุณภาพโดยศึกษาความถูกต้องและความเหมาะสมของการประเมินในด้านต่าง ๆ การประเมินประเภทนี้ยังไม่แพร่หลายมากนัก

การแบ่งประเภทตามช่วงเวลาของการประเมินในข้อ 2.1 - 2.8 ถ้าเป็นโครงการใหญ่ ๆ ที่มีความสำคัญ อาจจะประเมินทั้งหมดหรือค่อย ๆ ลดบางหัวข้อลง ตามสภาพการณ์ที่ต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหรือบริบทที่เอื้ออำนวย หรือถ้าใช้รูปแบบการประเมินบางรูปแบบ ก็จะกำหนดให้ประเมินหลายหัวข้ออยู่แล้วตามแนวทางของรูปแบบนั้น ๆ

3) แบ่งตามผู้ประเมิน การแบ่งตามเกณฑ์ผู้ประเมินแบ่งได้ 2 ประเภทคือ

3.1) การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator Evaluation) ผู้ประเมินเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานกับสิ่งที่ประเมินนั้น หรือปฏิบัติงานในองค์การที่รับผิดชอบสิ่งที่ประเมิน ซึ่งมีข้อดี คือ ทราบรายละเอียดของสิ่งที่ประเมิน แต่มักมีข้อเสียเรื่องความลำเอียง (Bias) เข้าข้างตนเองเสมอ

3.2) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External Evaluator Evaluation) ผู้ประเมินเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เกี่ยวข้องหรือไม่ได้ปฏิบัติงานกับสิ่งที่ประเมินโดยตรง อาจเป็นบุคลากรของหน่วยงานอื่น หรือหน่วยงานกลาง ซึ่งมีข้อดี คือ ความเป็นกลาง แต่มักมีข้อเสียคือมักจะทราบรายละเอียดของสิ่งที่ประเมินไม่เพียงพอและอาจไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะถ้าเห็นว่าเป็นการจับผิด

ชูเกียรติ รักบำเหน็จ (2559) กล่าวว่า การประเมินผลมีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน การประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) การประเมินผลก่อนดำเนินโครงการ (Ex-Ante/Preliminary Evaluation) คือ การประเมินที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินงานโครงการ ซึ่งมักจะเป็นการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ ได้แก่ 1.1) การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) 1.2) การประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Evaluation) และ 1.3) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

2) การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ (On-going Evaluation) คือ การประเมินที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ซึ่งมักจะเป็นการประเมิน เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานโครงการมีความรวดเร็วหรือล่าช้าไปกว่าแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีการใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานหรือไม่ เกิดปัญหา อุปสรรคใดขึ้นบ้าง ซึ่งเน้น 2.1) การติดตามความก้าวหน้า (Progress Monitoring) และ 2.2) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

3) การประเมินผลหลังดำเนินโครงการ (Ex-Post /Summative Evaluation) คือ การประเมิน เพื่อวิเคราะห์ว่าโครงการได้ดำเนินไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ และได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดและเกิดปัญหาอุปสรรคใดขึ้นบ้าง ตลอดจนการสรุปบทเรียน เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการในลักษณะเดียวกันในโอกาสต่อไป โดยจะให้ความสำคัญ 3.1) การประเมินผลผลิต (Output Evaluation) 3.2) การประเมินผลลัพธ์ /ผลกระทบ (Outcome/Impact Evaluation) และ 3.3) การประเมินด้วยการติดตามหลังดำเนินการเสร็จไปแล้วระยะหนึ่ง (Follow - up Evaluation)

ทาลาส (Taras, 2010) แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การประเมินความก้าวหน้า หรือการประเมินระยะสั้น ได้แก่ การประเมินในระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อผู้ประเมินโครงการในการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น โดยการให้ข้อติชมที่มีประโยชน์ 2) การประเมินสรุปหรือการประเมินระยะยาว ได้แก่ การประเมินเมื่อโครงการสิ้นสุดลง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาคุณค่าของโครงการและเพื่อการพิจารณานำลักษณะที่ดีของโครงการนั้นไปใช้ในสถานการณ์อื่นต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทการประเมิน สามารถแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ การประเมิน แบ่งตามช่วงเวลาของการประเมิน และแบ่งตามผู้ประเมิน อาจมีการดำเนินการในลักษณะผสม เช่น ประเมินร่วมกัน ระหว่างผู้ประเมินภายในกับภายนอก หรือมีการประเมินทั้งความก้าวหน้าและผลสรุป ซึ่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการในครั้งนี้ เป็นการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) โดยใช้แนวคิดการประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์ (Goal Based Evaluation)

4.3 ประเภทของข้อมูล

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562) ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกข้อมูล แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) จำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบข้อมูลดิบที่ผู้อื่นได้รวบรวมไว้แล้ว หรือข้อมูลที่ผ่านกรรมวิธีทางข้อมูล (Data Processing) หรือการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) มาแล้ว เช่น ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่มีการบันทึกไว้แล้ว ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนงานหรือโครงการ บันทึกการนิเทศ กำกับติดตาม และการประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

1.2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) หมายถึง ข้อมูลที่นักประเมินจะต้องเก็บรวบรวมขึ้นใหม่จากแหล่งข้อมูลโดยตรง เพื่อมุ่งตอบคำถามการประเมินหรือวัตถุประสงค์ของการประเมิน เช่น ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การสังเกตพฤติกรรม เหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เป็นต้น

2) จำแนกตามลักษณะของข้อมูล

2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) หมายถึง ข้อมูลที่สามารถกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือเป็นปริมาณที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ที่ต้องวัดหรือประเมิน เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง คะแนน จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนชิ้นงาน หรือจำนวนผลผลิตที่เกิดจากโครงการ เป็นต้น

2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นข้อความ ถ้อยคำบรรยาย ที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต หรือจากบันทึก ที่ไม่สามารถแสดงตัวเลขหรือปริมาณได้ เช่น ความดี ความงาม ความสวย เป็นข้อมูล que แสดงถึงคุณลักษณะ เหตุการณ์ที่แตกต่างกันของตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่ต้องการจะวัดหรือประเมิน เช่น ค่านิยม ความเชื่อ ความซาบซึ้ง ความรัก ความผูกพันต่อองค์การ ความพึงพอใจต่อโครงการ หรือพฤติกรรมการทำงานหลังการอบรม เป็นต้น

สำหรับเทคนิควิธีและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินที่สำคัญ ได้แก่ การสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบทดสอบ (Test) และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง (Focus Group Discussion)

เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564) ข้อมูลในการประเมินโครงการสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท จำแนกตามลักษณะของข้อมูลดังนี้

1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นสิ่งที่สังเกตได้ซึ่งสะท้อนคุณลักษณะทางกายภาพ หรือคุณลักษณะแฝงของสิ่งที่ถูกประเมิน และไม่ได้รับการกำหนดค่าเป็นตัวเลขให้มีปริมาณสำหรับนำไป ดำเนินการทางคณิตศาสตร์ จึงไม่สามารถนำมาคำนวณหรือบวก ลบ คูณ หารได้ เช่น ประโยชน์ ของผลผลิต คุณค่าของโครงการ ความคิดเห็น ความพึงพอใจ ความรู้สึกที่มีต่อโครงการ พฤติกรรม ที่แสดงออกขณะเข้าร่วมโครงการ ความสามารถ สถานภาพ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

2) ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นสิ่งที่สังเกตได้ซึ่งสะท้อนคุณลักษณะ ทางกายภาพหรือคุณลักษณะแฝงของสิ่งที่ถูกประเมินเช่นเดียวกับข้อมูลเชิงคุณภาพ แต่ได้ถูกกำหนดค่าตัวเลข ให้มีปริมาณสำหรับนำไปดำเนินการทางคณิตศาสตร์ จึงสามารถนำมาคำนวณ บวก ลบ คูณ หารได้ในบางกรณี เช่น รายได้ รายจ่าย ราคาหรือมูลค่าของผลผลิต จำนวนคนเข้าร่วมโครงการ ร้อยละของผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ความถี่ของการใช้ห้องสมุด เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลในการประเมินสามารถจำแนกได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ ที่ใช้ในการจำแนก ดังนี้ 1) จำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ และ ข้อมูลปฐมภูมิ และ 2) จำแนกตามลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.4 เกณฑ์การประเมิน

พิสนุ พองศรี (2553) กล่าวว่า ในการประเมินผลสิ่งใดสามารถใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) มาตรฐานที่เป็นสากล (Standard) ในเรื่องที่จะประเมิน (ถ้ามี)
2) เป้าหมายที่กำหนดไว้ (Target) เป้าหมายที่กำหนดไว้อาจเป็นเป้าหมายในแผนหรือโครงการ ต่าง ๆ

3) การเปรียบเทียบเชิงพัฒนาการ (Growth) เช่น การได้คะแนนเพิ่มขึ้นตามที่กำหนด หรือมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับของเดิม เข้าลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

4) การเปรียบเทียบกับกลุ่ม (Norm) โดยอาจเปรียบเทียบกับตนเองภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน หรือถ้ามีความมุ่งมั่นทะเยอทะยานมาก อาจเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ดีที่สุดก็ได้

5) การเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดีที่สุด (Benchmarking) เกณฑ์ในข้อนี้คล้ายกับข้อ 4) บางส่วน แต่นิยมใช้กันมากในการประเมินหรือบริหารองค์การ โดยใช้องค์การประเภทเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ที่ดีที่สุดเป็นเกณฑ์ แล้วบริหารจัดการให้ถึงเกณฑ์นั้น ซึ่งในการประเมินโครงการ ก็สามารถทำได้

โดยเปรียบเทียบกับโครงการที่ดีที่สุดได้ ถ้าโครงการนี้มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกัน โดยอาจดำเนินการในหลายพื้นที่

6) การพิจารณาร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Clients/Stakeholders) ในกรณีที่ไม่อาจใช้แนวทางจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว อาจจำเป็นต้องใช้วิธีการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน เมื่อได้ผลการประเมินแล้วจะเกิดการยอมรับผลประเมินและนำไปใช้ประโยชน์ทำให้เกิดการพัฒนาได้ตามปรัชญาของการประเมินต่อไป

เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมิน คือ คุณลักษณะหรือระดับที่ถือว่าเป็นคุณภาพความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เป็นขีดขั้นต่ำที่ผู้ประเมินกำหนดไว้ในการประเมินโครงการหรือการตัดสินคุณค่าของสิ่งใด ๆ ในโครงการว่าดี เหมาะสม คุ่มค่า ฯลฯ หรือไม่เพียงใด เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ วิธีการตัดสินโดยปกติจะต้องนำเอาผลการวัดตามตัวบ่งชี้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ถ้าสิ่งที่วัดได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าผลการประเมินผ่านเกณฑ์

การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินนิยมใช้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เกณฑ์มาตรฐาน หรือเกณฑ์ภายนอก เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจาก 1) หลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานหรือระดับที่ควรจะได้ ควรจะเป็นในโครงการ 2) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับทางวิชาชีพ 3) คุณภาพของสิ่งที่จะประเมิน อันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ผู้รับบริการจากโครงการ ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ ทั้งนี้โดยปกติผู้จัดทำโครงการมักเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ประเภทนี้ขึ้นเอง โดยอยู่ในตัวโครงการหรือในการตั้งค่าเป้าหมายของโครงการ ซึ่งก่อนกำหนดเกณฑ์นั้น หากได้มีการทบทวนเกณฑ์ร่วมกัน โดยผู้ประเมินภายใน ผู้ประเมินภายนอก และผู้ใช้ผลการประเมิน ก็จะทำให้เกณฑ์การตัดสินมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ เกณฑ์ควรจะเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ เช่น ผู้เข้าอบรมทำคะแนนสอบหลังการอบรมได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเป็นระดับมาตรฐานที่ยอมรับได้โดยทั่วไป ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 หลังจากเข้าร่วมโครงการ ครูผู้สอนมีผลงานวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่อง เป็นต้น

2) เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) หรือเกณฑ์ภายใน เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจาก 1) ประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลระหว่างโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน 2) เปรียบเทียบกับผลที่เคยทำมาแล้ว 3) เปรียบเทียบกับปกติวิสัย (Norm) ของการจัดโครงการโดยทั่ว ๆ ไป หรือ 4) เปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจากเงื่อนไขภายในโครงการ เช่น นำเอาผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ประเมินไปเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการอื่นซึ่งคล้ายคลึงกัน และประสบผลสำเร็จมาแล้ว เป็นที่ยอมรับกันว่ามีคุณภาพ หรือนำเอาผลการดำเนินงานของโครงการในปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของโครงการในปัจจุบัน หรือการเปรียบเทียบคะแนนความรู้รายบุคคลกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ถ้ามีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยถือว่าผ่านเกณฑ์ หรือดูพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเปรียบเทียบสภาพระหว่างก่อนและหลังดำเนินโครงการ เป็นต้น

สำหรับวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565) ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1) วิธีการประเมิน ให้ระบุเป้าหมายที่แผนสามารถดำเนินการได้ และนำผลการดำเนินการไปคำนวณร่วมกับค่าเป้าหมายที่แผนปฏิบัติราชการกำหนดไว้ เพื่อหาระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ โดยใช้หลักการคำนวณผลเป็นฐาน 100 และเทียบค่าสี

2) ระดับการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน มี 4 ระดับ

บรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ หมายถึง ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมาย (สีแดง)

บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง หมายถึง ดำเนินการได้ร้อยละ 50 - 75 ของค่าเป้าหมาย (สีส้ม)

บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย หมายถึง บรรลุมากกว่าร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)

บรรลุตามค่าเป้าหมาย หมายถึง สามารถบรรลุค่าเป้าหมาย ร้อยละ 100 (สีเขียว)

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์การประเมินที่นิยมใช้มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) เกณฑ์สัมบูรณ์ และ 2) เกณฑ์สัมพัทธ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ดี มีคุณลักษณะ ดังนี้ (1) กำหนดขึ้นโดยหลักเหตุผลเป็นที่ยอมรับในเชิงวิชาการ (2) เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ (3) มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ประเด็นการประเมิน และคุณลักษณะของข้อมูลที่ได้ (4) ไม่สูงเกินไปจนยากจะเอื้อมถึง หรือต่ำเกินไปจนหมดความท้าทายที่จะทำให้ถึง และมีระดับที่คาดหวัง ระดับที่พึงพอใจ หรือระดับที่ยอมรับได้ขั้นต่ำที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

สำหรับการประเมินครั้งนี้ ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ และใช้วิธีการและเกณฑ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการประเมินทั้งในส่วนของผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายของแผนระดับ 2

4.5 กระบวนการประเมินผล

โจนส์ (Jones, 1970 อ้างถึงใน จุมพล หนีพานิข, 2552) กล่าวว่า กระบวนการประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนต่างๆ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) การกำหนดรายละเอียด (Specification)ว่าจะประเมินอะไร การกำหนดรายละเอียดของนโยบายที่จะประเมิน ช่วยให้เรารวบรวมเป้าหมายในการประเมินโดยแน่ชัด และทราบประเด็นปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนโยบาย

แต่ในทางปฏิบัติพบว่าการประเมินนโยบายมักจะไม่ได้กำหนดรายละเอียดการประเมิน เนื่องจากการประเมินตามข้อกำหนดกฎหมาย จึงไม่ได้พิจารณาถึงความเหมาะสม และความจำเป็นในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพยายามหลีกเลี่ยงการเพิ่มงานโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและความถูกต้องของการประเมินค่า

2) การวัดผล (Measurement) จะกระทำได้อย่างไรต้องเก็บข้อมูลจากสิ่งที่ต้องการประเมิน การเก็บข้อมูลต้องเก็บอย่างมีระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ การเก็บข้อมูลถ้ามีหลักเกณฑ์มากเพียงไร ย่อมทำให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากขึ้นเพียงนั้น

3) การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาหรือวัดผลออกมาแล้วรูปแบบและวิธีการวิเคราะห์ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์เชิงปริมาณที่มีความแน่นอนสูง เช่น การวิเคราะห์ต้นทุนผลประโยชน์ไปจนกระทั่งการใช้ความประทับใจหรือใช้ประสบการณ์ จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์

เพื่อให้สามารถจัดทำข้อสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของนโยบายเป็นอย่างไรเพื่อจะให้ตัดสินคุณค่าของนโยบาย ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการประเมินนโยบาย

พิสนุ พองศรี (2553) แบ่งขั้นตอนการประเมินผลออกเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาแนวคิดการประเมินและวิเคราะห์สิ่งที่ประเมิน การประเมินสิ่งใดก็ตาม ขั้นตอนแรกผู้ประเมินจะต้องทราบและเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยการศึกษาวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินในทุกแง่มุมเท่าที่จะทำได้ เพราะถ้าหากไม่ทราบและเข้าใจแนวคิดพื้นฐานการประเมินและรู้จักสิ่งที่ประเมินแล้วก็ยากที่จะประเมินสิ่งนั้น ๆ ได้ดี ในการประเมินโครงการ ก็เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้ประเมินจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ และศึกษาวิเคราะห์โครงการ ให้เข้าใจลึกซึ้งก่อนที่จะดำเนินการขั้นตอนต่อไป

2) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด วัตถุประสงค์การประเมิน ประเด็นที่สำคัญก็คือ เพื่อหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมิน โดยอาจจะใช้ประเด็นการประเมินเป็นวัตถุประสงค์ย่อย หรือนำประเด็นการประเมินมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ข้อ ๆ ก็ได้ ดังนั้น ในขั้นตอนนี้สิ่งที่ต้องทำก็คือ กำหนดประเด็นการประเมินหรืออาจจะเรียกว่าตัวประกอบประกอบที่จะประเมินก็ได้ ถ้าจะให้ชัดก็เรียกว่า “ประเด็นการประเมิน” ซึ่งจะสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์หรือสิ่งเดียวกัน ประเด็นการประเมินจะเป็นกรอบสำคัญที่นำไปสู่กิจกรรมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวชี้วัดหรือกำหนดเกณฑ์ และค่าน้ำหนัก เครื่องมือ แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งถ้าจะประเมินโครงการก็อาจกำหนดประเด็นการประเมิน ได้จากหลายแหล่ง เช่น จากวัตถุประสงค์โครงการ จากรูปแบบการประเมิน จากความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และจากประสบการณ์ของผู้ประเมิน เป็นต้น

3) การกำหนดเกณฑ์ และค่าน้ำหนัก เกณฑ์ในการประเมิน หมายถึง เกณฑ์การตัดสินของแต่ละตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 โดยได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นและจะกำหนดเป็นกึ่งระดับ หรือในภาพรวมของโครงการจะกำหนดอย่างไร ขึ้นอยู่กับความต้องการรายละเอียดจากสารสนเทศ ยิ่งเกณฑ์หลายระดับก็ยิ่งละเอียดมากแต่ก็ยุ่งยากมากขึ้นเช่นเดียวกัน เมื่อกำหนดเกณฑ์แล้วถ้าประสงค์จะให้ผลการประเมินละเอียดยิ่งขึ้น ก็ต้องกำหนดค่าน้ำหนักของสิ่งที่ประเมิน ประเด็นการประเมิน และตัวชี้วัดทุกตัว โดยอาจให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดหรือใช้สถิติก็ได้

4) การกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมิน เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 - 3 แล้ว ก็นำสาระที่ได้มารวมเป็นกรอบแนวคิดการประเมินสาระที่สำคัญก็คือ วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด เกณฑ์ (ถ้ามี) และค่าน้ำหนัก (ถ้ามี) ซึ่งอาจจะทำเป็นตารางกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมินก็ได้ การกำหนดกรอบแนวคิดนี้ถ้าจะขึ้นเป็นหัวข้อใหญ่แล้ว รวมขั้นตอนที่ 1 - 3 เข้าด้วยกันก็ได้ แต่ในที่นี้เพื่อให้การเตรียมการประเมินค่อย ๆ ทำเป็นขั้นตอน จึงได้นำเรื่องกรอบแนวคิดการประเมินมาไว้ในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งบางครั้งอาจพบได้ว่า การกำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน จะเรียกว่า การวางแผนหรือการออกแบบการประเมินโดยกำหนดไว้เป็นหัวข้อใหญ่ ดังกล่าวมาแล้วก็ได้ เมื่อได้กรอบแนวคิดการประเมินซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศหรือแผนที่หรือ พิมพ์เขียว ซึ่งจะเป็นแนวทางการประเมินขั้นตอนอื่น ๆ แล้วขั้นตอนต่อมาก็จะเป็นการกำหนดขอบเขตการประเมิน

การกำหนดขอบเขตการประเมิน จะต่อเนื่องจากการกำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน โดยพิจารณาว่าประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด และเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดนั้น จะมีขอบเขตหรือขีดจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ฯลฯ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดอย่างไร ซึ่งประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดที่มีอยู่ในกรอบแนวคิดแล้วถือว่าเป็นเนื้อหา หรือถ้าเป็นงานวิจัยก็คือ ตัวแปรและตัวแปรย่อย หรือองค์ประกอบ ของตัวแปร ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลก็จะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือก็จะคล้ายกับเครื่องมือในการวิจัย ส่วนการวิเคราะห์ ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณอาจจะใช้สถิติที่ง่ายกว่าการวิจัย ถ้าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพก็ต้องใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ นอกจากนี้ถ้าต้องการรายละเอียดมากขึ้น อาจเพิ่มองค์ประกอบอื่น ๆ ในขอบเขตการประเมินได้อีก เช่น พื้นที่ เวลา แนวทางการเก็บข้อมูล ฯลฯ แต่จะทำให้ตารางซับซ้อนขึ้น

5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล การประเมินเป็นการตัดสินใจโดยอาศัยสารสนเทศที่สรุปผลการวิเคราะห์โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ซึ่งต้องใช้เครื่องมือเช่นเดียวกับการวิจัย เพียงแต่เครื่องมือในการวิจัยอาจใช้เครื่องมือมาตรฐานหรือเครื่องมือที่สร้างไว้แล้วได้บ้าง แต่การประเมินมีลักษณะเฉพาะกว่าการวิจัย นักประเมินมักจะต้องสร้างและพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง เครื่องมือส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ซึ่งต้องสร้างตามหลักวิชาการ โดยมีที่มาชัดเจนจากแนวคิด ทฤษฎี หรือวัตถุประสงค์ สาระเนื้อหาวิชา ฯลฯ เมื่อสร้างแล้วก็ต้องมีการพัฒนาตามวิธีที่ทำได้ เพื่อให้เครื่องมือที่มีคุณภาพสูงสุด ส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลและสารสนเทศที่จะได้

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปเป็นสารสนเทศ ดังนั้นหลังจากที่ได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือได้มาตรฐานแล้ว ก็ต้องเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ทดสอบ สอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต หรือบันทึกด้วยวิธีการเชิงปริมาณ หรือคุณภาพ หรือทั้งสองวิธีผสมกัน เพื่อให้มีความครอบคลุมก่อนจะนำไปวิเคราะห์

7) การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินในเชิงปริมาณหรือวิธีการเชิงระบบ ซึ่งเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณจะต้องอาศัยสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการประเมินได้ชัดเจนขึ้น เช่นเดียวกับการวิจัย เพียงสถิติที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นสถิติพื้นฐาน

8) การเขียนรายงานการประเมิน ขั้นตอนนี้ขั้นตอนสุดท้ายในการประเมินโดยทั่วไป ผู้ประเมินจะต้องเขียนรายงานการประเมินผลเพื่อเป็นสื่อกลางให้ผู้ใช่ผลการประเมิน ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจและหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมินนำไปใช้ประโยชน์ การเขียนรายงานการประเมินแบบสมบูรณ์จะมีโครงสร้างคล้ายกับรายงานการวิจัย เพียงแต่จะมีบทสรุปสำหรับผู้บริหารแทนบทคัดย่อ และการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องจะมีน้อยกว่า การวิจัย การเขียนรายงานการประเมินผลต้องใช้ทักษะทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบ หรือผู้มีอำนาจหรือผู้อ่านเข้าใจชัดเจน และโน้มน้าวให้นำผลการประเมิน ไปเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนา สิ่งที่จะประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามปรัชญาของการประเมิน

9) การประเมินงานประเมิน (ถ้ามี) การประเมินโดยทั่วไปจะเสร็จสิ้นในขั้นตอนที่ 8 แต่ถ้าผู้ประเมินประสงค์จะประเมินงานประเมินโดยให้ผู้อื่นมาประเมินงานประเมินของตนเองก็ทำได้ ซึ่งอาจจะใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหรือเปรียบเทียบกับมาตรฐานการประเมิน หรือใช้แบบตรวจสอบรายการต่างๆ หรือวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กระบวนการประเมิน ประกอบด้วย การกำหนดกรอบหรือแนวทางของการประเมินผล กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผล กำหนดประเด็นคำถาม แหล่งที่มาของข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และระบุเกณฑ์หรือมาตรฐานของตัวชี้วัดที่ใช้ประเมิน โดยประเมินการดำเนินงานตามกระบวนการ (Process) ตามกิจกรรม (Activities) หรือตามผลงาน/ผลลัพธ์ (Outputs/Outcomes) ที่กำหนด การเปรียบเทียบสิ่งที่ได้จากการประเมินทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และระบุสาเหตุที่ทำให้ผลงานหรือผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การให้ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อขจัดสาเหตุและทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานในอนาคต

5. รูปแบบหรือแนวคิดการประเมินโครงการ

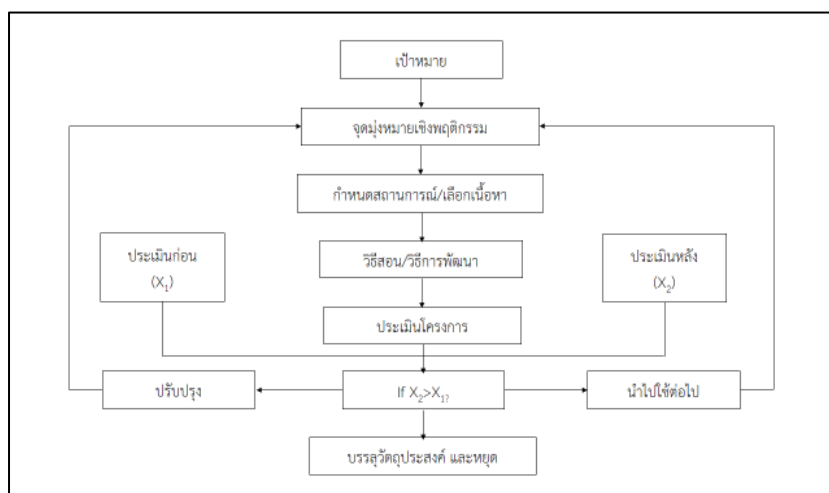
5.1 แนวคิด หลักการและโมเดลการประเมินของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Tyler's Model)

การติดตามและประเมินผลครั้งนี้ เป็นการประเมินผลสรุปรวมหลังการดำเนินโครงการสิ้นสุดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของไทเลอร์ โดยมีหลักการและขั้นตอนดังนี้

1) หลักการประเมินตามแนวคิดทฤษฎีของไทเลอร์ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) เป็นนักประเมินที่ให้ความสนใจและพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษาก่อนคนอื่น ๆ โดยไทเลอร์ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ (Outcomes) ที่คาดหวังกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากนั้นนี้ ชี้ให้เห็นว่าไทเลอร์ได้ยึดเอาจุดหมายที่กำหนดไว้ บางครั้งจึงเรียกรูปแบบการประเมินนี้ว่ารูปแบบการประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์หรือความสำเร็จของเป้าหมายเป็นหลัก (Goal attainment or objective – based model) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557)

2) ขั้นตอนการประเมินตามรูปแบบ Tyler's Model ได้สรุปไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษาไว้กว้าง ๆ (2) จำแนกประเภทของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษาไว้ให้ชัดเจน (3) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนว่าเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง อาจจะเป็นพฤติกรรมรายบุคคลหรือรายกลุ่มได้ (4) กำหนดสถานการณ์ กำหนดและเลือกเนื้อหาสำคัญ รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ (5) ประเมินโครงการโดยเลือกและสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ระบุว่า ได้มีการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพียงใด (6) เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ และ (7) วิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ ตามจุดประสงค์เพื่อพิจารณาการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ของโครงการ

ภาพที่ 5 รูปแบบการประเมิน Tyler's Model

จากภาพที่ 5 ผลลัพธ์ที่คาดหวังกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือการดำเนินงานโครงการ การประเมินตามรูปแบบนี้ จะช่วยให้ได้สารสนเทศซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์จึงเหมาะสำหรับการประเมินผลสรุปรวมหลังการดำเนินโครงการสิ้นสุดลง แม้ว่าได้ผลการดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้นก่อนการประเมินผลสรุปรวมดังกล่าว จึงควรตรวจสอบความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ของโครงการ ความน่าเชื่อถือของวัตถุประสงค์ และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับวัตถุประสงค์ของแผนงาน วัตถุประสงค์ของแผนงานกับเป้าหมายของนโยบาย ทั้งนี้ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของโครงการซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์หรือสิ่งเปรียบเทียบการบรรลุวัตถุประสงค์มีความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน และมีคุณค่ามากที่สุด โดยทั่วไปในการประเมินเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) ตรวจสอบคุณค่าของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการแต่ละข้อ โดยให้ผู้เกี่ยวข้อง กับโครงการที่มุ่งประเมิน และ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ให้ความคิดเห็น หรือวิพากษ์เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการว่ามีคุณค่าและสามารถวัดผลสำเร็จได้ หรือไม่

2) ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสาร หรือบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น คำบรรยาย รายงานการประชุม จดหมายข่าวต่าง ๆ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือพัฒนา เป็นต้น ผลการศึกษาดังกล่าวนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงความขัดแย้งหรือสนับสนุนคุณค่าของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์บางข้อ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและได้ทราบถึงวิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงควรตรวจสอบความเป็นไปได้ของการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการศึกษานำร่อง (a pilot study) ของโครงการก่อน

รูปแบบการประเมิน Tyler's Model รูปแบบเดิมของไทเลอร์เป็นการประเมินทางการศึกษา ที่ยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก โดยมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวม เพื่อนำผลไปพัฒนาโครงการอื่น ๆ ต่อไป โดยมีได้เน้นถึงบริบทอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในระยะต่อมา แนวคิดในการประเมินของไทเลอร์เปลี่ยนไป ในปี ค.ศ. 1986 ไทเลอร์ได้เขียนบทความเรื่อง แนวคิด ที่เปลี่ยนแปลงในการประเมินทางการศึกษา มีเนื้อหาทั้งหมด 10 บท รูปแบบการประเมินเริ่มให้ความสำคัญ

สนใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อโครงการด้วย เช่น ความสามารถทางการเขียนของนักเรียนการประเมิน การเรียนรู้โดยความรู้สึก อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับสารสนเทศทางการประเมินที่จะรายงานให้กับบุคคล ระดับต่าง ๆ เป็นต้น (สุภมาศ อังสุโชติ, 2555) รูปแบบการประเมินภาคขยายของไทเลอร์หรือรูปแบบ การประเมินของไทเลอร์ใหม่ (New Tyler) โดยแบ่งการประเมินเป็น 6 ส่วน มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1) การประเมินวัตถุประสงค์ (Appraising Objective) เนื่องจาก วัตถุประสงค์ของโครงการ มีจุดเน้น ที่ต่างกัน การประเมินวัตถุประสงค์จึงมีเกณฑ์ทั่วไปในการประเมิน ดังนี้

เกณฑ์ 1 วัตถุประสงค์ที่ดีควรเน้นระดับความเข้าใจในการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ให้มากขึ้น เน้นการสร้างความสามารถเชิงรุก (Active ability) ที่สามารถแก้ปัญหา ได้มากกว่าความสามารถเชิงรับ (Passive ability) ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

เกณฑ์ 2 วัตถุประสงค์ของโครงการควรมีความเหมาะสมและเกี่ยวข้องกับขอบเขตเนื้อหา

เกณฑ์ 3 วัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ควรเป็น สิ่งที่มีโอกาสนำไปใช้ได้จริง ในทางปฏิบัติ

เกณฑ์ 4 วัตถุประสงค์ของโครงการควรมีความเหมาะสมในแง่ที่เป็นความต้องการจำเป็น ความ สนใจ และเหมาะสมกับสถานการณ์

ดังนั้นในการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงควรตั้งคำถามในการประเมินเกี่ยวกับเกณฑ์ ทั้ง 4 ข้อดังกล่าวข้างต้น

2) การประเมินแผนการเรียนรู้ (Evaluation the learning Plan) ส่วนสำคัญของแผนสำหรับ โครงการทางการศึกษา คือ วิธีการและกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงพฤติกรรม ที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการในการประเมินแผนการเรียนรู้ จึงควรรวบรวมสารสนเทศ ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.1) มีการตรวจสอบหรือประเมินเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับประวัติของโครงการที่เคยทำมาแล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศว่า วิธีการใดมีประสิทธิภาพ วิธีการใดไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ตัดสินใจหลีกเลี่ยง วิธีการที่ล้มเหลวในอดีตและใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

2.2) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อให้ได้มโนทัศน์และข้อสรุปนัยทั่วไป ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ตามชนิดของวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่แตกต่างกันของรายวิชา ต่าง ๆ

2.3) ควรตรวจสอบว่าควรจะใช้แผนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ ประสบการณ์และการทดลอง ซึ่งควรมีการตรวจสอบ เช่น แรงจูงใจของผู้เรียน ความชัดเจน ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเลือกงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การให้รางวัล และผลย้อนกลับตามแนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาการถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นต้น

3) การประเมินแนะแนวในการพัฒนาโครงการ (Evaluation to Guide Program Development) เป็นการประเมินสื่อและเครื่องมือว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และจุดเน้นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามโครงการหรือไม่ กับทั้งตรวจสอบว่ามีการจัดอบรม ครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามจุดเน้นของโครงการใหม่ หรือไม่ และครูสามารถใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนได้ดีเพียงใด

4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Evaluation Implement) ในโครงการทางการศึกษาใหม่ มักมีการเรียกร้องให้กำหนดวัตถุประสงค์ใหม่และแผนการเรียนรู้ใหม่ การนำโครงการไปปฏิบัติจริง อาจมีปัญหาในด้านการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติจึงควรดำเนินการด้วยความรอบคอบอย่างตรงไปตรงมาและยุติธรรมโดยการวิเคราะห์แผนงานของโครงการอย่างละเอียดแล้วบ่งบอกถึงคุณลักษณะ ที่จำเป็นของแผนทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนที่มีครูและนักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วจัดทำบัญชีสารสนเทศว่าการนำโครงการไปปฏิบัติมีคุณสมบัติใดทำได้ตามแผน และคุณสมบัติใดที่ขาดหายไปการเก็บข้อมูลจะทำได้โดยการสังเกตในห้องเรียน การพูดคุยกับครูและนักเรียน การสอบและการกำหนดงานให้ทำ

5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา (Evaluation the Outcome of and Education Program) เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเน้นตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ โดยประเมินทั้งผลที่เกิดการเรียนรู้โดยตรงและผลข้างเคียง (side effects) อื่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบ

6) การติดตาม (Follow up) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เมื่อนำโครงการใดโครงการหนึ่งมาดำเนินการและได้ผลตามที่คาดหวังไว้แล้ว อาจนำโครงการดังกล่าวมาดำเนินการซ้ำในรอบใหม่ ซึ่งต้องมีการกำกับโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะโครงการอาจจะเบี่ยงเบนไปจากเดิมเมื่อเวลาเปลี่ยนไป กระบวนการและผลลัพธ์ของโครงการก็อาจจะเปลี่ยนไปด้วย การกำกับโครงการอย่างต่อเนื่องจะมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดโครงการให้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดหลักการประเมินตามแนวคิดทฤษฎีของไทเลอร์ ที่เน้นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สามารถประเมินเปรียบเทียบเกณฑ์ตัวชี้วัดและนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการประเมินความสำเร็จของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต

ทั้งนี้ ผู้ประเมินได้ศึกษา รวบรวมข้อมูลทฤษฎีต่าง ๆ จึงเลือกใช้แนวคิดการประเมินที่อิงตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ มาเป็นกรอบแนวคิดการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากมุ่งเน้นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการฯ และแผนระดับ 2 ที่มีเกณฑ์เป้าหมายระบุไว้ในแผนอย่างชัดเจน

6. การจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ต้องจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี เมื่อสิ้นสุดแผนฯ (ครบห้วงระยะเวลา 5 ปี) ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 และนำเข้าในระบบ eMENSER ภายในไตรมาสแรกของปีงบประมาณถัดไป ซึ่งการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ มีหลักการบริหารงานคุณภาพ (การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงการดำเนินงาน (Act) : PDCA) เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการ “ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง” แนวทางการดำเนินงานให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและสามารถส่งผลต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างแท้จริง โดยแผนระดับที่ 3 จะเป็นการดำเนินงานขั้นตอนของการปฏิบัติ (Do)

ในส่วนของกระบวนการจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี อยู่ในขั้นตอนของการตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงการดำเนินงาน (Act) ดังนี้

1) การตรวจสอบ (Check) หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องตรวจสอบการดำเนินงานที่ปฏิบัติไว้ตามแผนฯ เพื่อทบทวนและวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน และเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

2) การปรับปรุงการดำเนินงาน (Act) หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ฯ และนำเข้าสู่ข้อมูลรายงานผลสัมฤทธิ์ฯ ในระบบ eMENSCR เพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี โครงการและการดำเนินงานให้เหมาะสมมากขึ้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ดังนี้

7.1 งานวิจัยในประเทศ

เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ให้ความสำคัญต่อการสอบ O - NET น้อย เพราะ ไม่รู้ว่าจะนำผลการสอบไปใช้ทำอะไร เมื่อไร และยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถจำแนกนักเรียนออกได้ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัย กลุ่มไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัย และกลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่พอใจกับคณะสาขาได้ โดยกลุ่มที่ 1 และ 2 สอบ O-NET เพื่อให้จบตามกระบวนการเท่านั้น ไม่มีการเตรียมตัวและตั้งใจสอบ อีกทั้งบางกลุ่มยังไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ชั้นนำต่าง ๆ หากแต่ตั้งการเพียงแค่ว่าใช้วิชาชีพสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ในส่วนของปัจจัยด้านครู ผลการศึกษาพบว่า คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง ที่นักเรียนมีคะแนนการสอบต่ำ มีจำนวนครูไม่เพียงพอในบางกลุ่มสาระ ผู้บริหารต้องแก้ไขโดยการนำครูในกลุ่มสาระอื่นไปสอนในกลุ่มสาระที่ครูขาด ทำให้คุณวุฒิครูไม่ตรงตามสาระที่สอน ส่งผลถึงคุณภาพการสอนของครู ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีขึ้น

ทิพย์วิภา เทศวิน (2552) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารคือ บุคคลสำคัญที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประสานงานด้านความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการตามนโยบาย มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศ มีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบาย เป็นต้น

เฉลียว ยาจันทร์. (2556). ได้วิจัยเรื่อง นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า ทิศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติที่ขัดกับความรู้สึกรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทิศนคติที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย ดังนี้ 1) ทิศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยนโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดีต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและรู้สึกผูกพัน

2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติ เป็นเวลาช้านาน มักประสบความล้มเหลว 3) ค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็สูง และ 4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน

สงวน อินทร์รักษ์ และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง กลไกการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า 1) กลไกการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 7 กลไก ได้แก่ กลไกที่ 1 การบริหารจัดการ มีการจัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการแบบ Centralization มีการใช้พื้นที่เป็นฐาน การจัดตั้งหน่วยงานกลางที่มีคณะทำงานที่มาจากทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ และมอบหมายงานให้ชัดเจนตามตัวชี้วัด กลไกที่ 2 การวางแผน มีการวางแผนและการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนโดยการใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลักและสอดคล้องกับตัวชี้วัด ควรจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ควรปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสิ้นสุดระยะของแผน และกำหนดนโยบายเป้าหมาย ระยะเวลาที่สอดคล้องกับสภาพจริงและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ การแต่งตั้งคณะทำงานในการบูรณาการแผนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลไกที่ 3 การบริหารงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และเหมาะสมกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการศึกษา และควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดสรรงบประมาณ กลไกที่ 4 การบริหารงานบุคคล มีการคัดเลือกสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงกับภาระงานตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา และมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการปฏิบัติงาน กลไกที่ 5 การสร้างความตระหนักและการรับรู้ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความรู้ความเข้าใจต่อภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างความตระหนัก และรับฟังความคิดเห็นในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กลไกที่ 6 การบูรณาการและการมีส่วนร่วม มีการทำงานที่มีเป้าหมายและมีการบูรณาการร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในหน่วยงาน สร้างเครือข่ายในการทำงาน เน้นการทำงานเชิงรุก มีการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของผู้ปฏิบัติ และควรเปิดโอกาสให้หน่วยงาน หรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม และกลไกที่ 7 การติดตามและประเมินผล มีการตั้งทีมงานในการติดตามประเมินผลงานมีระบบการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับตัวชี้วัดในการประเมินทั้งในระดับบุคคลระดับหน่วยงานให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา และมีการวัดและประเมินผลโดยยึดตัวชี้วัดจากยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา และ 2) ผลการยืนยันกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ ทั้ง 7 กลไก พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ได้วิจัยเชิงประเมิน เรื่อง การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2562 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ 1) ปัจจัยหรือเงื่อนไขความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติมีปัจจัยที่เหมือนกันทุกระดับคือ (1) คุณภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารของหน่วยงานทุกระดับ

ตั้งแต่ผู้บริหารระดับกระทรวงจนถึงระดับสถานศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นผู้นำ เห็นความสำคัญ เอาใจใส่ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (2) งบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ สถานศึกษาที่มีความพร้อมจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้หลากหลายครอบคลุมทุกยุทธศาสตร์ (3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (4) ระบบฐานข้อมูลสำคัญของหน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบทบาทความรับผิดชอบ และ (5) ระบบการกำกับติดตามและประเมินผลที่ทำอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง แล้วนำผลจากการกำกับติดตามประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง 2) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ส่วนใหญ่ปัจจัยที่พบทั้งระดับส่วนกลาง ภูมิภาค และสถานศึกษา คือ (1) งบประมาณที่ไม่ยืดหยุ่นกับการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติทุกระดับ การจัดสรรงบประมาณยังเหมือนเดิม ไม่ได้สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติได้ตามแผนที่หน่วยงานทุกระดับจะต้องปฏิบัติ (2) โครงสร้างการบริหารที่ไม่ชัดเจน จึงทำให้ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เช่น ในกรณีของเขตพื้นที่การศึกษา กับศึกษาธิการจังหวัดที่มีความซ้ำซ้อน ในบทบาทของหน่วยงานบังคับบัญชา ส่งผลให้การขับเคลื่อนระดับสถานศึกษาไม่ชัดเจนไปด้วย (3) ปัญหาของผู้บริหารหน่วยงาน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ไม่เห็นความสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติก็ไม่สนใจปฏิบัติ (4) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงและเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อย ทำให้สถานศึกษาปรับตัวไม่ทัน เกิดความเบื่อหน่าย มองการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นภาระยุ่งยาก (5) แผนการศึกษาแห่งชาติ มีรายละเอียดมากเกินไป ไม่มีจุดเน้น และเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำอยู่แล้วเป็นปกติ ทำให้สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังทำงานแบบเดิม ไม่มีสิ่งใหม่ที่ทำท่าย (6) การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ โดยเฉพาะสถานศึกษา ทำให้เกิดความเข้าใจไม่ชัดเจนในการปฏิบัติและ (7) การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติยังไม่มีระบบที่ชัดเจน ซึ่งการรายงานผลที่เป็นอยู่ ก็เป็นการรายงานผลความก้าวหน้าตามนโยบายหรือตามกิจกรรม/โครงการเท่านั้น

เกศรัชนี ยืนวงศ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง นโยบายและกระบวนการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันเด็กเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา หลังการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ผลการวิจัย พบว่า การกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนระดับนโยบายนั้น ผู้บริหารระดับสูงฝ่ายการเมืองมีบทบาทนำในการกำหนดนโยบาย ผ่านการจัดทำโครงการพาน้องกลับมาเรียน ซึ่งมีเป้าหมายในการติดตามตัวผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาให้พบและนำกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ครบทุกคน ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงศึกษามีคำสั่งให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ในการติดตาม ค้นหา เด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบและสำรวจสาเหตุการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชน คในส่วนของการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา หลังการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 นั้นเป็นไปตามแผนการดำเนินงานของโครงการพาน้องกลับมาเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

วรัญญกรณ์ ชาลีรักษ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีติด้านโอกาส มีสภาพในการดำเนินการ คือ ปริมาณของเด็กด้อยโอกาสมีจำนวนมากเกินกว่าความสามารถของโรงเรียน แม้จะมีหน่วยงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มาช่วยเหลือก็ตาม

ด้วยภาวะเศรษฐกิจที่แย่ลง ครูและบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอ นักเรียนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ยากลำบากในการเดินทาง การคมนาคมไม่สะดวก ปัญหาครอบครัวของนักเรียน เช่น ความยากจน การหย่าร้าง นักเรียนต้องขาดเรียนไปทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ความเป็นอยู่ไม่ปลอดภัย ห่างไกลจากชุมชน เดินทางมาเรียนลำบากไม่มียานพาหนะมา มิติด้านคุณภาพมีสภาพในการดำเนินการ คือ มีบุคลากร และครูเฉพาะทาง ไม่เพียงพอ บางพื้นที่ยังใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานน้อย ทำให้ขาดความทันสมัยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ความแตกต่างและความหลากหลายของนักเรียนในพื้นที่ที่มีความพร้อมต่างกัน มิติด้านประสิทธิภาพ มีสภาพในการดำเนินการ คือ ระยะเวลาและงบประมาณ เป็นสิ่งสำคัญ งบประมาณในการดำเนินงานมีอย่างจำกัดและไม่ทั่วถึง บุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ โรงเรียนแต่ละพื้นที่มีบริบทที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป การประเมินหรือนิเทศติดตามมีขั้นตอนมากเกินไปและข้อจำกัดด้านงบประมาณในการขับเคลื่อน มิติด้านความปลอดภัย มีสภาพในการดำเนินการ คือ ผู้ปกครองและครอบครัว ของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ การคมนาคม ไม่สะดวก และบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการเดินทาง โรคอุบัติเหตุใหม่ เช่น โควิด 19 และจากปัญหา ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดสมรรถนะเพียงพอที่จะขับเคลื่อนตนเอง และขับเคลื่อนการดำเนินงานให้นักเรียน และองค์กรให้มีความปลอดภัยสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ มีภาวะเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัย

สุวรรณ จุลมั่ง (2564) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ต้องการประกอบอาชีพได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา สร้างโอกาสในการหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดภาระของครอบครัวได้ ต้องการเพิ่มความรู้ ความชำนาญในสายวิชาชีพ ให้กับตนเองโดยสามารถเลือกเรียนตามความชอบและความถนัดของตนเอง ต้องการเป็นผู้สร้างงาน มีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง และครอบครัว ด้านปัญหา พบว่า มีปัญหาด้านการรับรู้ข้อมูล หลักสูตรและการเรียนต่ออาชีวศึกษายังมีไม่มากพอ หรือมีการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีวศึกษา แต่ยังไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริง การแนะแนวการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาที่ไม่ค่อยชัดเจน คบเพื่อน ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ มีค่านิยมให้เรียนต่อสายสามัญเพื่อจบปริญญา สำหรับด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายรัฐบาล ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ได้วิจัย เรื่อง ทิศทางและแนวโน้มการจัดการศึกษาในยุคโควิด - 19 ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการเรียนรู้ลดลง ซึ่งเป็นผลจากความไม่พร้อมของสถานศึกษา ครูมีภาระงานเพิ่มขึ้นและขาดทักษะการสอนออนไลน์ หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าว ผู้เรียนขาดความพร้อมในการเรียนออนไลน์และเรียนผ่านโทรทัศน์ เนื่องจากขาดวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มชายขอบ ห่างไกล และกลุ่มที่ขาดความพร้อมเชิงเศรษฐกิจได้รับผลกระทบทางลบมากกว่ากลุ่มอื่น ผู้เรียนมีปัญหาความเครียดในการเรียน ขณะที่ผู้ปกครองจำนวนมากจำเป็นต้องดูแลและช่วยสอนบุตรหลาน ในระหว่างการเรียนออนไลน์ไปพร้อม ๆ กับการทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีกำลังเพียงพอที่จะดูแลบุตรหลานทั้งการสอนและการจัดหาอุปกรณ์พื้นฐานในการเรียนที่บ้าน ผลการวิจัยแสดงความต้องการ

ให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน หรือสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน ทั้งผ่านโทรทัศน์และออนไลน์ให้สถานศึกษาและผู้เรียนมีการติดตั้ง/พัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ครอบคลุมทั่วถึง จัดโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นฟรีทีวี และจัด Free WiFi เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ ได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงพัฒนาหลักสูตรรองรับสถานการณ์วิกฤติให้มีความยืดหยุ่น สนับสนุน อำนวยความสะดวก นิเทศ แนะนำ และช่วยเหลือสถานศึกษา และถอดบทเรียน การจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์โควิด – 19 เพื่อพัฒนาเป็น COVID Model สำหรับการจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์ วิกฤติที่ยังไม่คลี่คลาย และปรับใช้ในสถานการณ์อื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้ศึกษาปัจจัยส่งเสริมและปัจจัย ที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ในระดับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามนโยบายให้สำเร็จ ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการแบบกลุ่มพื้นที่การศึกษา (Cluster) โดยจัดกลุ่มพื้นที่การศึกษา ออกเป็น 18 เขตตรวจราชการ ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ในแต่ละกลุ่มพื้นที่ได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกันวางแผนการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการครอบคลุมได้มากยิ่งขึ้น 2) การกำกับติดตาม หลากหลาย รูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมในทุกมิติและสอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การรายงานผล การดำเนินงานตามระบบที่กำหนด การติดตามการดำเนินงานลงพื้นที่เชิงประจักษ์ การติดตาม ความก้าวหน้า การดำเนินงานโดยตรงของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่าน VDO Conference เป็นต้น และ 3) การสื่อสารสร้างการรับรู้เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น สำหรับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ตามนโยบาย พบว่า บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายบางส่วน ยังขาดรายละเอียดที่ชัดเจน ประกอบกับการสื่อสารต่อไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีความ หลากหลาย ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอาจไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การกำกับ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามนโยบายของส่วนกลางมีความซ้ำซ้อน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Emma Dorn et al. (2020) ได้ศึกษาผลกระทบของการระบาดของ COVID -19 ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการสูญเสียการเรียนรู้และช่องว่างที่เพิ่มขึ้นในระบบ การศึกษา โดยได้สำรวจผลกระทบระยะยาวของการระบาดของ COVID-19 ต่อการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษา พบว่า 1) การสูญเสียการเรียนรู้และผลกระทบทางวิชาการ โดยการปิดโรงเรียนและการเปลี่ยน ไปเรียนออนไลน์ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนในสหรัฐอเมริกาได้รับความเสียหาย โดยเฉลี่ยแล้ว นักเรียน สูญเสียการเรียนรู้ประมาณ 5-9 เดือน โดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด 2) ความเหลื่อมล้ำ ในการเรียนรู้ นักเรียนจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและกลุ่มชนชาติพันธุ์ได้รับผลกระทบมากที่สุด เนื่องจาก มีการเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำกัด ช่องว่างระหว่างนักเรียนที่มีฐานะดีกับนักเรียน ที่ด้อยโอกาสมีแนวโน้มที่จะขยายตัวออกไป และอาจส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาในระยะยาว 3) ผลกระทบ ต่อสุขภาพจิตและความเป็นอยู่การแยกตัวจากเพื่อนและการเรียนออนไลน์ ทำให้สุขภาพจิตของนักเรียนได้รับ ผลกระทบ โดยมีความวิตกกังวลและความเครียดเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาว 4) ผลกระทบทางเศรษฐกิจในอนาคต การสูญเสียการเรียนรู้ในช่วงการระบาดอาจส่งผลให้มีอัตรา

การจบการศึกษาระดับมัธยมปลายที่ต่ำลง และมีรายได้ในอนาคตที่ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ทัน จะพบโอกาสทางการศึกษาน้อยลง 5) กลยุทธ์ในการรับมือกับการสูญเสียการเรียนรู้ โดยการเปิดสอนในช่วงฤดูร้อน และโปรแกรมการเรียนรู้เสริมเพื่อเป็นทางเลือกในการช่วยฟื้นฟูการเรียนรู้ที่สูญเสียไป การใช้การติวพิเศษ และการสนับสนุนด้านการเรียนรู้เฉพาะบุคคล การให้การสนับสนุนทางจิตใจ และสุขภาพจิตแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยลดผลกระทบด้านจิตใจ และ 6) ผลกระทบระยะยาว ซึ่งผลกระทบจากการสูญเสียการเรียนรู้ในช่วงการระบาดอาจยาวนาน และส่งผลต่อโอกาสในชีวิตของนักเรียน โดยอาจมีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงการศึกษาระดับสูงและการมีงานทำที่มีรายได้ดี

Nyankomago Ohene. (2021). ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในประเทศกานา ซึ่งเป็นการศึกษาตัวแปรที่มีส่วนช่วยในการดำเนินการโปรแกรมการศึกษาให้ประสบความสำเร็จในประเทศที่ด้อยพัฒนา จากผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างความสำเร็จในการดำเนินนโยบายกับตัวแปรด้านรัฐบาล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางเทคโนโลยี ความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งที่สุดพบในตัวแปรด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการลงทุนในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมสามารถส่งผลต่อการดำเนินนโยบายด้านการศึกษา ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระบุว่า ตัวแปรทั้งหมดมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบาย โดยที่ปัจจัยด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลมากที่สุด ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายด้านการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนา จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์แบบองค์รวมที่คำนึงถึงตัวแปรที่สำคัญทั้งหมด ผู้กำหนดนโยบายในประเทศกำลังพัฒนา จะสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการด้านการศึกษาและส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

8. กรอบแนวคิดการประเมินผล

การประเมินผลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน และการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป โดยใช้แนวคิดการประเมินที่อิงตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ (Tyler) เนื่องจากมุ่งเน้นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และที่ส่งผลต่อเป้าหมายของแผนระดับที่ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก รวมทั้งปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนฯ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในระยะต่อไป

ทั้งนี้ จากการที่ผู้ประเมินได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น ประกอบด้วย หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ นโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน รูปแบบหรือโมเดลการประเมิน รวมทั้งงานประเมินผลแผน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดในการประเมิน เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นที่ศึกษาและแนวคิดที่ใช้ในการประเมิน ปรากฏดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินผล

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ 2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ (3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป โดยมีวิธีการดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินในระยะที่ 1 เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 คือ 1) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยการทำงาน 2 ส่วน จำแนกตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมินโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบกัน มีการดำเนินงานโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบรายงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการและสามารถส่งผลต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผน ซึ่งการประเมินในขั้นตอนนี้ ใช้แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ที่ระบุไว้ในคู่มือการจัดทำแผนระดับที่ 3 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) โดยจำแนกการประเมินเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ต่อเป้าหมายรวมและค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการ โดยครอบคลุมการประเมินใน 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1.1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการต่อเป้าหมายรวมและค่าเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการ โดยมีจำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่ (1) ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (2) ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเสมอภาค (3) กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ (4) ผลงานวิจัยนวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ และ (5) ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

1.1.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการตามแต่ละแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการต่อเป้าหมายและค่าเป้าหมายของแผนย่อย โดยแผนย่อยในการประเมินครั้งนี้ หมายถึง แผนปฏิบัติการเรื่องภายใต้แผนปฏิบัติการ มีจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (2) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (3) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (4) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และ (5) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

1.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนระดับ 2 ครอบคลุมการดำเนินการและการประเมิน แผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย 1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ 2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) ประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และ 3) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา และกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ได้แก่ กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนในส่วนนี้ ส่วนแผนระดับ 2 อื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 4 (SDGs 4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการติดตามความก้าวหน้า

ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด แต่ไม่ได้ประเมินผลการบรรลุเป้าหมาย จึงไม่ได้มีการรายงานผลการดำเนินงานในรายงานฉบับนี้

ทั้งนี้ ในการประเมินตามข้อ 1.1 และ 1.2 ใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 19 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้งเป้าหมายรวมและเป้าหมายของแผนย่อย และตัวชี้วัดของแผนย่อย รวมทั้งข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนระดับ 2 จำนวน 19 ตัวชี้วัด โดยมีตัวชี้วัดบางรายการที่เป็นตัวชี้วัดซ้ำกับตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติ จำนวน 11 หน่วยงาน

1. องค์รหลัก ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) ครอบคลุมสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) (2) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) (3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยงานส่วนกลางในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป. เดิม) รวมถึงสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. หน่วยงานในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ (1) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (คส.) (2) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) (3) สถาบันการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (4) สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) (5) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) (6) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน) (มวส.) และ (7) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สลช.)

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการกลุ่มงาน บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดทำแผน/งบประมาณ/การติดตามประเมินผลของหน่วยงาน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทั้งหมด 11 หน่วยงาน

แหล่งข้อมูล

การดำเนินงานในตอนนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิทั้งที่อยู่ในรูปแบบฐานข้อมูลทางสถิติผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีแหล่งข้อมูล คือ

1. แหล่งข้อมูลจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) จำนวน 11 หน่วยงาน

2. แหล่งข้อมูลเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการสืบค้นจากเอกสารรายงานและเว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 256. -2665) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. แบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบรายงาน ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ แผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลนโยบาย/แผน/โครงการ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการตามแนวทางของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลการประเมินและงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลนโยบาย/แผน/โครงการ และหลักเกณฑ์การสร้างเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบรายงานเพื่อจัดเก็บข้อมูล

2. จัดทำโครงสร้างแบบรายงาน โดยให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการประเมินที่มุ่งประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนในระยะต่อไป

3. สร้างแบบประเมินโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการ และแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scales) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งกำหนดระดับการประเมินไว้ 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้ในการนำไปใช้มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้ในการนำไปใช้มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้ในการนำไปใช้ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้ในการนำไปใช้น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้ในการนำไปใช้น้อยที่สุด

- ได้กำหนดเกณฑ์และพิจารณาระดับคุณภาพของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้
- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง แบบรายงานความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้
ในการนำไปใช้มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง แบบรายงานความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้
ในการนำไปใช้มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง แบบรายงานมีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้
ในการนำไปใช้ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง แบบรายงานมีความถูกต้อง/เหมาะสม/มีความไปได้
ในการนำไปใช้น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง แบบรายงานแบบรายงานมีความถูกต้อง/เหมาะสม/
มีความไปได้ในการนำไปใช้ปานกลาง

4. นำแบบประเมินโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนและแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายนามผู้เชี่ยวชาญดังแสดงในภาคผนวก ก) โดยมีเกณฑ์ในการในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย (1) เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษาและการวัดผลการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี (2) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเชิงประเมินนโยบาย/แผน (3) มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการในการจัดทำนโยบาย/แผน/การติดตาม ประเมิน/การวิจัยของหน่วยงาน และหรือ (4) เป็นผู้บริหารหรือเคยเป็นผู้บริหารในระดับผู้อำนวยการกลุ่มขึ้นไป เพื่อประเมินโครงสร้างของรายงานว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเก็บข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

5. นำแบบประเมินโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานที่ประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของแบบรายงานผลการดำเนินงาน โดยผู้เชี่ยวชาญได้กำหนดให้ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพและความเหมาะสมของแบบรายงานผลการดำเนินงาน มีค่าตั้งแต่ 3.51 – 5.00 ถือว่าเป็นแบบรายงานที่มีคุณภาพ

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่า โครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผน และโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการ ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.84 และ 4.83 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (ภาคผนวก ข)

6. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ไปดำเนินการประเมินกับผู้แทนหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 30 ท่าน เพื่อยืนยันตรวจสอบความเข้าใจ ก่อนนำไปจัดทำแบบรายงานฉบับสมบูรณ์ โดยโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผน และโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการ 4.84 และ 4.81 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (ภาคผนวก ข)

7. จัดทำแบบรายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ไปยังหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง

1.2 จัดส่งเครื่องมือที่เป็นแบบรายงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนด

1.3 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานตามแผนปฏิบัติราชการ โดยใช้กลไกของคณะทำงาน ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผู้แทนของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดส่งข้อมูลมายังสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 -2565

1.4 เก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลประเมินการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. การเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร เป็นการดำเนินการเก็บข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจากเอกสารรายงานและเว็บไซต์ของหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

รายละเอียดของแหล่งข้อมูลแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายละเอียดตัวชี้วัดตามเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
เป้าหมายรวม 1. ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	
1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ	สป. (สช. กศน.) สพฐ. สอศ.
1.2 ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น	สทศ.
เป้าหมายรวม 2. ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเสมอภาค	
2.1 จำนวนนักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาและการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น	สพฐ. สป. (สช. กศน.)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
2.2 จำนวนประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)	สป. (กศน.) สอศ. สสวท.
เป้าหมายรวม 3. กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ	
3.1 ร้อยละของกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนอง อุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ	สป. (สช. กศน.) สอศ. สสวท.
เป้าหมายรวม 4. ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์	
4.1 ร้อยละของผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์	สป. สกศ. สพฐ. สอศ.
เป้าหมายรวม 5. ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลโดยการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน	
5.1 จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	สป. (สน. สช. ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส.
5.2 จำนวนกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	สป. (สน. สช. ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส.
5.3 จำนวนระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงที่เชื่อมโยงฐานข้อมูล รายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา	สป. (ศทก.)

ตารางที่ 7 รายละเอียดตัวชี้วัดตามแผนย่อยของแผนปฏิรูปราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)
ของกระทรวงศึกษาธิการและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
แผนปฏิรูปราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	
เป้าหมาย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่	
1.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ	สป. (สช. กศน. สบศ.) สพฐ. สอศ.
1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้าง ภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในทุกรูปแบบ	สป. (สช. กศน. สบศ.) สพฐ. สอศ.

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
1.3 ร้อยละของผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น	สป. (กศน. ศบป.จชต.) สอศ.
แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	
เป้าหมายที่ 1 : กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ	
1.1 ร้อยละของหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นที่ตอบสนองต่อการพัฒนา กำลังคนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น	สป. (สช. กศน.) สอศ.
1.2 กำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรม เป้าหมายประเทศ	สป. (สช. กศน.) สอศ. สสวท.
1.3 สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4)	สป. (ศทก.)
เป้าหมายที่ 2: ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์	
ร้อยละของผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์	สป. สกศ. สพฐ. สอศ.
แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	
เป้าหมายที่ 1 : ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานสากล	
1.1 ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น	สทศ.
1.2 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD)	สกศ.
1.3 จำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถ (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ทักษะศิลป์ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา)	สสวท. สพฐ. สอศ. มวส.
1.4 ร้อยละของสถานศึกษาได้รู้สถานภาพและมาตรฐานในด้านการเรียน การสอนและการบริหารของสถานศึกษาและได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	สมศ.
เป้าหมายที่ 2 : ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	
ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรระดับดีขึ้น	สป. (สช.) สพฐ.

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
เป้าหมายที่ 3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสุดคล้อยกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	สป. (กศน. สช. สคปศ. ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส. สกสศ. สสวท.
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา	
เป้าหมาย ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเหมาะสมกับช่วงวัย	
1.1 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ	สกศ.
1.2 จำนวนนักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึง บริการการศึกษาและการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษา ที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น	สพฐ. สป. (สช. กศน.)
1.3 จำนวนประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษา ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)	สป. (กศน.) สอศ. สสวท.
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	
เป้าหมาย ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัย สนับสนุน การจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ	
1.1 จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	สป. (สน. สช. ก.ค.ศ.) สพฐ. สอศ. คส.
1.2 จำนวนกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	สป. (สน. สช. ก.ค. ศ.) สพฐ. สอศ. คส.
1.3 จำนวนระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงที่เชื่อมโยงฐานข้อมูล รายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา	สป. (ศทก.)

ตารางที่ 8 รายละเอียดตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนระดับ 2 ตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่ตอบสนองต่อแผนระดับ 2 และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
แผนแม่บทที่ 12 ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้	
เป้าหมาย 1. คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มินิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	
1.1 คะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์	สสวท.
1.2 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา	สกศ.
เป้าหมาย 2. คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น	
เป้าหมาย 2. คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น	
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI) ไม่น้อยกว่า 50.1 คะแนน	สกศ. (The Global Talent Competitiveness Index (GTCI))
แผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑	
เป้าหมาย 1. คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	
1.1 สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ	สพฐ.
1.2 อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลง	สสวท.
1.3 อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	สกศ.
แผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย	
เป้าหมาย 2. ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น	
1.1 สัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้าน และมีแผนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล	สพฐ., สป. (สช.)
1.2 สัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา	สพฐ., สป. (สช.)
แผนแม่บทที่ 11 ประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	
เป้าหมาย 1. คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	
ดัชนีการพัฒนามนุษย์	สกศ.

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
แผนย่อการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น	
เป้าหมาย วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น	
คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) เพิ่มขึ้น	-
แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา และกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)	
กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21	
เป้าหมาย ผู้เรียนทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ	
มีหลักสูตรการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล	สพฐ.
เป้าหมาย ครู/อาจารย์มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มีจิตวิทยาการเรียนรู้ สื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความศรัทธาในวิชาชีพและความเป็นครู	
1.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ผ่านการพัฒนาการคิดขั้นสูงเชิงระบบ	สพฐ.
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านการพัฒนาการคิดขั้นสูงเชิงระบบ	สพฐ.
1.3 ระบบการประเมินผลลัพธ์ผู้เรียนมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (personalized learning) และสามารถสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนได้ตามบริบทของสถานศึกษา ลดสัดส่วนของการนำผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับชาติ มาใช้ในการพิจารณาประเมินผลของครูและผู้บริหารสถานศึกษา	สพฐ.
กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน	
เป้าหมาย ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีทักษะที่ตรงตามความคาดหวังของสถานประกอบการและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ	
1.1 หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตร ที่จัดทำร่วมกับเจ้าของอาชีพ เพื่อลดช่องว่างทักษะระหว่างการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการทำงานในสถานประกอบการ	สอศ.

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
1.2 ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีมีสมรรถนะด้านอาชีพ มีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพสามารถผ่านเกณฑ์การรับรองมาตรฐานอาชีพ	สอศ.
1.3 สถานประกอบการที่มีคุณภาพร่วมจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีเพิ่มขึ้น	สอศ.
1.4 ครูอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการเพิ่มขึ้นและครูฝึกในสถานประกอบการได้รับการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดหรือสอนงาน การวัดและประเมินผลและระบบการดูแลผู้เรียนเพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ ระหว่างการฝึกงานหรือฝึกอาชีพเพิ่มขึ้น	สอศ.
1.5 มีแผนบูรณาการการศึกษาการวางรากฐานการศึกษาเพื่ออาชีพ เชื่อมโยงระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา	สอศ., สพฐ.

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ อัตราส่วน และค่าเฉลี่ย เพื่อบรรยายผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้แก่ ผลการดำเนินงานโครงการ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำไปใช้สนับสนุนผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการ และแผนระดับที่ 2 ที่เกี่ยวข้อง

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการฯ ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ และใช้วิธีการและเกณฑ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการประเมิน

1) วิธีการประเมิน ให้ระบุเป้าหมายที่แผนสามารถสัมฤทธิ์ได้จากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ และนำค่าผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจริงไปคำนวณร่วมกับค่าเป้าหมายที่แผนปฏิบัติการกำหนดไว้ เพื่อหาระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ โดยใช้หลักการคำนวณผลเป็นฐาน 100 และเทียบค่าสี

2) ระดับการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน มี 4 ระดับ

2.1) บรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ หมายถึง ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมาย

(● สีแดง)

2.2) บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง หมายถึง ดำเนินการได้ร้อยละ 50 - 75 ของค่าเป้าหมาย

(● สีส้ม)

2.3) บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย หมายถึง บรรลุมากกว่าร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย (● สีเหลือง)

2.4) บรรลุตามค่าเป้าหมาย หมายถึง สามารถบรรลุค่าเป้าหมายร้อยละ 100 (● สีเขียว)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การประชุมระดมความเห็นจากผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ไปสู่การปฏิบัติ และ 2) การศึกษาจากเอกสารรายงานที่จัดเก็บจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รายละเอียดเชิงลึก สำหรับนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ รายละเอียดการดำเนินการของการวิจัยในตอนที่ 2 มีดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนนี้ คือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและในกำกับกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 11 หน่วยงาน

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลบุคคล เป็นผู้แทนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 11 หน่วยงาน
2. แหล่งข้อมูลเอกสาร เช่นเดียวกันกับตอนที่ 1

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการประเมินที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล สำหรับใช้บันทึกข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่ผู้แทนหน่วยงานให้ความเห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการในระยะที่ 1 ตอนที่ 2 นี้ใช้วิธีการประชุมคณะทำงานติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นผู้แทนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล รวมทั้งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือในตอนที่ 1 จากที่หน่วยงานจัดส่งกลับมายังสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการลดทอนและจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการให้ความเห็นในที่ประชุมของคณะทำงานฯ รวมทั้งจากการรายงานของหน่วยงานตามเครื่องมือในตอนที่ 1 เพื่อให้ได้รายละเอียดสำหรับนำมาสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

การดำเนินการในระยะนี้ เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มีการดำเนินการดังนี้

2.1 สังเคราะห์ข้อค้นพบจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินในระยะที่ 1 ซึ่งดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 ประกอบด้วย (1) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ (2) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ยกร่างข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนในระยะต่อไป

2.3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะฯ ที่ยกร่างขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายนามในภาคผนวก ก) ในการอ่านพิจารณาเชิงวิพากษ์ และจัดประชุมผู้แทนหน่วยงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.4 ปรับปรุงข้อเสนอแนะที่ยกร่างขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและที่ประชุมจากขั้นตอนการดำเนินการในระยะต่าง ๆ ในข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดังภาพที่ 9

ตารางที่ 9 กรอบแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวชี้วัด	แนวทางการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ การเก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ การประเมินผล
ระยะที่ 1 เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2						
1. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ ของแผนปฏิบัติการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ	1. ผลสัมฤทธิ์ของการ ดำเนินงานตามเป้าหมายรวม 5 เป้าหมาย 8 ตัวชี้วัด และเป้าหมายของ แผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติ ราชการฯ 8 เป้าหมาย 19 ตัวชี้วัด	วิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ ที่บรรลุเป้าหมาย ตามตัวชี้วัดที่ได้จาก แหล่งข้อมูล จำแนกตาม เป้าหมายรวมและ เป้าหมายของแผนย่อย ภายใต้แผนปฏิบัติ ราชการฯ	1. หน่วยงานในสังกัด และ หน่วยงาน ในกำกับ กระทรวงศึกษาธิการ 2. ข้อมูลจาก เอกสารและเว็บไซต์ หน่วยงานการศึกษา	1. แบบรายงานผล การดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการฯ (รายงานโครงการ) 2. แบบรายงานผล การดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดของ แผนปฏิบัติการฯ	- การวิเคราะห์ สถิติบรรยาย - การวิเคราะห์ เนื้อหา	1. ผลการดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดเทียบกับ เป้าหมายที่กำหนด 2. ทาระดับผลสัมฤทธิ์ โดยใช้หลักการคำนวณ ผลเป็นฐาน 100 และ เทียบค่าสี - บรรลุเป้าหมายระดับ วิกฤติ คือ ดำเนินการได้ น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมาย ● - บรรลุเป้าหมาย ระดับเสี่ยง คือ ดำเนินการ ได้ร้อยละ 50 - 75 ของค่าเป้าหมาย ● - บรรลุเป้าหมายระดับ ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คือ บรรลุมากกว่าร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย ● - บรรลุตามค่าเป้าหมาย คือ สามารถบรรลุ ● ค่าเป้าหมายร้อยละ 100
	2. ผลสัมฤทธิ์ของการ ดำเนินงานตามเป้าหมาย ของแผนระดับ 2 - แผนแม่บทประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ - แผนแม่บทประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต แผนย่อย 11.3 การพัฒนา ช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น -แผนการปฏิรูปประเทศ กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 และ 4	วิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ ที่บรรลุเป้าหมาย ตามตัวชี้วัด จำแนก ตามเป้าหมายของแผน ระดับ 2	1. หน่วยงานในสังกัด และ หน่วยงาน ในกำกับ กระทรวงศึกษาธิการ 2. ข้อมูลจาก เอกสารและเว็บไซต์ หน่วยงานการศึกษา	1. แบบรายงานผล การดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการฯ (รายงานโครงการ) 2. แบบรายงานผล การดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดของ แผนปฏิบัติการฯ	- การวิเคราะห์ สถิติบรรยาย - การวิเคราะห์ เนื้อหา	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวชี้วัด	แนวทางการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ การเก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ การประเมินผล
2. เพื่อศึกษาปัจจัย ความสำเร็จและปัจจัย ที่เป็นปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ	ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัย ที่เป็นปัญหาอุปสรรค จากการ ดำเนินงาน/โครงการภายใต้ แผนปฏิบัติราชการฯ	1. ประชุมผู้แทนหน่วยงาน ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ความสำเร็จและปัจจัย ที่เป็นปัญหาอุปสรรค ต่อการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติราชการฯ 2. วิเคราะห์และ สังเคราะห์ปัจจัย ความสำเร็จและปัจจัย ที่เป็นปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติราชการฯ	1. ผู้แทนหน่วยงาน ในสังกัดและ หน่วยงาน ในกำกับ กระทรวงศึกษาธิการ 2. ข้อมูลจากเอกสาร และเว็บไซต์หน่วยงาน การศึกษา	1. แบบรายงานผล การดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติราชการฯ (รายงานโครงการ) 2. แบบรายงานผล การดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดของ แผนปฏิบัติราชการฯ 3. แบบบันทึกข้อมูล	- การวิเคราะห์ เนื้อหา	-
ระยะที่ 2 เป็นการดำเนินการที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3						
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานและ การจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะต่อไป	ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน และการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะต่อไป	1. สังเคราะห์ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลจาก วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 และ 2	ข้อมูลจากเอกสาร และเว็บไซต์หน่วยงาน การศึกษา	1. แบบรายงานผล การดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติราชการฯ (รายงานโครงการ) 2. แบบรายงานผล การดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดของ	- การวิเคราะห์ - สังเคราะห์ เนื้อหา	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวชี้วัด	แนวทางการ ดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ การเก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ การประเมินผล
		2. ยกร่างข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานและ การจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการระยะ 5 ปี 3. ตรวจสอบ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ ข้อเสนอแนะ ที่ยกร่างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้แทนหน่วยงาน 4. ปรับปรุง ข้อเสนอแนะ ที่ยกร่างขึ้นตาม ความเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้แทนหน่วยงาน	3. ผู้แทนหน่วยงาน ในสังกัดและหน่วยงาน ในกำกับ กระทรวงศึกษาธิการ	แผนปฏิบัติราชการฯ 3. แบบติดตามและ ประเมินผลการ ดำเนินงานตาม ตัวชี้วัดแผนการ ปฏิบัติงานฯ		

บทที่ 4

ผลการประเมิน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป โดยการนำเสนอผลการประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป
โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ

การนำเสนอผลการประเมินในตอนนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากหลายวิธีการ ได้แก่ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบรายงานจากหน่วยงานในสังกัด และในกำกับกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง (2) จากการประชุมร่วมกับผู้แทนของหน่วยงาน ซึ่งเป็นคณะทำงานติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ และ (3) จากเอกสารรายงานของหน่วยงาน และข้อมูลสถิติจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในช่วงปีสุดท้ายของแผน คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งมีรายละเอียดผลการประเมิน ดังนี้

1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในส่วนนี้ เป็นการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ในภาพรวม และจำแนกตามแผนย่อย และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการตามที่ระบุไว้ในคู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับ 3 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงขอปรับใช้ข้อความให้มีความสอดคล้องกัน คือ เป้าประสงค์รวม ใช้เป็น เป้าหมายรวม และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการเรื่อง ใช้เป็น เป้าหมายของแผนย่อย ซึ่งการประเมินครั้งนี้ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายรวม จำนวน 5 เป้าหมาย มีตัวชี้วัดเป้าหมายรวม 9 ตัวชี้วัด และเป้าหมายของแผนย่อย จำนวน 5 เรื่อง มีตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนย่อย 19 ตัวชี้วัด

จากการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ในช่วงระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของแผน พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับแก้ไขตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายบางส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจาก ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การประเมินการดำเนินงานตามตัวชี้วัด มีผลสัมฤทธิ์บางตัวชี้วัดที่ไม่เชื่อมโยงหรือสะท้อนถึงแนวโน้มการดำเนินการระหว่างปีงบประมาณ หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่กำหนดในช่วงปีสุดท้ายของแผน นอกจากนี้ตัวชี้วัดเป้าหมายรวมทุกตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดบางส่วนของเป้าหมายของแผนย่อยด้วย ดังนั้นในการนำเสนอรายละเอียดผลการประเมินผลตามตัวชี้วัด กรณีเป็นตัวชี้วัดเดียวกัน ผู้ประเมินจะแสดงผลการประเมินไว้เฉพาะในส่วนของเป้าหมายรวมเท่านั้น โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

1.1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในภาพรวม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายรวม ครบทั้ง 5 เป้าหมาย และ 9 ตัวชี้วัด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการ
ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ภาพรวม

เป้าหมายรวม (เป้าประสงค์)	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21					 76.43
1. ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการ สร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงและ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในทุกรูปแบบ	แผน (ร้อยละ)	80	85	90	 108.67
	ผล (ร้อยละ)	89.12	100	97.80	
2. ร้อยละของนักเรียน ที่มีคะแนนผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น *ปี 2563 ปรับค่าเป้าหมาย ร้อยละ 50 ตามตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติ	แผน (ร้อยละ)	ร้อยละ 3 (เพิ่มขึ้น จาก ปีที่ผ่านมา) *ปรับเป็น ร้อยละ 50	50	50	 35.70
	ผล (ร้อยละ)				
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ผล (ร้อยละ)				46.55
ภาษาไทย		46.61	64.17	50.39	100.78
ภาษาอังกฤษ		13.69	28.67	20.78	41.56
คณิตศาสตร์		10.79	7.54	15.14	30.28
วิทยาศาสตร์		13.77	19.07	8.65	17.30
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ผล (ร้อยละ)				35.82
ภาษาไทย		61.90	59.53	53.92	107.84
ภาษาอังกฤษ		9.80	12.23	8.19	16.38
คณิตศาสตร์		7.96	6.91	5.31	10.62
วิทยาศาสตร์		2.27	3.45	4.22	8.44

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เป้าประสงค์	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	ผล				24.73
ภาษาไทย	(ร้อยละ)	28.84	37.14	41.59	83.18
สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม		5.33	5.31	6.72	13.44
ภาษาอังกฤษ		9.04	9.53	7.03	14.06
คณิตศาสตร์		9.12	8.98	4.45	8.90
วิทยาศาสตร์		5.46	9.82	2.04	4.08
3. อันดับขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD)	(อันดับ)	54	45	45	 84.91
	ผล (อันดับ)	55	56	53	
เป้าหมายที่ 2 ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการ ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงเสมอภาค					 101.75
4. นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาส ในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการพัฒนาสมรรถภาพ หรือบริการทางการศึกษา ที่เหมาะสมตามความต้องการ จำเป็น *ปี 2565 ปรับไปใช้ ค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด การให้บริการกระทรวง	แผน (คน)	3,667,000	3,630,059	3,592,821 *ปรับ ค่าเป้าหมาย เป็น 3,753,509	 103.52
	ผล (คน)	4,296,211	4,402,912	3,885,752	
5. ประชาชนที่เข้าถึง หลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการ เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (คน) * ปี 2565 ปรับไปใช้ ค่าเป้าหมายและหน่วยวัด ตามตัวชี้วัดเป้าหมาย การให้บริการกระทรวง (ครั้ง)	แผน (คน/ครั้ง)	11,385,500	21,456,400	11,385,500 *ปรับเป็น 35,398,308 ครั้ง	 99.98
	ผล (คน/ครั้ง)	24,613,554	13,864,593	36,169,674 ครั้ง	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เป้าหมาย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			การบรรลุ ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
เป้าหมายที่ 3 กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ					52.07
6. กำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ	แผน (ร้อยละ)	90	90	90	52.07
	ผล (ร้อยละ)	49.36	54.75	46.86	
เป้าหมายที่ 4 ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์					611.92
7. ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์	แผน (ร้อยละ)	75	80	80	611.92
	ผล (ร้อยละ)	318.79	247.40	489.54	
เป้าหมายที่ 5 ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน					105.68
8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	แผน (ฉบับ)	ไม่ได้ระบุไว้ในแผนฯ	6	ไม่ได้ระบุไว้ในแผนฯ	100.00
	ผล (ฉบับ)	-	6	-	
9.ร่างกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปี 2565 ปรับค่าเป้าหมายเป็น 44 ฉบับ	แผน (ฉบับ)	ไม่ได้ระบุไว้ในแผนฯ	ไม่ได้ระบุไว้ในแผนฯ	20 ปรับเป็น 44	111.36
	ผล (ฉบับ)	ไม่ได้ระบุไว้ในแผนฯ	ไม่ได้ระบุไว้ในแผนฯ	49	
สรุปผลการบรรลุค่าเป้าหมายในภาพรวมจำนวน 5 เป้าหมาย	บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย (ร้อยละ 60) บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 20) บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 20)				

หมายเหตุ บรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ หมายถึง ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเป้าหมาย ()
 บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง หมายถึง ดำเนินการได้ร้อยละ 50 – 75 ของเป้าหมาย ()
 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย หมายถึง บรรลุมากกว่าร้อยละ 75 ของเป้าหมาย ()
 บรรลุตามค่าเป้าหมาย หมายถึง ดำเนินการได้บรรลุค่าเป้าหมาย ร้อยละ 100 ()

จากตารางที่ 10 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ภาพรวม จำนวน 5 เป้าหมาย พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 60 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20 และบรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20 โดยมีผลการประเมินรายเป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 76.43 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ดังนี้

บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 108.67

บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD) (อันดับที่ 45) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 84.91

บรรลุเป้าหมายระดับวิกฤต จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 50) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 35.70

รายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด มีดังนี้

1.1) ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 97.80 และเมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในระยะ 3 ปี ของแผน มีการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัด ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จากวิกฤตสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (:COVID-19) ที่เกิดขึ้นในวงกว้าง กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบให้สอดคล้องกับความปลอดภัยของพื้นที่ โดยมีการเรียนรู้แบบ Insite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถไปโรงเรียนได้ ขณะที่พื้นที่ไม่ปลอดภัยจะมีการเรียนรู้หลักผ่านทางการ On-air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีการเรียนรู้เสริมผ่านระบบ Online ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยโรงเรียนสามารถออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และจำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งได้ดำเนินการ ได้แก่

(1) จัดกิจกรรมการอบรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามต่าง ๆ ให้กับนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ภัยคุกคาม 9 ประเภท ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่างๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน และอาชญากรรมไซเบอร์ โดยมีนักเรียนได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย 1 ประเภทของภัย จำนวน 5,817,872 คน คิดเป็นร้อยละ 88.75 ของนักเรียนทั้งหมด 6,555,092 คน ซึ่งประเภทของภัยที่ได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด คือ ภัย COVID-19 จำนวน 5,154,328 คน รองลงมาคือ ภัยยาเสพติด จำนวน 4,765,425 คน และภัยอุบัติเหตุ จำนวน 4,155,856 คน ส่วนประเภทของภัยที่รับการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมน้อยที่สุด คือ ภัยอื่น ๆ (การล่อลวงละเมิดทางเพศ การตั้งครรภ์ก่อนวัยเรียน (การดูแลป้องกันไข่เลือดออก) จำนวน 81,375 คน รองลงมา คือ การค้ามนุษย์ จำนวน 3,403,468 คน และอาชญากรรมไซเบอร์ จำนวน 3,440,905 คน

(2) สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับนักเรียน โดยจัดค่ายผู้นำเยาวชนวิถีใหม่ ห่วงไกลยาเสพติดให้กับนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมทั้งค่ายทักษะชีวิตสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5,200 คน คิดเป็นร้อยละ 113.04 ของเป้าหมาย จำนวน 4,600 คน พัฒนาและเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา จำนวน 201,000 คน คิดเป็นร้อยละ 100.50 ของเป้าหมาย จำนวน 200,000 คน และจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันภัยรูปแบบใหม่ให้กับนักเรียนโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จำนวน 720 คน คิดเป็น 100 ของนักเรียนทั้งหมด

นอกจากนี้ ได้จัดตั้งศูนย์คุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ซึ่งถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ (ศคพ.) เพื่อป้องกันปราบปรามและช่วยเหลือเยียวยากรณีนักเรียนนักศึกษา ซึ่งถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ กำหนดมาตรการการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม ด้วยการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ร่วมกันแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ส่งผลให้มีอัตราการตั้งครรภ์ลดลง รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจและพร้อมที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้กับหน่วยงานและสถานศึกษา โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ความปลอดภัยของผู้เรียน เป็นหนึ่งในนโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ด้วยการจัดให้มีรูปแบบ วิธีการหรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม จึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา และจัดทำคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ภายใต้มาตรการ 3 ป คือ 1) การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการ

เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2) การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดี และการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และ 3) การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งในส่วนของ การปลูกฝัง ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (1) ให้สถานศึกษาทุกแห่ง มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านความปลอดภัย ของสถานศึกษาให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง โดยมีแนวทางการปฏิบัติ คือ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยบูรณาการเนื้อหาความปลอดภัยสถานศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและชุมชน และจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง ความปลอดภัยสถานศึกษาผ่านกิจกรรม Classroom meeting และ (2) สถานศึกษา ทุกแห่งมีกิจกรรมเสริมทักษะ ประสบการณ์และสมรรถนะด้านความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน มีแนวทางการปฏิบัติ คือ จัดกิจกรรมเสริมทักษะประสบการณ์ที่เน้นการลงมือปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับการดำเนิน ชีวิตประจำวัน และจัดกิจกรรมสอดแทรกด้านความปลอดภัยสถานศึกษาในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีสถานศึกษาในสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการและงานโครงการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการสร้าง ความปลอดภัยไปสู่การปฏิบัติในหน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษาทุกคน ในสถานศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ รวมทั้งสิ้น 6,592,667 คน คิดเป็นร้อยละ 97.80 ของเป้าหมาย จำนวน 6,741,304 คน สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 90) รายละเอียดแสดงดังตาราง 4.2

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วง 3 ปีของแผน พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดเก็บข้อมูลครอบคลุมการสร้างภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้กับผู้เรียน โดยได้มีการกำหนดตัวชี้วัดของหน่วยงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นรายไตรมาส ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินกิจกรรมในเรื่องดังกล่าว แต่ยังมีจุดที่ควรพัฒนาในด้านการจัดเก็บข้อมูล โดยรายงานเฉพาะผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยยาเสพติด ทำให้ผลการ ประเมินบางส่วนไม่ปรากฏถึงมิติของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่แท้จริงจากหน่วยงาน ดังนั้น ผู้บริหาร ของหน่วยงานจึงควรให้ความสำคัญและมีการกำกับ ตรวจสอบการแปลงแผนปฏิบัติการของกระทรวง สู่แผนงาน/โครงการของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำกับติดตามการดำเนินงาน และมีระบบการรายงาน ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งส่งผลถึงการ บรรลุเป้าหมายของแผนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วยงาน/โครงการ	ผู้เรียนที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลง และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ	
	เป้าหมาย (คน)	ผลการดำเนินงาน (คน)
รวมทั้งสิ้น	6741304	6,592,667 (ร้อยละ 97.80)
1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
สร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคาม 9 ประเภท	6,536,754	6,379,504 (ร้อยละ 97.59)
2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา		
รณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	200,000	208,763 (ร้อยละ 104.38)
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน		
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3,830	3,680 (ร้อยละ 96.08)
4. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์		
สร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (ยาเสพติด/ภัยไซเบอร์/ภัยพิบัติธรรมชาติ/โรคอุบัติใหม่ ฯลฯ)	720	720 (ร้อยละ 100.00)

หมายเหตุ ภัยคุกคาม 9 ประเภท ได้แก่ (1) ภัยยาเสพติด (2) ภัยความรุนแรง (3) ภัยพิบัติต่าง ๆ (4) ภัยโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ (5) ภัยอุบัติเหตุ (6) ภัยฝุ่น PM 2.5 (7) ภัยคามุขย์ (8) ภัยการคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน และ (9) ภัยอาชญากรรมไซเบอร์

1.2) นักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 50)

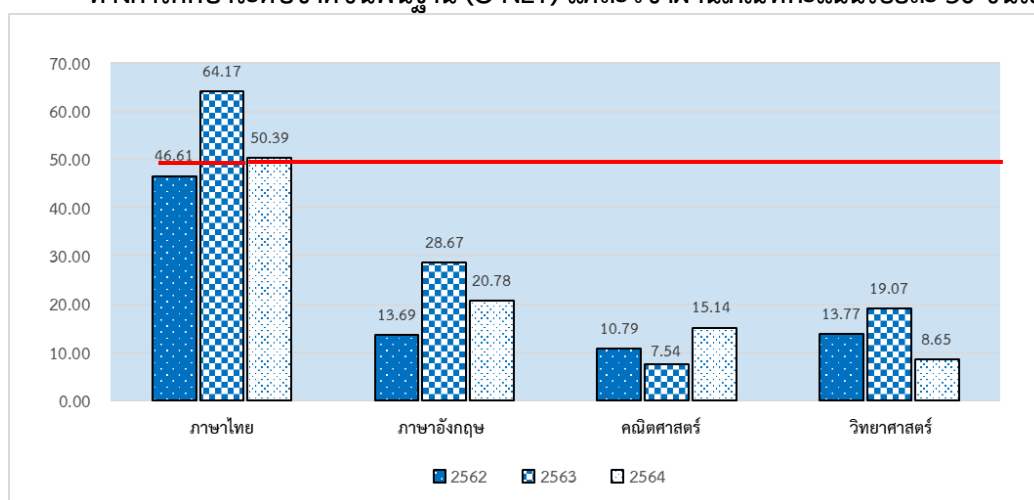
ผลประเมินการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในตารางที่ 10 (หน้า 68-69) พบว่า ในภาพรวมทั้ง 3 ระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤต เนื่องจาก คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในแต่ละรายวิชาส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่กำหนด ยกเว้นรายวิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์บรรลุค่าเป้าหมายที่ร้อยละ 100.76 และ 107.84 ตามลำดับ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ที่ร้อยละ 83.18

คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Educational Test) ในช่วงระยะ 3 ปีของแผน เป็นผลคะแนนจากการทดสอบความรู้และความคิดรวบยอด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย

ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการทดสอบรายวิชา สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม เพิ่มเติม ซึ่งดำเนินการจัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ เป็นผลการทดสอบ O-NET ในปีการศึกษา 2562, 2563 และ 2564 เนื่องจาก ปีการศึกษา 2565 มีการจัดสอบในเดือนมีนาคม 2566 ซึ่งผู้ประเมินได้วิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบ O-NET จากการรายงานของ สทศ. โดยได้คำนวณร้อยละเฉลี่ยของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษา O-NET ผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไปในแต่ละรายวิชาที่จัดสอบของแต่ละระดับชั้น ดังนี้

ผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการวิเคราะห์ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป ในภาพรวม พบว่า ในปีการศึกษา 2562 - 2564 มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 50 ในวิชาภาษาไทยมากที่สุด โดยเฉลี่ยร้อยละ 54 ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 21, 12 และ 14 ตามลำดับ โดยรายวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นรายวิชาที่มีแนวโน้มจะมีจำนวนนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์น้อยมากใกล้เคียงกัน รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป

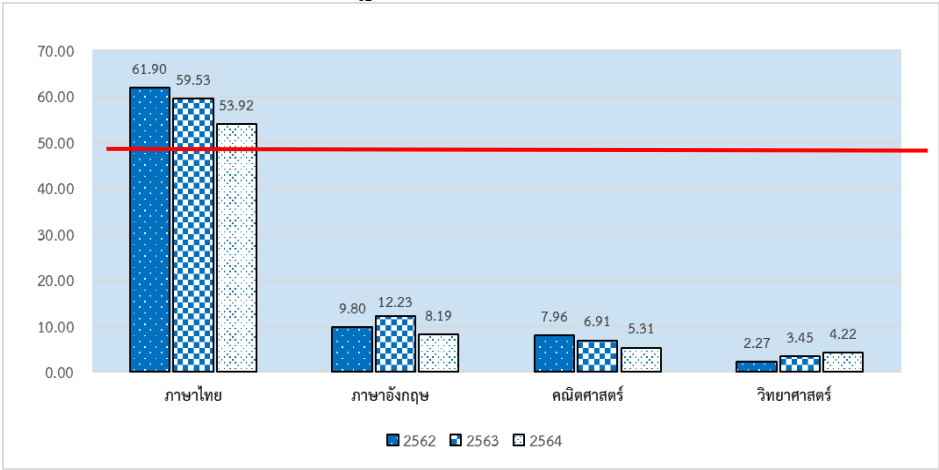

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผลการวิเคราะห์ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป ในภาพรวม พบว่า ในปีการศึกษา 2562 - 2564 มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 50 ในวิชาภาษาไทยมากที่สุด โดยเฉลี่ยร้อยละ 58 ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 10, 8 และ 3 ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่า ทั้ง 3 วิชา มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับน้อยมาก โดยรายวิชา

วิทยาศาสตร์ เป็นรายวิชาที่มีแนวโน้มจะมีจำนวนนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 8

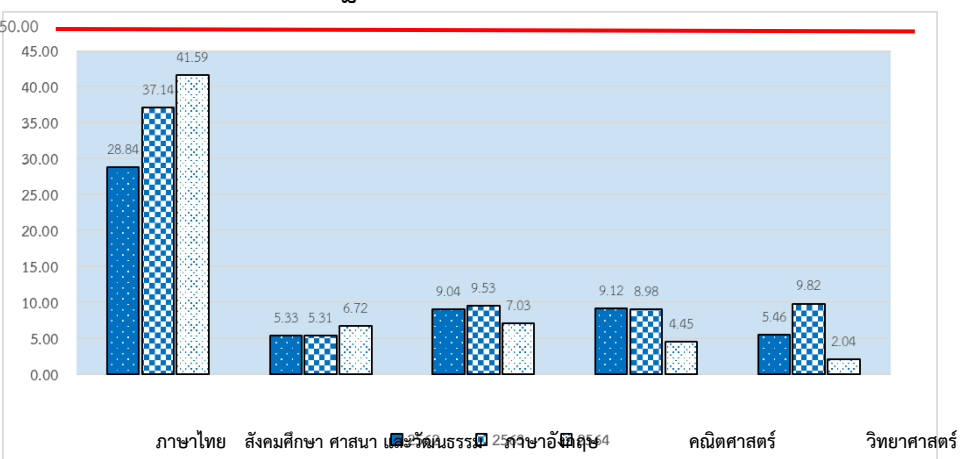
ภาพที่ 8 ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 6 จากผลการวิเคราะห์ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป ในภาพรวม พบว่าในปีการศึกษา 2562 - 2564 มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 50 ในรายวิชาภาษาไทยมากที่สุด โดยเฉลี่ย ร้อยละ 36 และมีแนวโน้มของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น ส่วนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 6, 9, 8 และ 6 ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่า ทั้ง 4 วิชา มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับน้อยมากใกล้เคียงกัน รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

1.3) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD)

(อันดับที่ 45)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (International Institute for Management Development: IMD) ในระยะ 3 ปีของแผน (พ.ศ. 2563 – 2565) พบว่า ในปี 2565 อยู่ในอันดับที่ 53 ดีขึ้น 3 อันดับ จากปี 2564 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 56 และดีขึ้น 2 อันดับ จากปี 2563 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 55 และเมื่อพิจารณาตามกรอบการประเมินของ IMD จำนวน 19 ตัวชี้วัด ในปี 2565 เปรียบเทียบกับปี 2564 พบว่า มีตัวชี้วัดที่อันดับดีขึ้น 12 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) งบประมาณด้านการศึกษาต่อ GDP (2) งบประมาณด้านการศึกษาต่อประชากร (3) งบประมาณด้านการศึกษาต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา (4) อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับประถมศึกษา (5) อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับมัธยมศึกษา (6) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (7) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา (8) จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศต่อประชากร 1,000 คน (9) ผลการทดสอบ PISA (10) ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการทดสอบคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านที่ไม่อยู่ในระดับต่ำ (11) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (TOEFL) และ (12) ดัชนีมหาวิทยาลัย

สำหรับตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่มีการพัฒนามากที่สุด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1) งบประมาณด้านการศึกษาต่อ GDP อยู่อันดับที่ 49 (3.7% GDP) ดีขึ้น 10 อันดับ จากอันดับที่ 59 (3.0% GDP) 2) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา อยู่อันดับที่ 45 (34%) ดีขึ้น 4 อันดับ จากอันดับที่ 49 (32%) และ 3) งบประมาณด้านการศึกษาต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา อยู่อันดับที่ 53 (1,294 us\$) ดีขึ้น 3 อันดับ จากอันดับที่ 56 (986 us\$)

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่มีอันดับดีที่สุด ได้แก่ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับประถมศึกษา อยู่อันดับที่ 28 (ครู 1 คนต่อนักเรียน 14 คน) ดีขึ้น 2 อันดับ จากอันดับที่ 30 ในปี 2564 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD) ปี 2020 – 2022 (พ.ศ. 2563 – 2565)

อันดับภาพรวมด้านการศึกษา	ปี 2020 (พ.ศ. 2563)		ปี 2021 (พ.ศ. 2564)		ปี 2022 (พ.ศ. 2565)		Ranking 2021 (2564)/ 2022 (2565)
	55		56		53		
	Rank of 63	Value	Rank of 63	Value	Rank of 63	Value	
1. งบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) (%)	↓ 58	3.0	↓ 59	3.0	↑ 49	3.7	↑ 10 อันดับ
2. งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อประชากรคิดเป็น US\$ ต่อหัว	↓ 56	229US\$	↓ 57	247US\$	↑ 56	279US\$	↑ 1 อันดับ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

อันดับภาพรวมด้านการศึกษา	ปี 2020 (พ.ศ. 2563)		ปี 2021 (พ.ศ. 2564)		ปี 2022 (พ.ศ. 2565)		Ranking 2021 (2564)/ 2022 (2565)
	55		56		53		
	Rank of 63	Value	Rank of 63	Value	Rank of 63	Value	
3. งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา ต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา (US\$ ต่อหัว)	↓ 56	930US\$	● 56	986US\$	↑ 53	1,294U S\$	↑ 3 อันดับ
4. อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับประถมศึกษา	↑ 36	16.20	↑ 30	15.00	↑ 28	14.00	↑ 2 อันดับ
5. อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับมัธยมศึกษา	↑ 57	24.16	↓ 60	25.95	↑ 57	23.59	↑ 3 อันดับ
6. อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยม ศึกษา (%)	↓ 57	77.3	↓ 61	72.7	↑ 59	77.5	↑ 2 อันดับ
7. ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา (%)	↓ 48	33.0	↓ 49	32.0	↑ 45	34	↑ 4 อันดับ
8. ร้อยละของผู้หญิงที่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป (%)	↓ 47	24.9	● 47	24.9	↓ 48	24.9	↓ 1 อันดับ
9. จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามา เรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศต่อ ประชากร 1,000 คน	↓ 53	0.48	↓ 54	0.48	↑ 53	0.38	↑ 1 อันดับ
10. จำนวนนักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อ ต่างประเทศในระดับอุดมศึกษาต่อ ประชากร 1,000 คน	● 53	0.49	↓ 54	0.5	● 54	0.49	●
11. ผลการทดสอบ PISA							
- Mathematics (คณิตศาสตร์)	↓ 50	419	● 50	419	↑ 49	419	↑ 1 อันดับ
- Sciences (วิทยาศาสตร์)	↓ 50	426	● 50	426	↑ 49	426	↑ 1 อันดับ
- Reading (การอ่าน)	50	393	● 50	393	↑ 49	393	↑ 1 อันดับ
12. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการ ทดสอบคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ การอ่าน อยู่ในระดับต่ำ (%)*	50	31.2	● 50	31.2	↑ 48	31.2	↑ 2 อันดับ
13. ความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษ (TOEFL) (คะแนนเฉลี่ย)	● 59	78	↑ 58	80	↑ 57	83	↑ 1 อันดับ
14. ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับ ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่ ตอบสนองต่อความสามารถในการ แข่งขันทางเศรษฐกิจ (คะแนนเต็ม 10)**	↑ 39	5.80	↓ 42	5.63	↓ 43	5.56	↓ 1 อันดับ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

อันดับภาพรวมด้านการศึกษา	ปี 2020 (พ.ศ. 2563)		ปี 2021 (พ.ศ. 2564)		ปี 2022 (พ.ศ. 2565)		Ranking 2021 (2564)/ 2022 (2565)
	55		56		53		
	Rank of 63	Value	Rank of 63	Value	Rank of 63	Value	
15. ความคิดเห็นต่อการตอบสนอง ความสามารถในการแข่งขัน ทางเศรษฐกิจของการอุดมศึกษา (คะแนนเต็ม 10)**	📈38	5.96	📈37	5.95	📉41	5.78	📉 4 อันดับ
16. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ การศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของภาคธุรกิจ (คะแนนเต็ม 10)**	📈34	6.45	📉37	6.21	🟡37	6.22	🟡
17. ดัชนีมหาวิทยาลัย (คะแนน)	📈49	2.02	📈48	2.60	📈47	2.58	📈 1 อันดับ
18. อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากร อายุ 15 ปี ขึ้นไป (%)	📈58	6.2	📈57	6.2	📉58	6.2	📉 1 อันดับ
19. ความคิดเห็นต่อทักษะทางภาษา ที่ตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้ประกอบการ (คะแนนเต็ม 10)**	📉47	5.02	📈46	5.02	📉50	4.97	📉 4 อันดับ

** หมายถึง ตัวชี้วัดที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหารธุรกิจ

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2020-2022 รายงานข้อมูลโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

เป้าหมายรวมที่ 2 ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงเสมอภาค ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 101.75 บรรลุตามค่าเป้าหมาย ตามตารางที่ 69 โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

บรรลุตามค่าเป้าหมาย ทั้ง 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.1) นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาและการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น (จำนวน 3,753,509 คน) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 103.52

2.2) ประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (จำนวน 35,398,308 ครั้ง) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 99.98

รายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด มีดังนี้

2.1) นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการ การศึกษาและการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น (จำนวน 3,753,509 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการส่งเสริม และสนับสนุนให้นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นในทุกสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเกณฑ์ค่าเป้าหมาย ในช่วง 3 ปีของแผน จากตารางที่ 10 หน้า 70) พบว่า ดำเนินการได้บรรลุตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 127.41, 121.29 และ 103.52 ตามลำดับ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับนักเรียนพิการในสังกัด โดยเป็นแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจน กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ อย่างทั่วถึงและเสมอภาค ซึ่งมียุทธศาสตร์เสริมสร้างโอกาสและมาตรการจัดการศึกษาวิชาชีพที่สร้างโอกาส แก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ และให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน ให้โอกาสทางการศึกษาแก่คนพิการเข้าเรียนรวมในหลักสูตรอาชีวศึกษาตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ความเหมาะสมของประเภทคนพิการ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น

หน่วยงาน	นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับโอกาส ในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม ตามความต้องการจำเป็น		
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
เป้าหมาย (คน)	3,667,000	3,630,059	3,753,509
ผลการดำเนินงาน (คน/ร้อยละ)	4,454,263 (ร้อยละ 121.47)	4,402,912 (ร้อยละ 121.29)	3,85,752 (ร้อยละ 103.52)
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	412,940	412,770	405,087
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	11,231	8,376	9,046
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4,028,242	3,975,184	3,361,888
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	1,850	6,582	9,731

หมายเหตุ ในช่วงระหว่างการประชุมต้นปี พ.ศ. 2563 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รายงานข้อมูลนักเรียนผู้พิการและ ผู้ด้อยโอกาสที่เข้าถึงบริการทางการศึกษาเป็นการเบื้องต้น เนื่องจากอยู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในพื้นที่ จึงอาจทำให้ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งผลให้ตัวชี้วัด มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

2.2) จำนวนประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษา ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (จำนวน 35,398,308 ครั้ง)

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี เพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการสร้างสรรค์และพัฒนาการที่ยั่งยืน โดยได้พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วง 3 ปีของแผน พบว่า มีประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนด มีประชาชนเข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จำนวน 36,169,674 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 102.18 ของเป้าหมาย จำนวน 35,398,308 ครั้ง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเกณฑ์ค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ 2564 ได้กำหนดหน่วยนับเป็นจำนวนคน ในขณะที่การจัดเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดตามสภาพจริงของหน่วยงาน ทั้ง 3 แห่ง เป็นการนับจำนวนครั้งจากประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ ซึ่งจำนวนประชาชนบางส่วนมีการนับซ้ำ โดยประชาชน 1 คน สามารถเข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ได้มากกว่า 1 ครั้ง ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จึงมีการปรับหน่วยนับของตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับการจัดเก็บข้อมูล และปรับเกณฑ์ค่าเป้าหมายให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวงตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของประชาชนเข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษา
ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	
	เป้าหมาย (ฉบับ)	ผลการ ดำเนินงาน (ฉบับ)	เป้าหมาย (ฉบับ)	ผลการ ดำเนินงาน (ฉบับ)	เป้าหมาย (ฉบับ)	ผลการ ดำเนินงาน (ฉบับ)
	11,385,500 คน*	24,613,554 คน/ครั้ง	21,456,400 คน*	37,069,083 คน/ครั้ง	35,398,308 ครั้ง	36,169,674 ครั้ง
กศน.	10,000,000	24,563,721	10,000,000	13,368,593	23,941,908	23,015,277
สอศ.	1,385,500	49,833	1,456,400	500,000	1,456,400	113,345
สสวท.	N/A	N/A	10,000,000	23,200,490	10,000,000	13,041,052

หมายเหตุ *ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2564 ใช้ค่าเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ปรับค่าเป้าหมายและหน่วยนับให้สอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวงตามเอกสารงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานจำแนกตามหน่วยงาน พบว่า สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ดำเนินการได้บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีประชาชนสามารถเข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ผ่านการจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยการเข้ารับบริการในส่วนของการใช้วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษามากที่สุด จำนวน 9,331,533 ครั้ง รองลงมา การใช้บริการห้องสมุด จำนวน 9,322,717 คน และกิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา จำนวน 4,031,003 ครั้ง ตามลำดับ รวมทั้งผู้เข้าใช้งานหลักสูตร สื่อ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในรูปแบบดิจิทัล และ e-learning ที่เผยแพร่ทางศูนย์เรียนรู้ดิจิทัลด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี (IPST Learning Space) ของ สสวท. จำนวน 15,971,052 ครั้ง และในส่วน ของ สอศ. ให้บริการผ่านเว็บไซต์ คลังสื่อด้านอาชีวศึกษา มีประชาชนเข้ารับบริการ จำนวน 113,345 ครั้ง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

โครงการ/กิจกรรม	ประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/ แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	
	เป้าหมาย (ครั้ง)	ผลการดำเนินงาน (ครั้ง)
รวมทั้งสิ้น	35,398,308	36,169,674 (ร้อยละ 102.18)
1. การจัดการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) แบ่งเป็นโครงการ/กิจกรรม ดังนี้	23,941,908	23,015,277 (ร้อยละ 96.31)
- กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต		77,326
- กิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน		101,175
- กิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		61,238
- กิจกรรมการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตชนบท		34,246
- กิจกรรมการส่งเสริมการรู้หนังสือ (ผู้ไม่รู้หนังสือ)		55,839
- ห้องสมุด		9,322,717
- กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา		4,031,003
- วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ไม่รวมโครงการทีวีเข้ม)		9,331,533
2. เว็บไซต์ คลังสื่อด้านอาชีวศึกษา (สอศ.)	1,456,400	113,345 (ร้อยละ 351.09)
3. แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (สสวท.)	10,000,000	13,041,052 (ร้อยละ 130.41)

เป้าหมายที่ 3 กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 52.07 บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จำนวน 1 ตัวชี้วัด ดังนี้

บรรลุตามค่าเป้าหมาย

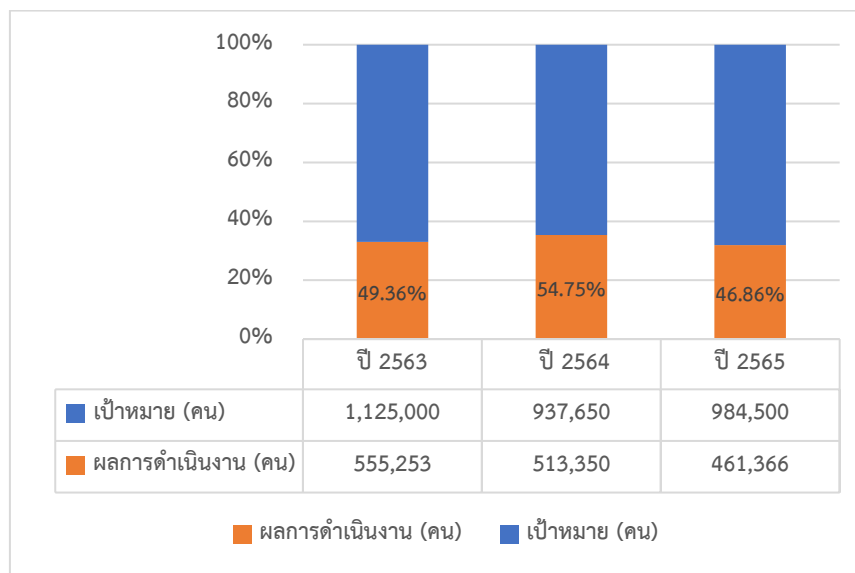
กำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ (ร้อยละ 90) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 46.86

รายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด มีดังนี้

กำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ (ร้อยละ 90)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการอาชีวศึกษา โดยมุ่งเน้นจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่ใช้ในปัจจุบัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ซึ่งในการวางแผนการพัฒนากำลังคน จำเป็นต้องมีข้อมูลทางด้านประเภทของสถานประกอบการ คุณลักษณะของกำลังคนที่ต้องการ ข้อมูลและความต้องการแรงงานหรือการขาดแคลนแรงงานของสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถพัฒนากำลังคนได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการในสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยอุตสาหกรรมที่มีความต้องการกำลังคนในระดับมาก ประกอบด้วย 10 ประเภท ได้แก่ 1) ยานยนต์สมัยใหม่ 2) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3) ท่องเที่ยวรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 5) การแปรรูปอาหาร 6) หุ่นยนต์ 7) การบินและโลจิสติกส์ 8) เชื้อเพลิง ชีวภาพและเคมีชีวภาพ 9) ดิจิทัล และ 10) การแพทย์ครบวงจร เพื่อรองรับอุตสาหกรรม 4.0 ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความต้องการแรงงานตั้งแต่ ปี 2563 – 2567 มีจำนวนรวมทั้งสิ้นกว่า 2.24 ล้านคน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564) ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พัฒนากำลังคนตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 49.36, 54.75 และ 46.86 ตามลำดับ โดยเมื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าเป้าหมายของแผน กำหนดไว้ที่ร้อยละ 90 พบว่า ผลการดำเนินงานทั้ง 3 ปี ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากในช่วงระยะ 3 ปีของแผน การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) และสถานประกอบการในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ล้วนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ตั้งแต่การลดกำลังการผลิตและบริการไปจนถึงการปิดกิจการลง ทำให้การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการต้องหยุดชะงักและชะลอออกไป โดยเฉพาะการส่งนักเรียน นักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการตามประเภทอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ อุตสาหกรรมการยานยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ เป็นต้น และส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ และการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน นักศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว (ตรีนุช ไพชยนต์วิจิตร และ สรลัษณา ธิติสุวรรณค์, 2566) รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 จำนวนและร้อยละของกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมาย
ของประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565

เป้าหมายที่ 4 ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 611.90 บรรลุตามค่าเป้าหมาย โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จำนวน 1 ตัวชี้วัด ดังนี้

บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย

ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม (ร้อยละ 80) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 92.30

รายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด มีดังนี้

ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในระยะ 3 ปีของแผนหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 มีผลการดำเนินงานที่บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 318.79, 247.40 และ 489.54 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์
ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม

หน่วยงาน/โครงการ	ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและสังคม					
	พ.ศ. 2563		พ.ศ. 2564		พ.ศ. 2565	
	เป้าหมาย	ผลงาน	เป้าหมาย	ผลงาน	เป้าหมาย	ผลงาน
ร้อยละ	75	318.79	80	247.40	80	489.54
รวมทั้งสิ้น (จำนวนผลงานวิจัย/นวัตกรรมฯ) (ชิ้นงาน)	149	475	538	1,331	755	3,696
1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	9	9	23	9	16	16
ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)						
2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	N/A	N/A	15	15	9	18
องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัด การศึกษา, รูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ ห่างไกล, สภาวะการศึกษาไทย ปี 2565, สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2565 (IMD 2022) เป็นต้น						
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	N/A	N/A	N/A	N/A	30	22
ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ผ่านทางวารสารการวิจัยทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน						
4. สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา	140	466	500	1,307	700*	3,640*
ผลงานสิ่งประดิษฐ์ประเภทต่าง ๆ เช่น สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมสมัยใหม่ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีพลังงาน สิ่งแวดล้อม ด้านนวัตกรรม และเทคโนโลยีอาหาร ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ (HEALTH CARE) และ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์						

หมายเหตุ 1. N/A ไม่มีข้อมูล/ไม่ได้ดำเนินการ

2. หมายเหตุ เป้าหมายและผลงานวิจัย/นวัตกรรมปี พ.ศ. 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา มาจากรายงานของสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา ซึ่งใช้ชุดข้อมูลจากระบบ
ติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (e-MVS) ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดดังกล่าว
พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีนโยบายในด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยพัฒนา
นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์อาชีวศึกษาทุกระดับของสถานศึกษาในสังกัด เพื่อเพิ่มสมรรถนะผู้เรียน
สู่กำลังคนสมรรถนะสูง สร้างทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วยการ
สร้างผลงาน สร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมอาชีวศึกษา ที่เกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้และทักษะ
ในสาขาวิชาชีพ จากการเรียนรู้ คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ พัฒนาผลงานนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์
ให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากล และบูรณาการนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และองค์ความรู้อาชีวศึกษา

สู่ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และนานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้กิจกรรมการประกวดสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ (OVEC Show & Share) ในระดับอาชีวศึกษาจังหวัด 77 อาชีวศึกษาจังหวัด ระดับภาค (5 ภาค) และระดับชาติ โดยเป็นผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่เน้นให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในด้านสาธารณสุข การประกอบอาชีพของชุมชน และเชิงวิชาการ (เป็นต้นแบบเทคโนโลยี) ซึ่งในปี 2563 มุ่งเน้นในเรื่อง “สุดยอดนวัตกรรมอาชีวศึกษา” ใน 9 ประเภทผลงาน ปี 2564 เน้น “นวัตกรรมอาชีวศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน” และปี 2565 เน้นสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพิ่มขึ้น ใน 6 ประเภท ได้แก่ (1) สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมสมัยใหม่ (2) สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (3) สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีพลังงาน สิ่งแวดล้อม (4) สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีอาหาร (5) สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อสุขภาพ (HEALTH CARE) และ (6) สิ่งประดิษฐ์ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ จึงทำให้ในแต่ละปีมีนักเรียน นักศึกษาผลิตผลงานนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์เป็นจำนวนมาก

เป้าหมายที่ 5 ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
 โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 105.68 บรรลุตามค่าเป้าหมาย โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

บรรลุตามค่าเป้าหมาย

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข (6 ฉบับ)
 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100

2. กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข (20 ฉบับ) ปรับเป็น ตัวชี้วัด ร่างกฎหมายหลัก/รองที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ (44 ฉบับ) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 111.36

รายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และ 2565 ได้ระบุถึงการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม และได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว คือ จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญจำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย (1) ร่าง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. โดยจัดทำให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (2) คำสั่ง คสช. 19/2561 แก้ไขในประเด็นของการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร (3) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (พ.ศ. 2564 – 2565) โดยดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การจัดรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา การกระจายอำนาจให้สถาบันการอาชีวศึกษาให้บริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบ

การศึกษาแบบทวิภาคีให้เป็นไปตามการจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (4) พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 แก้ไขปรับปรุง (5) (ร่าง) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. จัดทำให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และ (6) ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2564 และให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้ปรับตัวชี้วัด จากกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข (20 ฉบับ) ปรับเป็น ตัวชี้วัด จำนวน ร่างกฎหมายหลัก/รองที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ (44 ฉบับ) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลและการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาร่างกฎหมายหลัก หรือกฎหมายรอง (กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ รวม 49 ฉบับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 17 ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของร่างกฎหมายหลัก/รอง ที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์

หน่วยงาน/โครงการ	ร่างกฎหมายหลัก/รองที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์	
	เป้าหมาย (ฉบับ)	ผลการดำเนินงาน (ฉบับ)
รวมทั้งสิ้น	44	49 (ร้อยละ 111.36)
1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	36	47 (ร้อยละ 130.56)
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	9	11
กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ฯลฯ		
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	27	36
กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ การพัฒนาระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง การวางแผนอัตรากำลัง การพัฒนาทักษะสมรรถนะก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง การขับเคลื่อนประมวลจริยธรรม ฯลฯ		
2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	4	2
กฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ อาทิ การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มเพื่อการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ.		
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	N/A
ร่างแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.		
4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	1	N/A
ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.		

หมายเหตุ N/A ไม่มีข้อมูล

1.1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อยฯ ในส่วนนี้ เป็นการประเมิน
ผลผลิต ผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามแผนย่อยฯ ประกอบด้วย แผนปฏิบัติราชการเรื่อง จำนวน 5 เรื่อง
8 เป้าหมายย่อย 19 ตัวชี้วัด โดยนำเสนอข้อมูลผลการประเมิน 2 ส่วน คือ 1) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของการดำเนินงานตามแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)
ของกระทรวงศึกษาธิการ ภาพรวม และ 2) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อย
ภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามแผนย่อย
ซึ่งมีผลการประเมิน ดังนี้

1) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติ ราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อย
(แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) จำนวน 5 เรื่อง บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80
บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

บรรลุตามค่าเป้าหมาย ได้แก่

1) แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม
และประเทศชาติ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 131.78

2) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย
และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน
คิดเป็นร้อยละ 348.61

3) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพ คนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 111.18

4) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการ
การศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 117.42

บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม
ทางการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 99.91

2) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามแผนย่อย

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อย ภายใต้แผนปฏิบัติราชการฯ จำนวน 5 เรื่อง 8 เป้าหมายย่อย 19 ตัวชี้วัด สามารถสรุปผลภาพรวมแสดงดังตารางที่ 18 ดังนี้
 ตารางที่ 18 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนย่อย ภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) /เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	● 131.78
เป้าหมายย่อย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ (3 ตัวชี้วัด)	● 131.78
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	● 348.61
เป้าหมายย่อยที่ 1. กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (3 ตัวชี้วัด)	● 85.31
เป้าหมายย่อยที่ 2 :ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ (1 ตัวชี้วัด)	● 611.92
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	● 111.18
เป้าหมายย่อยที่ 1 : ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานสากล (4 ตัวชี้วัด)	● 94.07
เป้าหมายย่อยที่ 2 : ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (1 ตัวชี้วัด)	● 113.09
เป้าหมายย่อยที่ 3 : ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (1 ตัวชี้วัด)	● 126.39

ตารางที่ 18 (ต่อ)

แผนปฏิบัติการราชการเป้าหมาย		ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา		● 99.91
เป้าหมายย่อย : ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเสมอภาคและเหมาะสมกับช่วงวัย (3 ตัวชี้วัด)		● 99.91
แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา		● 117.12
เป้าหมายย่อย : ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลทันสมัย สนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ (3 ตัวชี้วัด)		● 117.12
สรุปผลการดำเนินงานตามการบรรลุค่าเป้าหมายแผนย่อยฯ จำนวน 5 เรื่อง 8 เป้าหมายย่อย	1. แผนย่อยฯ จำนวน 5 เรื่อง ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง (ร้อยละ 80) ● บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 20)	
	2. เป้าหมายย่อย จำนวน 8 เป้าหมาย ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 5 เป้าหมาย (ร้อยละ 62.50) ● บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย (ร้อยละ 37.50)	

จากตารางที่ 18 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามเป้าหมายของแผนย่อย จำนวน 5 เรื่อง 8 เป้าหมาย และ 19 ตัวชี้วัด มีดังนี้

2.1) เป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แผนย่อยของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี จำนวน 8 เป้าหมาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 5 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 62.50 และบรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามค่าเป้าหมายที่บรรลุ ดังนี้

ผลการดำเนินงานที่บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่

2.1.1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 131.78

2.1.2) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 611.92

2.1.3) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 113.09

2.1.4) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 126.39

2.1.5) ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัย สนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 117.12

ผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย

2.1.6) กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 85.31

2.1.7) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ และมาตรฐานสากล มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 94.07

2.1.8) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เสมอภาคและเหมาะสมกับช่วงวัย มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 99.91

ทั้งนี้ มีรายละเอียดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ตามแผนย่อย ภายใต้ แผนปฏิบัติราชการฯ ดังนี้

2.2 แผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) จำนวน 5 เรื่อง บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80 และบรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

2.21) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ

ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ จำนวน 1 เป้าหมายย่อย 3 ตัวชี้วัด พบว่า เป้าหมายย่อย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รูปแบบใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 131.78 บรรลุตามค่าเป้าหมาย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

แผนปฏิบัติราชการเรื่อง/ เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี/ ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน			ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ					131.78
เป้าหมายย่อย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่					131.78
1. สถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ	แผน (ร้อยละ)	100	100	100	100
	ผล (ร้อยละ)	100	100	100	
2. ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ	แผน (ร้อยละ)	80	85	90	108.67
	ผล (ร้อยละ)	89.12	100	97.80	
3. ผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น	แผน (ร้อยละ)	80	80	85	186.67
	ผล (ร้อยละ)	132.61	105.72	158.68	
สรุปผลการบรรลุ ค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมายย่อย จำนวน 1 เป้าหมาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 3 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100)				

จากตารางที่ 19 ผลการบรรลุค่าเป้าหมายในภาพรวม พบว่า เป้าหมายย่อยบรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100 และ ตัวชี้วัดเป้าหมายย่อย จำนวน 3 ตัวชี้วัดบรรลุตามค่าเป้าหมายทั้ง 3 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายย่อย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ ประเมินจาก 3 ตัวชี้วัด พบว่า

1) สถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ (ร้อยละ 100) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย ร้อยละ 100 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

จากนโยบายด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง โดยการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยได้มีนโยบายและกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการรักษาสถาบันหลักของชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 ของกระทรวงศึกษาธิการ และดำเนินการโดยหน่วยงานและสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การเสริมสร้างจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดีแก่ผู้เรียน โดยในช่วงระยะ 3 ปีของแผน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกแห่ง มุ่งปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยในปี 2565 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 45,851 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 ได้จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้รักภักดี และจิตสำนึกที่ถูกต้องสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการจัดและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 ตามบริบทพื้นที่ของสถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกระดับทั้งในและนอกระบบการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อสังคมไทย รวมทั้งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสอดแทรกสาระในเรื่องคุณค่าและความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย รวมทั้งการส่งเสริมให้เห็นถึงความสำคัญ และคุณค่าของการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และการใช้สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่คำนึงต่อส่วนรวมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสาธารณะและผลประโยชน์แห่งชาติ อาทิ การสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมหรือมีส่วนสนับสนุนโครงการจิตอาสาพระราชทาน ที่ส่งเสริมการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม รวมถึงพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พิพิธภัณฑ์ หอสมุด โบราณสถาน อุทยาน ประวัติศาสตร์ และสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ และประวัติศาสตร์ชาติไทย รวมถึงพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้ง ตามแนวทางสันติวิธีมีนักเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 25 จังหวัด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ

หน่วยงาน	สถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ					
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	
	เป้าหมาย (แห่ง)	ผลการดำเนินงาน (แห่ง)	เป้าหมาย (แห่ง)	ผลการดำเนินงาน (แห่ง)	เป้าหมาย (แห่ง)	ผลการดำเนินงาน (แห่ง)
รวมทั้งสิ้น	42,499	42,499 (ร้อยละ 100)	43,178	43,178 (ร้อยละ 100)	45,851	45,851 (ร้อยละ 100)
1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	29,642	29,642	29,583	29,583	29,642	29,642
2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	874	874	874	874	874	874
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	11,054	11,054	11,792	11,792	14,406	14,406
4. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	928	928	928	928	928	928
5. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	1	1	1	1	1	1

2) ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ (ร้อยละ 90) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย ร้อยละ 108.67 บรรลุค่าเป้าหมาย นำเสนอรายละเอียดผลการประเมินในเป้าหมายที่ 1 หน้า 68

3) ผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น (ร้อยละ 85) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย ร้อยละ 186.67 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เรียน เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ผ่านการทำงานโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน/สถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งการประเมินผลการดำเนินงาน

ตามตัวชี้วัดนี้ เป็นการประเมินจากข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบรรลุตามค่าเป้าหมายทั้ง 3 ปีงบประมาณที่ดำเนินการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่กำหนด โดยในช่วงระยะ 3 ปีของแผน มีผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพจากการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 132.61, 105.52 และ 158.66 ตามลำดับ โดยประเมินผลจากโครงการ สำคัญภายใต้แผนปฏิบัติการ ได้แก่ (1) โครงการฝึกอาชีพจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางโรงเรียน พระดาบสในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) โครงการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในสถาบันศึกษาปอเนาะ และ (3) โครงการจัดบริการด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพให้กับประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการ อาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้อง กับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานในพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการ อาทิ จัดการเรียนการสอน และพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอท่าโกล จัดการสอนแบบคู่ขนาน (สอนอาชีพคู่กับเรียน ศาสนา) จัดตั้งกลุ่มอาชีพให้นักเรียนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม จัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เยาวชนในสถานศึกษา ปอเนาะ ฝึกอาชีพให้เยาวชนในกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อเพิ่มทักษะการมีงานทำ และเพิ่มรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้เรียน เยาวชน และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการ พัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

โครงการ	ผู้เรียน เยาวชน และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้					
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	
	เป้าหมาย (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)	เป้าหมาย (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)	เป้าหมาย (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)
รวมทั้งสิ้น	15,120	20,051 (ร้อยละ 132.61)	16,440	17,381 (ร้อยละ 105.72)	13,840	21,961 (ร้อยละ 158.68)
1. โครงการฝึกอาชีพ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวทางโรงเรียน พระดาบสในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้	160	160	160	160	160	160

ตารางที่ 21 (ต่อ)

โครงการ	ผู้เรียน เยาวชน และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้					
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	
	เป้าหมาย (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)	เป้าหมาย (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)	เป้าหมาย (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)
2. โครงการจัดการศึกษา ตลอดชีวิตในสถาบัน ศึกษาปอเนาะ	8,960	9,620	10,280	9,458	7,680	8,443
3. จัดบริการด้าน อาชีวศึกษาและฝึกอบรม อาชีพให้กับประชาชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	6,000	10,271	6,000	7,763	6,000	13,358

2) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม
เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนา
กำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จำนวน
2 เป้าหมายย่อย 4 ตัวชี้วัด พบว่า

เป้าหมายย่อยที่ 1 กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 85.31
บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง

เป้าหมายย่อยที่ 2 ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และ
สิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน
ต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 611.92 บรรลุตามค่าเป้าหมาย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แผนปฏิบัติราชการ เป้าหมาย/ค่าเป้าหมาย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			การบรรลุ ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ					348.61
เป้าหมายย่อยที่ 1 กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ					85.31
ร้อยละของหลักสูตร ฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ที่ตอบสนองต่อการ พัฒนากำลังคน ใน 10 อุตสาหกรรม เป้าหมายเพิ่มขึ้น	แผน (ร้อยละ)	10	10	10	137.15
	ผล (ร้อยละ)	N/A	N/A	137.15	
2) ร้อยละของกำลังคน ที่ได้รับการพัฒนาตาม หลักสูตรที่ตอบสนอง อุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ	แผน (ร้อยละ)	*90	90	90	52.07
	ผล (ร้อยละ)	49.36	54.75	46.86	
3) สัดส่วนผู้เรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทอาชีวศึกษาต่อ สามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4)	แผน (ร้อยละ)	50 : 50	50 : 50	50 : 50	66.71
	ผล (ร้อยละ)	37 : 63	35 : 65	33 : 67	
เป้าหมายย่อยที่ 2 ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์					611.90
4) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถ นำไปใช้ประโยชน์ หรือ ต่อยอดเชิงพาณิชย์	แผน (ร้อยละ)	75	80	80	611.90
	ผล (ร้อยละ)	318.79	247.40	489.54	
สรุปผลการบรรลุ ค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมายย่อย 2 เป้าหมาย ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 50) ● บรรลุค่าเป้าหมายระดับต่ำกว่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 50) ตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 50) ● บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 50)				

จากตารางที่ 22 ผลการบรรลุค่าเป้าหมายในภาพรวม พบว่า เป้าหมายย่อย 2 เป้าหมาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 50 และบรรลุค่าเป้าหมายระดับต่ำกว่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนตัวชี้วัดเป้าหมายย่อย จำนวน 4 ตัวชี้วัด พบว่า บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 50 และบรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยงค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 50 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายย่อยที่ 1 กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ ประเมินจาก 3 ตัวชี้วัด พบว่า

1) **หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นที่ตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น** (ร้อยละ 10) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 137.15 บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ (Education To Employment) ตามที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาฝีมือและความเชี่ยวชาญ เพื่อให้แรงงานมีทักษะ ความรู้ที่ตรงกับ ความต้องการของผู้ประกอบการในยุคประเทศไทย 4.0 และกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Engine of Growth : S - Curve, New S - Curve) สอดคล้องสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน ชุมชน รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มทักษะปฏิบัติงาน (Re - skill Up - skill และ New - skill) กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่ม ได้เข้าถึงองค์ความรู้อย่างเท่าเทียม และสามารถพัฒนาองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นให้กับประชาชน เป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีศักยภาพ ในสาขาอาชีพที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของประเทศในการผลิตและพัฒนาากำลังคน ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี จึงดำเนินโครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ (Education To Employment) ซึ่งเป็นหลักสูตรเข้มข้นเพิ่มทักษะใหม่หรือต่อยอดที่ปฏิบัติงานได้จริง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงให้กับผู้ผ่านการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ผู้ว่างงาน ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ที่ต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ ปฏิบัติงาน (Re - skill Up - skill และ New - skill) ร่วมกับสถานประกอบการก่อนที่จะไปประกอบอาชีพ อิสระ ทำงานในสถานประกอบการหรือในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564) โดยในปี 2565 มีหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น จำนวน 2,865 หลักสูตร และเมื่อเทียบกับเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้มีหลักสูตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปีที่ผ่านมา (2,089 หลักสูตร) ทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 137.15 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของหลักสูตรวิชาชีพพระยาสันฐานสมรณะ ปี 2563 - 2565

ปีงบประมาณ พ.ศ.	หลักสูตรวิชาชีพพระยาสันฐานสมรณะ		
	เป้าหมายเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	ผลการดำเนินงาน (หลักสูตร)	ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
2565	10 (2,089)	2,865	137.51
2564	10	1,899	N/A
2563	10	N/A	N/A
2562	-	N/A	N/A

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

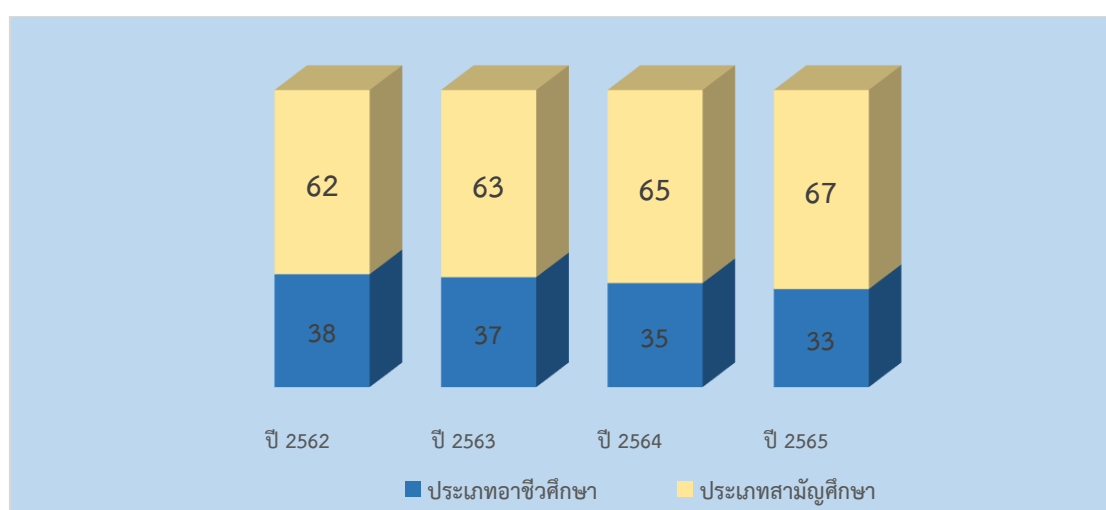
หมายเหตุ N/A ไม่มีข้อมูล

2) ร้อยละของกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ (ร้อยละ 90) ผลการประเมิน มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 52.07 บรรลุตามค่าเป้าหมาย ซึ่งนำเสนอรายละเอียดในผลการประเมินตัวชี้วัดระดับเป้าหมายรวมที่ 2 หน้า 70

3) สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) (สัดส่วน 50 : 50) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 66.71

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพที่ 11 และ ตารางที่ 24 พบว่า ในปี พ.ศ. 2562-2565 สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสัดส่วนที่ 38 : 62 , 37 : 63 , 35 : 65 และ 33 : 67 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้เรียนประเภทสามัญศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

ภาพที่ 11 สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2562 – 2565

ตารางที่ 24 จำนวนและสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2562 – 2565

ปี	จำนวนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (คน)								สัดส่วน
	รวม	ประเภทอาชีวศึกษา (ปวช.1)			ประเภทสามัญศึกษา (ม.4)				
		รวม	สอศ.	สพฐ.	รวม	สพฐ.	สช.	มวส.	
2562	634,950	240,266	238,768	1,498	394,684	335,675	58,767	242	38 : 62
2563	661,119	247,891	246,505	1,386	413,228	350,311	62,675	242	37 : 63
2564	659,542	230,902	229,380	1522	428,640	362,886	65,513	241	35 : 65
2565	660,027	220,162	218,798	1,364	439,865	369,880	69,745	240	33 : 67

ที่มา : สถิติการศึกษาลบย่อ ประจำปี 2562 - 2564 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) พบว่า มีผู้เรียน ปวช.1 และ ม.4 ทั่วประเทศ ประจำปี 2565 รวมจำนวน 706,454 คน จำแนกเป็น ปวช.1 จำนวน 222,915 คน และ ม.4 จำนวน 483,539 คน คิดเป็นสัดส่วน ปวช.1 : ม.4 ทั่วประเทศ อยู่ที่ 32 : 68 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 - ม.4) ทั่วประเทศ ประจำปี 2565

ระดับชั้น/ ประเภท การศึกษา	จำนวนผู้เรียน (คน)										
	รวม	สังกัด ศธ.	อว.	สอ.มท.	มกช. กก.	สนศ. กทม.	สนศ. มพ.	สพศ. วธ.	พศ.	ตชด.	กท.
ม.ปลาย	706,454	660,027	5,913	31,751	636	1,752	346	1,038	4,401	89	501
อาชีวศึกษา (ปวช.1)	222,915	220,162	-	1,214	-	-	-	1,038	-	-	501
สามัญ ศึกษา (ม.4)	483,539	439,865	5,913	30,537	636	1,752	346	-	4,401	89	-
สัดส่วน	32 : 68										

ที่มา : สถิติการศึกษาลบย่อ ประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สะท้อนถึงสภาพการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ยังคงประสบปัญหาสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีแนวโน้มลดต่ำลง จำนวนการพัฒนากำลังคนสายอาชีพ ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น โดยกำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญ เป็น 50 : 50 และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้นำมากำหนดเป็นเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน แต่ในทางกลับกัน สัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลง โดยในช่วง 3 ปีของแผน มีสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษา อยู่ที่ร้อยละ 37 และลดลงอย่างต่อเนื่อง ถึงปีการศึกษา 2565 เหลือประมาณร้อยละ 33

เป้าหมายย่อยที่ 2 ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 611.90 โดยประเมินจากตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายย่อย จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ ซึ่งนำเสนอรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ผลการประเมินตัวชี้วัดระดับเป้าหมายรวม : เป้าหมายที่ 2 หน้า 70

3) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ จำนวน 3 เป้าหมายย่อย 6 ตัวชี้วัด พบว่า

เป้าหมายย่อยที่ 1 ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานสากล มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 94.07 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

เป้าหมายย่อยที่ 2 ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 113.09 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

เป้าหมายย่อยที่ 3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 126.39 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

แผนปฏิบัติการราชการเรื่อง เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			ค่าเป้าหมาย ที่ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
แผนปฏิบัติการ ราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้					 111.18
เป้าหมายย่อยที่ 1 ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานสากล					 94.07
1. ร้อยละของนักเรียน ที่มีคะแนนผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น	แผน (ร้อยละ)	ร้อยละ 3 (เพิ่มขึ้น จาก ปีที่ผ่านมา) ปรับเป็น ร้อยละ 50	ร้อยละ 50	ร้อยละ 50	 35.70
	ผล (ร้อยละ)				

ตารางที่ 26 (ต่อ)

แผนปฏิบัติการเรื่อง/ เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			ค่าเป้าหมายที่ สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
2. อันดับขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา	แผน (อันดับ)	54	45	45	 84.91
	ผล (อันดับ)	55	56	53	
3. จำนวนผู้เรียนได้รับการ พัฒนาเต็มตามศักยภาพตาม ความถนัดและความสามารถ (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ทัศนศิลป์/นาฏศิลป์/ดนตรี กีฬา) ปี 2565 ปรับค่าเป้าหมายเพิ่มขึ้น ตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการ กระทรวง	แผน (คน)	27,055	29,125	30,306 ปรับเป็น 37,055	 152.34
	ผล (คน)	34,229	38,113	56,448	
4. ร้อยละของสถานศึกษา ได้รู้สถานภาพและมาตรฐาน ในด้านการเรียนการสอนและ การบริหารของสถานศึกษา และได้รับข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา ปี 2563: ใช้ตัวชี้วัด สถานศึกษา แต่ละระดับที่มีผลการประเมิน คุณภาพดีขึ้น (กำหนดไว้ ในแผน ระยะ 3 ปี) ปี 2565 สมศ. มีการปรับตัวชี้วัด เป็นสถานศึกษาที่ผลการประเมิน คุณภาพด้านผู้เรียนระดับดีขึ้นไป (ร้อยละ 90)	แผน (ร้อยละ)	- ปฐมวัย 97 - ขั้นพื้นฐาน 61 - อาชีวศึกษา 80	90	ร้อยละ 100 ปรับค่า เป้าหมายตาม ตัวชี้วัด ร้อยละ 90	 103.34
	ผล (ร้อยละ)	- ปฐมวัย 98.40 - ขั้นพื้นฐาน 98.55 - อาชีวศึกษา (ด้านปฏิบัติงาน 93.33 ,ทักษะ ประยุกต์ใช้ 96.27, คุณธรรม 100)	105.34	93.01	
เป้าหมายย่อยที่ 2 : ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21					 113.09
5. ร้อยละของนักเรียน ที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ระดับดีขึ้น	แผน (คน)	80	80	85	 113.09
	ผล (คน)	N/A	95.86	96.13	

ตารางที่ 26 (ต่อ)

แผนปฏิบัติการเรื่อง/ เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			การบรรลุ ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
เป้าหมายย่อยที่ 3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสุดสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					126.39
6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภท การศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	แผน (ร้อยละ)	85	90	95	126.39
	ผล (ร้อยละ)	95.87	399.17	120.07	
สรุปผล การบรรลุค่าเป้าหมาย ในภาพรวม จำนวน 6 ตัวชี้วัด	เป้าหมายย่อย จำนวน 3 เป้าหมาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 2 เป้าหมาย (ร้อยละ 66.67) บรรลุค่าเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 33.37) ตัวชี้วัด จำนวน 6 ตัวชี้วัด บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 4 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 66.66) บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่า ค่าเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 16.67) บรรลุเป้าหมายระดับวิกฤต จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 16.67)				

จากตารางที่ 26 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายย่อยที่ 1 ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานสากล ประเมินจากตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด พบว่า

1) นักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 50) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 35.70 บรรลุผลอยู่ในระดับวิกฤติ นำเสนอรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ผลการประเมินเป้าหมายรวมที่ 1 หน้า 68-69

2) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD) (อันดับที่ 45) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 84.91 บรรลุเป้าหมายต่ำกว่าระดับค่าเป้าหมาย นำเสนอรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ผลการประเมินเป้าหมายรวมที่ 1 หน้า 69

3) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถ (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ทศศิลป์ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา) (จำนวน 30,306 คน) ปี 2565 ปรับค่าเป้าหมายให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเป็น จำนวน 37,055 คน โดยมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย ร้อยละ 152.35 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในช่วงปี 2563 – 2565 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถพิเศษตามความถนัดและความสนใจในด้านต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ร้อยละ 126.52, 131.50 และ 152.34 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถ

การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ	ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถ (คน)		
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
เป้าหมาย	27,055	29,125	37,055
รวมทั้งสิ้น	34,229 (ร้อยละ 126.52)	38,113 (ร้อยละ 131.50)	56,455 (ร้อยละ 152.35)
1. นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	31,694	32,173	42,674
- นักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย	8,640	8,640	8,640
- นักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	19,800	19,800	19,800
- นักเรียนโครงการศูนย์โรงเรียนโอลิมปิกวิชาการ	N/A	N/A	11,200
- นักเรียนโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	720	720	720
- นักเรียนในโครงการของ สสวท.	2,015	1,804	1,739
- นักเรียนโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์	519	1,209	5575
2. นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา	2,535	3,283	11,600
- นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้านทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์	1,009	2,000	10,400
- นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้านกีฬา	1,526	1,283	1,200
3. นักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาด้านทักษะวิชาชีพ	N/A	1,345	2,181
- นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่เข้าร่วมโครงการอาชีวะพันธุ์ใหม่	N/A	1,345	2,181
- ผู้เรียนอาชีวศึกษาในกลุ่ม อ.กรอ.อศ. ได้รับการยกระดับพัฒนาทักษะอาชีพตามกรอบความร่วมมือ	N/A	1,500	N/A

เมื่อพิจารณาข้อมูลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ตามพหุปัญญาที่หลากหลาย สร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้ โดยเน้นการส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว มีกลไกคัดกรองและส่งเสริมจากโรงเรียนและระบบเสริมประสบการณ์ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบาทเด่นในประชาคมโลก โดยดึงผู้ที่มีความสามารถพิเศษทั้งชาวไทยและต่างชาติมาร่วมพัฒนาประเทศไทย เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกตามแนวทางในยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยเด็กทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย มีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเท่าเทียม โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ตามแนวทางในยุทธศาสตร์ชาติ มีแผนแม่บทที่เกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษ 2 แผน ได้แก่ 1) แผนแม่บทที่ 11 การพัฒนาศักยภาพ คนตลอดช่วงชีวิต ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ แผนย่อยที่ 1 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ และแผนย่อยที่ 4 การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ต่างชาติ และคนไทยที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ มาสร้างและพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการรักษาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ และ 2) แผนแม่บทที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้ มี 1 แผนย่อย ได้แก่ แผนย่อยที่ 2 การตระหนักถึง พหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย มุ่งเน้นการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

สำหรับการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นมุ่งคำนึงถึงพหุปัญญารายบุคคลของผู้เรียนที่หลากหลายตามศักยภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ให้ผู้เรียนมีแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อสู่ความเป็นเลิศ (Excellence Individual Development Plan: EIDP) และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบพรสวรรค์ ความสนใจ ความถนัดในอาชีพของตนเอง ด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในห้องเรียน สถานประกอบการ รวมทั้งการเรียนรู้ ผ่านแพลตฟอร์มและห้องดิจิทัลให้คำปรึกษาแนะนำ จัดการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคลของผู้เรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่หลากหลายและแพลตฟอร์มการเรียนรู้อัจฉริยะที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนคุณภาพสูง รวมทั้งมีการประเมินและพัฒนาผู้เรียนในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี กีฬา ดนตรี ศิลปะ และด้านวิชาชีพ ฯลฯ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ใน 4 รูปแบบ คือ (1) การส่งเสริมในรูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา (2) การส่งเสริมสนับสนุนในรูปแบบการเสาะหา (3) การส่งเสริมสนับสนุนในรูปแบบการมอบทุนการศึกษา (4) การส่งเสริมสนับสนุนในรูปแบบการสร้างองค์ความรู้ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเป็นเลิศในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี

4) สถานศึกษาได้รู้สถานภาพและมาตรฐานในด้านการเรียนการสอนและการบริหารของสถานศึกษาและได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ร้อยละ 100) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 103.34 บรรลุตามค่าเป้าหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวชี้วัดนี้มีข้อมูลผลการดำเนินงานเฉพาะปี 2564 เนื่องจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์หรือวิเคราะห์แนวโน้มของผลการดำเนินงานในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของแผน ส่งผลให้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดนี้ได้ ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ใช้ตัวชี้วัดร้อยละสถานศึกษาแต่ละระดับที่มีผลการประเมินคุณภาพดีขึ้น (ระดับปฐมวัย ร้อยละ 97, ระดับขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 61 , อาชีวศึกษา ร้อยละ 80) โดยมีผลการประเมิน สามารถดำเนินการได้บรรลุตามค่าเป้าหมาย ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้มีการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ จำแนกตามระดับการศึกษา (เฉพาะด้านมาตรฐานผู้เรียน) พบว่า สถานศึกษาระดับปฐมวัยมีคุณภาพในระดับดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 98.4 สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 98.55 และสถานศึกษาอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 93.33 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ จำแนกตามระดับการศึกษา (เฉพาะด้านมาตรฐานผู้เรียน)

ระดับการศึกษา	สถานศึกษาที่ได้รับ การประเมินทั้งหมด (แห่ง)	ระดับคุณภาพ (แห่ง/ร้อยละ)				
		ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. ปฐมวัย	1,565	53 (3.39)	772 (49.32)	715 (45.69)	25 (1.60)	-
2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	2,132	162 (7.60)	1,092 (51.22)	847 (39.73)	31 (1.45)	-
3. ด้านการอาชีวศึกษา	30	1 (3.33)	18 (60.00)	9 (30.00)	2 (6.67)	-
3.1 ความรู้ของผู้สำเร็จ การศึกษา		5 (16.67)	16 (53.33)	8 (26.27)	1 (3.33)	-
3.2 ทักษะการประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา		7 (23.33)	18 (60.00)	5 (16.67)	-	-
3.3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้สำเร็จการศึกษา						

ในส่วนของผลการประเมินตัวชี้วัดร้อยละของสถานศึกษาได้รู้สถานภาพและมาตรฐานในด้านการเรียนการสอนและการบริหารของสถานศึกษาและได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กำหนดเกณฑ์ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 90 พบว่า สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และความเข้าใจ สร้างความพร้อมรับการประเมินภายนอกให้กับสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้รู้สถานภาพและมาตรฐานในด้านการเรียนการสอนฯ จำนวนทั้งสิ้น 51,743 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 105.34 ของสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 49,121 แห่ง บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของผลการสร้างการรับรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษา (สถานศึกษา)

ระดับการศึกษา	ผลการสร้างการรับรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษา		
	แผนการดำเนินงาน (แห่ง)	ผลการตอบรับเข้าร่วมประชุม/ดาวน์โหลดเอกสาร/ชมวิดีโอ/สแกน QR Code (แห่ง)	ร้อยละ
รวม	49,121	51,743	105.34
1. การศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)	17,337	15,825	91.28
2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	28,939	33,354	115.26
3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (วัดอุปประสงค์พิเศษ)	1,233	693	56.20
4. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	741	801	108.10
5. การอาชีวศึกษา	730	858	117.53
6. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (วัดอุปประสงค์พิเศษ) โรงเรียนนานาชาติ	60	100	166.67
7. การอุดมศึกษา	80	112	140.00

สำหรับการประเมินผลตามตัวชี้วัดนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีการปรับไปใช้ตัวชี้วัด ร้อยละสถานศึกษาที่มีประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 90) ซึ่งพบว่า จากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีสถานศึกษาเข้ารับการประเมิน (ระยะที่ 1) ตามมาตรฐานภาคบังคับ รวมทั้งสิ้น 19,558 แห่ง จากเป้าหมาย 18,000 แห่งคิดเป็นร้อยละ 108.66 โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาเข้ารับการประเมินสูงกว่าเป้าหมาย ยกเว้นกลุ่มสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ต่ำกว่าเป้าหมาย และเมื่อพิจารณาจำนวนสถานศึกษา

ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนระดับดีขึ้นไป พบว่า มีจำนวน 18,191 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.01 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 90)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนระดับดีขึ้นไป จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์เป้าหมายมากกว่าร้อยละ 95 มีเพียงกลุ่มสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินต่ำกว่าเป้าหมาย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนระดับดีขึ้นไป

ประเภทของสถานศึกษา	สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน				
	สถานศึกษาที่เข้ารับการประเมิน (แห่ง)			สถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนระดับดีขึ้นไป (แห่ง)	
	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ	ผล	ร้อยละ
รวม	18,000	19,558	108.66	18,191	93.01
1. การศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็ก)	6,376	7,009	109.93	6,675	95.24
2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	10,468	11,341	108.34	11,332	99.92
3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (วัตถุประสงค์พิเศษ)	326	367	112.58	355	96.64
4. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	360	415	115.28	400	96.40
5. การอาชีวศึกษา	440	384	87.27	295	76.86
6. การอุดมศึกษา	30	42	140.00	-	-

เป้าหมายย่อยที่ 2 ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประเมินจากตัวชี้วัดจำนวน 1 ตัวชี้วัด พบว่า

นักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับดีขึ้นไป (ร้อยละ 85) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 113.09 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวชี้วัดร้อยละนักเรียนผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับดีขึ้นไป สามารถบรรลุผลตามค่าเป้าหมาย โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับผ่านจำนวนน้อย มีผลการประเมิน ดังนี้ (1) ผู้เรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 5,538,641 คน ผ่านการประเมินจำนวน 5,349,873 คน คิดเป็นร้อยละ 96.59 (2) ผู้เรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 1,506,475 คน ผ่านการประเมินจำนวน 1,418,910 คน คิดเป็นร้อยละ 94.15 และ (3) ผู้เรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน 114,719 คน ผ่านการประเมินจำนวน 114,087 คน คิดเป็นร้อยละ 99.45 ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื่องจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสถานศึกษาในสังกัดและกำกับดูแล ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในการวัดผลการเรียนของแต่ละรายวิชาแล้ว จึงไม่มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรในภาพรวมของปีการศึกษา ทั้งนี้มีผู้เรียนที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2564 จำนวน 7,159,835 คน ผ่านการ

ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรฯ ระดับดีขึ้นไป จำนวน 6,882,870 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ระดับดีขึ้นไป

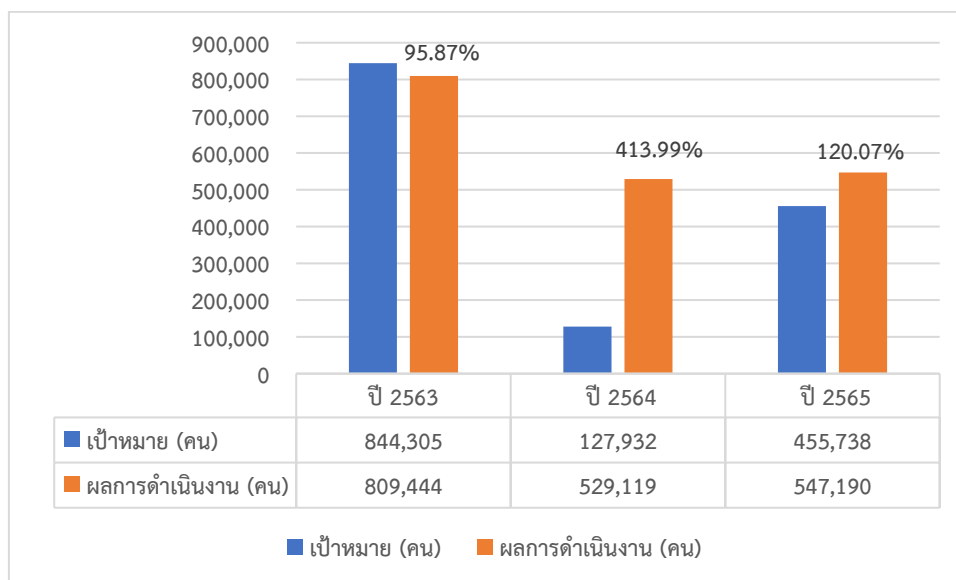
หน่วยงาน	ผู้เรียนที่จบการศึกษา ปีการศึกษา 2564							
	ทั้งหมด (คน)	ผลการ ดำเนินงาน (คน)	ผ่าน		ดี		ดีเยี่ยม	
			จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม ทั้งสิ้น	7,159,835	6,882,870 (ร้อยละ 96.13)						
สพฐ.	5,538,641	5,349,873 (ร้อยละ 96.59)	188,768	3.41	1,511,262	27.28	3,838,611	69.31
สช.	1,506,475	1,418,910 (ร้อยละ 94.15)	87,565	5.81	1,418,910			94.19
กศน.	114,719	114,087 (ร้อยละ 99.45)	632	0.55	52,798	46.02	61,289	53.43

เป้าหมายย่อยที่ 3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูมีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินจากตัวชี้วัด จำนวน 1 ตัวชี้วัด พบว่า

ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 95) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 126.39 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล เมื่อพิจารณาจำนวนครูที่เข้ารับการพัฒนาในช่วงปี 2563 – 2565 จะเห็นได้ว่า มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าครู 1 คน อาจเข้ารับการพัฒนามากกว่า 1 หลักสูตร จึงทำให้มีจำนวนผู้ได้รับการพัฒนาสูงกว่าเป้าหมาย ซึ่งสะท้อนได้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ผ่านช่องทางหรือรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอบรมผ่านระบบออนไลน์ ทำให้เกิดความสะดวก ไม่เสียเวลาทำงาน ส่งผลให้ครูมีโอกาสดำเนินการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หมายเหตุ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าอบรมมีกรนับซ้ำ เนื่องจาก ครู 1 คน อาจเข้ารับการอบรมมากกว่า 1 หลักสูตร

ทั้งนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะในด้านต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 547,190 คน จากเป้าหมาย 455,738 คน คิดเป็นร้อยละ 120.07 บรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) การจัดการเรียนการสอนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาตามสาขาเฉพาะทาง การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทักษะการเงิน ทักษะดิจิทัล เป็นต้น และการพัฒนาสมรรถนะตามสายงานต่าง ๆ อาทิ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู บุคลากรทางการศึกษาอื่น ฯลฯ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วยงาน/โครงการ	ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ	
	เป้าหมาย (คน)	ผลการดำเนินงาน (คน)
รวมทั้งสิ้น	455,738	547,190 (ร้อยละ 120.07)
1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ		
1.1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	7,475	7,178
การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding), การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, การส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย, การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ฯลฯ		
1.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2,807	381
การพัฒนาบุคลากร กศน.		
1.3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	350,000	409,886
การพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ฯลฯ		
1.4 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	3,844	3,593
การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 11 – 12, การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน, การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ		
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2,302	2,134
การพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศตามมาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานตามวิชาชีพ สมรรถนะวิชาชีพ และสมรรถนะในศตวรรษที่ 21, การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษา ฯลฯ		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

หน่วยงาน/โครงการ	ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ตามมาตรฐานวิชาชีพ	
	เป้าหมาย (คน)	ผลการดำเนินงาน (คน)
3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	8,680	10,752
การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, การพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Excellent Teacher), การพัฒนาและยกระดับศักยภาพบุคลากรอาชีวศึกษา ฯลฯ		
4. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	5,000	6,554
ผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ		
5. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	74,730	105,474
การยกระดับคุณภาพโรงเรียนระดับอำเภอด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี, การปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสะเต็มศึกษาตามแนวทาง สสวท., การเพิ่มศักยภาพครูให้มีความสมรรถนะของครูยุคใหม่สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ ๒๑ ฯลฯ		
6. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	900	1,238

4) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา

ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา จำนวน 1 เป้าหมายย่อย 3 ตัวชี้วัด พบว่า

เป้าหมายย่อย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 102.43 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4
การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา

แผนปฏิบัติราชการเรื่อง/ เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			การบรรลุ ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา					99.98
เป้าหมายย่อย ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง เสมอภาคและเหมาะสมกับช่วงวัย					99.98
1. อัตราการเข้าเรียน ของผู้เรียนแต่ละระดับ การศึกษาต่อประชากร กลุ่มอายุ					94.25
ระดับปฐมวัย (ก่อนประถมศึกษา)	แผน (ร้อยละ)	100	100	100	75.22
	ผล (ร้อยละ)	76.09	77.13	75.22	
ระดับประถมศึกษา	แผน (ร้อยละ)	100	100	100	99.24
	ผล (ร้อยละ)	98.43	99.06	99.24	
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	แผน (ร้อยละ)	100	100	100	96.79
	ผล (ร้อยละ)	95.11	95.63	96.79	
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญ - อาชีวศึกษา)	แผน (ร้อยละ)	78	78	78	105.73
	ผล (ร้อยละ)	79.32	81.90	82.47	
2. นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาส ในการเข้าถึงบริการ การศึกษาและการพัฒนา สมรรถภาพหรือบริการ ทางการศึกษาที่เหมาะสม ตามความต้องการจำเป็น	แผน (คน)	3,667,000	3,630,059	3,592,821 คน ปรับเป็น 3,753,509 คน”	103.52
	ผล (คน)	4,296,211	4,402,912	3,885,752	

ตารางที่ 33 (ต่อ)

แผนปฏิบัติการเรื่อง/ เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			การบรรลุ ผลสัมฤทธิ์
		2563	2564	2565	
ปี 2565 ใช้ค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเป็น 3,753,509 คน					
3. ประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ปี 2565 ใช้ค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเป็น 35,398,308 ครั้ง	แผน (คน/ครั้ง)	11,385,500	21,456,400	11,385,500 คน ปรับเป็น 35,398,308 ครั้ง	● 102.18
	ผล (คน/ครั้ง)	24,613,554	13,864,593	(39,501,674)	
สรุปผล การบรรลุค่าเป้าหมาย ในภาพรวม	เป้าหมายย่อย จำนวน 1 เป้าหมาย ● บรรลุค่าเป้าหมายระดับต่ำกว่าเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 66.67) ● บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 33.33)				

จากตารางที่ 33 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตาม ดังนี้

เป้าหมายย่อย 1 ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง เสมอภาคและเหมาะสมกับช่วงวัยประเมินจากตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด พบว่า

1) อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ (ระดับปฐมวัย ร้อยละ 100 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 100 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 100 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 78) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 94.25 บรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

2) นักเรียนที่เป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น (จำนวน 3,753,509 คน) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 103.52 บรรลุตามค่าเป้าหมาย นำเสนอรายละเอียดผลการประเมินเป้าหมายรวมที่ 2 หน้า 69

3) ประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (35,398,308 ครั้ง)) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 102.18 บรรลุตามค่าเป้าหมาย นำเสนอรายละเอียดผลการประเมินเป้าหมายรวมที่ 2 หน้า 69

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา ต่อประชากรกลุ่มอายุ ในปี 2563 – 2565 พบว่า ภาพรวมประเทศและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังต่ำกว่าเป้าหมาย และเมื่อพิจารณาแนวโน้มของอัตราการเข้าเรียน พบว่า ระดับการศึกษาปฐมวัยมีอัตราการเข้าเรียนลดลง แต่ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแนวโน้มอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งมีอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภาพรวมประเทศ สูงกว่าเป้าหมาย ส่วนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการต่ำกว่าเป้าหมายเพียงเล็กน้อย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุภาพรวมประเทศ และสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 - 2565

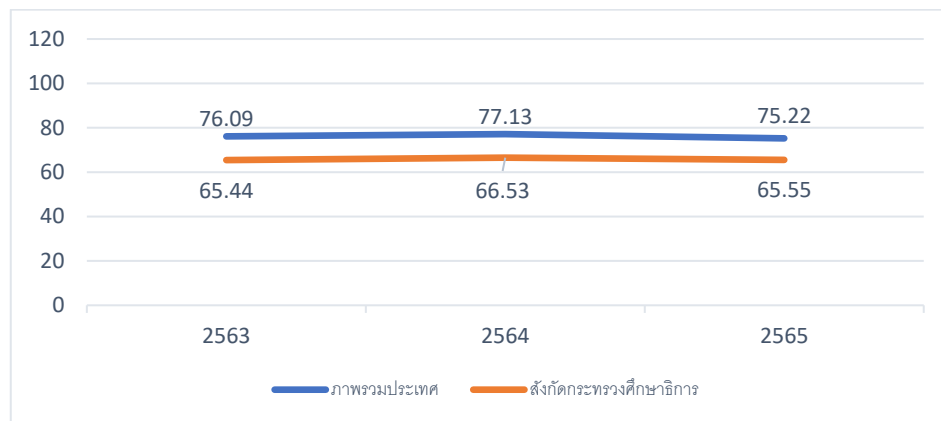
ระดับการศึกษา	อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนต่อประชากร								
	ประจำปี 2563			ประจำปี 2564			ประจำปี 2565		
	ประชากร	นักเรียน	อัตรา	ประชากร	นักเรียน	อัตรา	ประชากร	นักเรียน	อัตรา
การศึกษาปฐมวัย (3- 5 ปี)									
ประเทศ	2,152,507	1,637,925	76.09	2,075,483	1,600,827	77.13	1,981,049	1,490,175	75.22
ศธ.		1,408,570	65.44		1,380,884	66.53		1,298,582	65.65
ประถมศึกษา (6-11 ปี)									
ประเทศ	4,771,257	4,696,270	98.43	4,718,930	4,674,419	99.06	4,651,455	4,616,041	99.24
ศธ.		4,142,201	86.82		4,127,207	87.46		4,080,257	87.72
มัธยมศึกษาตอนต้น (12-14 ปี)									
ประเทศ	2,397,536	2,280,372	95.11	2,386,321	2,281,939	95.63	2,350,876	2,275,407	96.79
ศธ.		2,027,571	84.37		2,033,021	85.19		2,030,885	86.39
มัธยมศึกษาตอนปลาย (15-17 ปี)									
ประเทศ	2,431,934	1,929,114	79.32	2,431,676	1,991,531	81.90	2,461,904	2,030,286	84.00
ศธ.		1,802,473	74.12		1,861,636	76.56		1,896,756	77.04

ที่มา สถิติทางการศึกษา ประจำปี 2563 – 2564 และสถิติทางการศึกษาลบย่อ ประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หมายเหตุ สำหรับปี 2565 ใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากสถิติทางการศึกษาลบย่อ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

ระดับก่อนประถมศึกษา (ร้อยละ 100) อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ 3 – 5 ปี ปีการศึกษา 2563 – 2565 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยพบว่า อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาภาพรวมประเทศ ร้อยละ 76.09, 77.13 และ 75.22 ตามลำดับ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 65.44 , 66.53 และ 65.55 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวชี้วัดอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ 3 – 5 ปี ไม่บรรลุผลตามเกณฑ์เป้าหมาย โดยเมื่อพิจารณาจำนวนประชากรกลุ่มอายุ 3 – 5 ปี ตั้งแต่ปี 2564 – 2565 จะเห็นได้ว่า มีอัตราการเข้าเรียนลดลง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันกับอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการที่ลดลงเช่นเดียวกัน โดยลดลง ร้อยละ 1.91 และ 0.98 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 12 และตารางที่ 34

ภาพที่ 12 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565

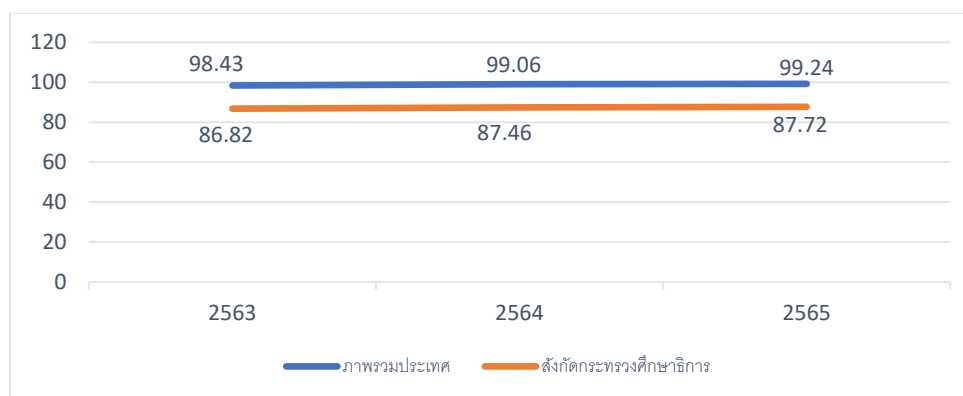
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2563 - 2564 และสถิติการศึกษามัธยมศึกษา ประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 100)

อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ 6 – 11 ปีการศึกษา 2563 – 2565 ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยพบว่า อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาภาพรวมประเทศ ร้อยละ 98.43, 99.06 และ 99.24 ตามลำดับ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 86.82, 87.46 และ 87.72 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 13 และตารางที่ 34

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวชี้วัดอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ 6 – 11 ปี ไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย แต่เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2563 – 2565 พบว่า อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในภาพประเทศและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.18 และ 0.26 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 6 และตารางที่ 4.30

ภาพที่ 13 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565

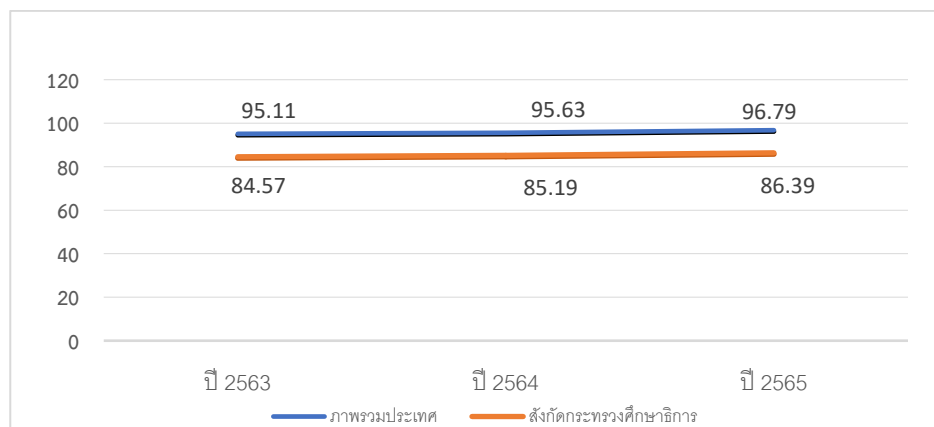
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2563 - 2564 และสถิติการศึกษามัธยมศึกษา ประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 100)

อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ 12 – 14 ปี ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2563 - 2565 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยพบว่า อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาพรวมประเทศ คิดเป็นร้อยละ 95.11, 95.63 และ 96.79 ตามลำดับ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นร้อยละ 84.37, 85.19 และ 86.39 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ 12 – 14 ปี ไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย แต่เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียน ปีการศึกษา 2563 - 2565 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งภาพประเทศและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 1.16 และ 1.20 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 14 และตารางที่ 34

ภาพที่ 14 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565

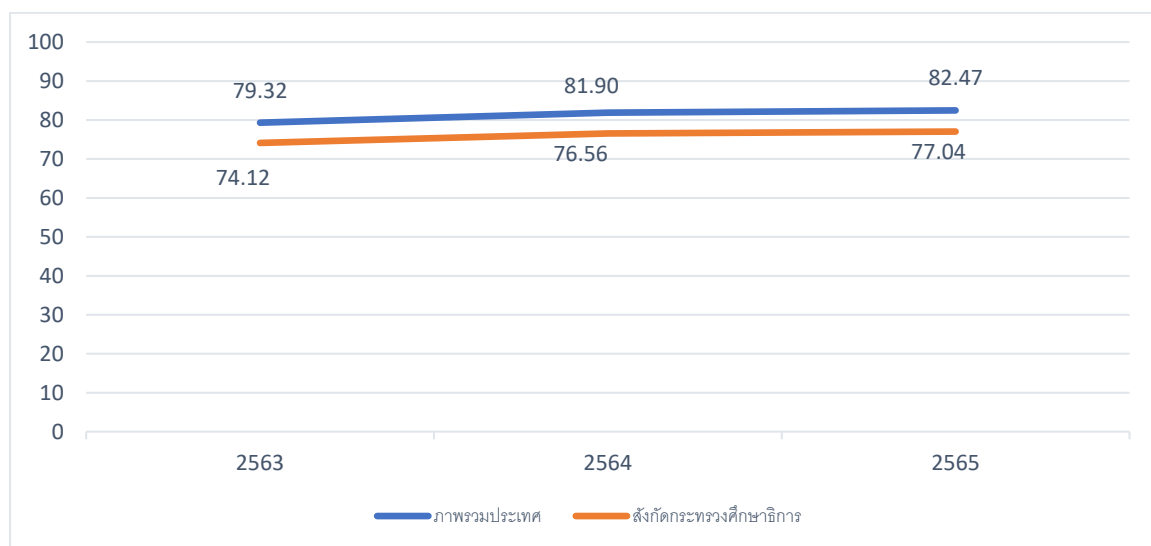

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2563 - 2564 และสถิติการศึกษาลบย่อ ประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 78)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวชี้วัดอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อประชากรกลุ่มอายุ 15 – 17 ปี ภาพรวมประเทศสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด ส่วนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใกล้เคียงกับเป้าหมาย และเมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2563 – 2565 ภาพรวมประเทศและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.57 และ 0.48 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 15 และตารางที่ 34

ภาพที่ 15 อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อประชากรกลุ่มอายุ ภาพรวมประเทศและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2563 – 2565

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2563 - 2564 และสถิติการศึกษาลบย่อ ประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

5) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา จำนวน 1 เป้าหมายย่อย 2 ตัวชี้วัด พบว่า

เป้าหมายย่อย ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัย สนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 117.12 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายย่อยของแผนปฏิบัติการ เรื่องที่ 5
การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

แผนปฏิบัติการเรื่อง/ เป้าหมายย่อย	แผน/ผล	ค่าเป้าหมายรายปี (ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน)			การบรรลุ ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
		2563	2564	2565	
แผนปฏิบัติการเรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา					● 117.12
เป้าหมายย่อย ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัย สนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ					● 117.12
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาได้รับการ จัดทำ ปรับปรุง แก้ไข	แผน (ฉบับ)	ไม่ระบุไว้ ในแผน	6	ไม่ระบุไว้ ในแผน	● 100.00
	ผล (ฉบับ)	N/A	6	N/A	
2. กฎหมายลำดับรอง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข ปี 2565 ปรับเป็น “ร่างกฎหมายหลัก/รองที่ ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้อง กับสถานการณ์” ค่าเป้าหมาย เป็น 44 ฉบับ	แผน (ฉบับ)	ไม่ระบุไว้ ในแผน	ไม่ระบุไว้ ในแผน	20 ปรับเป็น 44	● 111.36-
	ผล (ฉบับ)	N/A	N/A	49	
3. ระบบฐานข้อมูลกลางของ กระทรวงที่ เชื่อมโยง ฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิง จากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและ หน่วยงานอื่นด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา	แผน ฐาน (สะสม)	4	5	5	● 140.00
	แผน ฐาน (สะสม)	5	6	7	
สรุปผลการบรรลุ ค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมายย่อย จำนวน 1 เป้าหมาย ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 3 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 3 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100)				

จากตารางที่ 4.29 ผลการประเมินตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายย่อย ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
ทันสมัย สนับสนุนการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนา
ประเทศ ประเมินจากตัวชี้วัดเป้าหมายย่อย จำนวน 3 ตัวชี้วัด พบว่า

1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข (จำนวน 6 ฉบับ) ตัวชี้วัดนี้ประเมินเฉพาะปี 2564 ตามที่ระบุไว้ในแผนระยะ 3 ปี มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 100 บรรลุตามค่าเป้าหมาย นำเสนอรายละเอียดผลการประเมินในเป้าหมายรวมที่ 5 หน้าที่ 70

2) ร่างกฎหมายหลัก/รองที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์” ตัวชี้วัดนี้ประเมินเฉพาะปี 2565 ตามที่ระบุไว้ในแผนระยะ 3 ปี มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 111.36 บรรลุตามค่าเป้าหมาย นำเสนอรายละเอียดผลการประเมินในเป้าหมายที่ 1 หน้าที่ 74)

3) ระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา (5 ฐาน (สะสม)) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 140.00 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติราชการ ในช่วงระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) พบว่า ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้อง ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษา มาตรา 258 ข. ด้านการบริหาร ราชการแผ่นดิน (1) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชน (2) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และสถานภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย มีกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและ ทุกประเภท ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยได้มีเฉพาะหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเท่านั้น แต่ยังมีส่วนราชการอื่นนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนจัดการศึกษาด้วย

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาระบบคลังข้อมูล และฐานข้อมูลสารสนเทศและเป็นศูนย์กลางข้อมูลของกระทรวง ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา โดยการประสานรวบรวมจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศจากทุกหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสิ้น 10 กระทรวง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 - ปัจจุบัน โดยได้จัดทำโครงสร้างมาตรฐานข้อมูลด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (Data Dictionary) และรหัสมาตรฐานข้อมูลกลาง (Code List) และการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 มีระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา จำนวน 5 ฐาน, 6 ฐาน และ 7 ฐาน ตามลำดับ ประกอบด้วย 1) ระบบฐานข้อมูลนักเรียน 2) ระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา 3) ระบบฐานข้อมูลครู 4) ระบบฐานข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา 5) ระบบฐานข้อมูลบุคลากร 6) ระบบฐานข้อมูลหลักสูตร และ 7) ระบบฐานข้อมูลผลการเรียน

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับ 2

การนำเสนอผลการประเมินในส่วนที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการประเมินการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับ 2 ประกอบด้วย แผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ได้แก่ 1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ และ 2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) ประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และ 3) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา และกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) คือ กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนในส่วนนี้ ส่วนแผนระดับ 2 อื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 4 (SDGs 4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด แต่ไม่ได้ประเมินผลการบรรลุเป้าหมาย จึงไม่ได้มีการรายงานผลการดำเนินงานในรายงานฉบับนี้

นอกจากนี้ การนำเสนอผลการประเมินในส่วนที่ 2 นี้ บางตัวชี้วัดเป็นผลการดำเนินงานจากการประเมินของหน่วยงานระดับชาติ/นานาชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีการถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การนำเสนอผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปีต่อค่าเป้าหมายของแผนแม่บทและแผนปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง จะประกอบด้วย 1) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของตัวชี้วัดที่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลในระดับชาติ/นานาชาติ 2) ผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดระดับกระทรวง 3) ผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการที่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนเพิ่มเติม โดยมีรายละเอียดผลการประเมิน ดังนี้

2.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการนำเสนอผลการประเมินใน 2 ส่วน คือ 2.1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ และ 2.1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปีต่อค่าเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วน ดังนี้

2.1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปีต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้

เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย 3 ตัวชี้วัด ซึ่งมีข้อมูลเพียงพอที่จะวิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงาน จำนวน 2 ตัวชี้วัด คือตัวชี้วัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา และตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI) ส่วนตัวชี้วัดคะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ไม่มีการประเมินในช่วงระยะ 3 ปีของแผน จึงนำเสนอผลการประเมินในช่วงปี 2561 ประกอบเพิ่มเติม รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 36 ดังนี้

ตารางที่ 36 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี
ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
ระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้			
1. คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต			● 81.61
1. คะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์	470 คะแนน	สรุปผลการดำเนินงาน เดือน ธ.ค. 66	N/A
2. อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา	อันดับที่ 45	อันดับที่ 53	● 84.90
2. คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น			● 78.30
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI)	ไม่น้อยกว่า 50.1 คะแนน	39.23	● 78.30
สรุปผลการบรรลุค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมาย จำนวน 2 เป้าหมาย ● บรรลุค่าเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ● บรรลุค่าเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 66.67) ไม่สามารถประเมินผลได้ จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 33.33)		

หมายเหตุ การประเมินผล PISA ไม่มีการดำเนินการในช่วงระยะ 3 ปีของแผน เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)

จากตารางที่ 36 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 78.30 และไม่สามารถประเมินผลได้ จำนวน 1 เป้าหมาย โดยมีผลประเมินรายเป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลก ศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นมีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จำนวน 2 ตัวชี้วัด มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย ดังนี้

1.1) คะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
(470 คะแนน) ไม่มีผลการประเมิน ในปีช่วงปี 2563 -2565

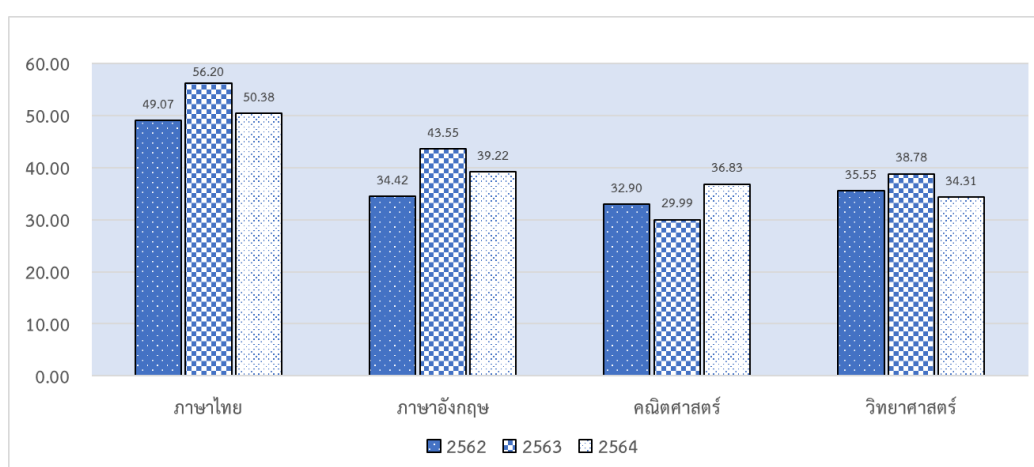
โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีศักยภาพ หรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดย PISA ประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่จบการศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีการประเมินทุก 3 ปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาและมุ่งให้ข้อมูลแก่ระดับนโยบาย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียน เกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน หรือเรียกว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) ใน 3 ด้าน ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ การประเมินนักเรียนจะวัดทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวไปพร้อมกัน แต่จะเน้นหนักที่ด้านใดด้านหนึ่งในแต่ละรอบการประเมิน ซึ่งความฉลาดรู้ทั้งสามด้านนี้ ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นสิ่งที่ประชากรจำเป็นต้องมีเพื่อการพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565) สำหรับผลการประเมินรอบล่าสุดเมื่อปี 2561 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 412 คะแนน ซึ่งลดลง 3 คะแนนจากการประเมินรอบปี 2558 ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 415 คะแนน ทั้งนี้ คะแนนเฉลี่ยในการประเมินรอบปี 2561 ยังห่างไกลกับค่าเป้าหมาย ส่วนการจัดสอบในปี 2564 เลื่อนไปจัดสอบในเดือนสิงหาคม ปี 2565 ทำให้ยังไม่สามารถมีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดนี้ได้ เนื่องจาก สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ระหว่างจัดทำรายงานสรุปผลการประเมิน ซึ่งจะแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2566

อย่างไรก็ตาม จากการติดตามผลการดำเนินงานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของตัวชี้วัด ในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของแผน พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ที่สำคัญเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของแผน อาทิ 1) วิจัยและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีร่วมกับนานาชาติในการประเมินความฉลาดรู้ (Literacy) ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยเทียบกับนานาชาติ ร่วมกับ OECD 2) พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อสร้างสมรรถนะการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 (PISA 2022) รวมทั้งครูผู้สอน และบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 245 เขต ให้มีความรู้ความเข้าใจกรอบโครงสร้างการประเมินสมรรถนะ PISA 2022 ตลอดจนมีแนวทางการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาในสังกัดที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเข้าร่วมโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA 2022) จำนวน 140 แห่ง และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 82,699 คน และ 3) พัฒนาขีดความสามารถนักเรียนผ่านโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิ
 ชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2562 – 2564 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงคุณภาพของการศึกษาระดับชาติ
 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในปีการศึกษา 2564 มีแนวโน้มลดลง สามารถจำแนกตามระดับชั้น ดังนี้

➢ **ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** คะแนนเฉลี่ย 3 วิชา ได้แก่
 วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2564 มีแนวโน้มลดลงและต่ำกว่า
 ร้อยละ 50 ยกเว้นวิชาภาษาไทยที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 50.38 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
 แต่ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยมีคะแนนอยู่ที่ 36.83 รายละเอียดดังภาพที่ 16

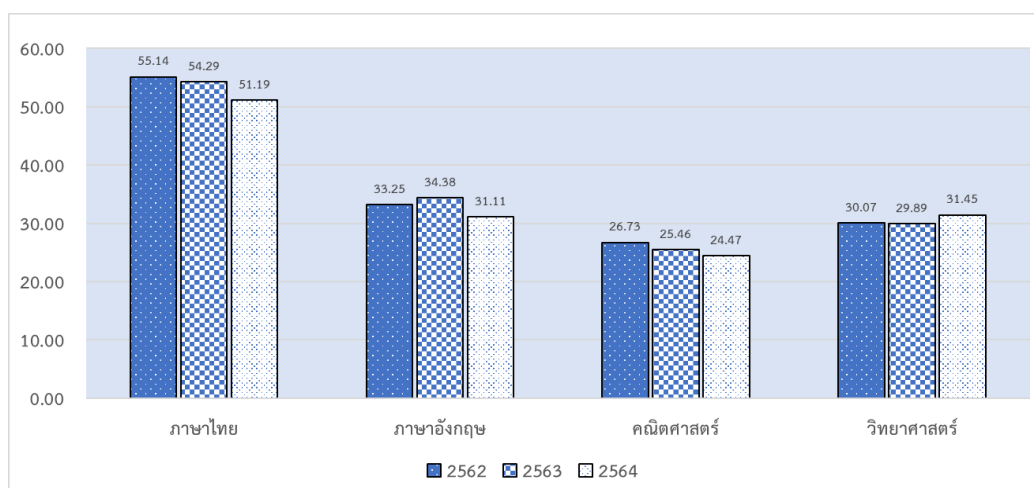
ภาพที่ 16 ผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

➢ **ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3** คะแนนเฉลี่ย 3 วิชา ได้แก่
 วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ ในปีการศึกษา 2564 มีแนวโน้มลดลงและต่ำกว่า
 ร้อยละ 50 ยกเว้นวิชาภาษาไทยที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 51.19 ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
 เล็กน้อย แต่ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยมีคะแนนอยู่ที่ 31.45 รายละเอียดดังภาพที่ 17

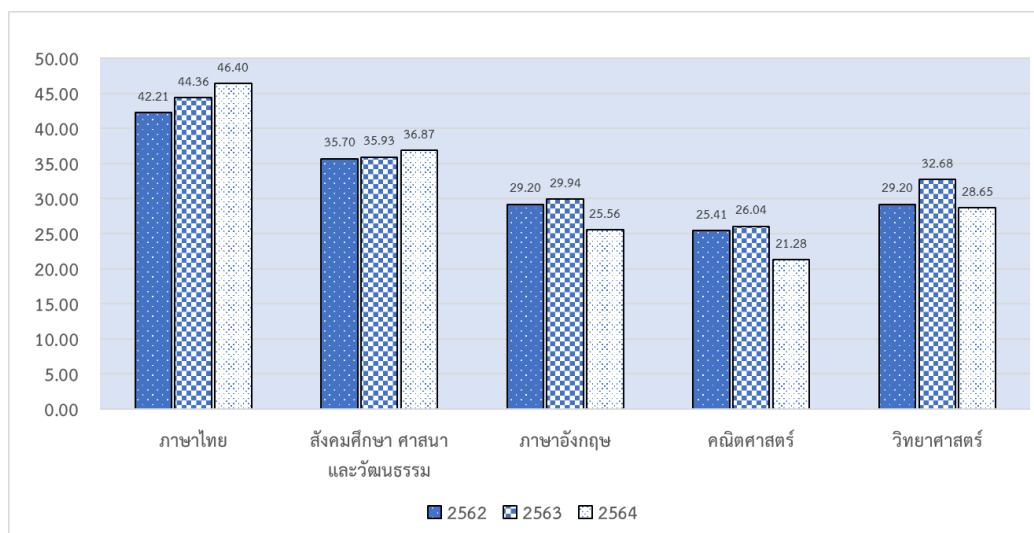
แผนภาพที่ 17 ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 – 2564

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

➢ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ย 3 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2564 มีแนวโน้มลดลงและยังต่ำกว่าร้อยละ 50 ส่วนวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยมีคะแนนอยู่ที่ 46.40 และ 36.87 ตามลำดับ รายละเอียดดังแผนภาพที่ 18

แผนภาพที่ 18 ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 – 2564

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้ผู้เรียนที่อยู่ในสถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ตามความสมัครใจ โดยให้ถือเป็นสิทธิส่วนตัวของนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 เป็นต้นไป

1.2) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษ (IMD)
(อันดับที่ 45) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอรายละเอียดผลการประเมินในเป้าหมายรวมที่ 1 หน้า 69

1.3) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากล
ดีขึ้น (GTCI) (เกณฑ์ค่าเป้าหมายไม่น้อยกว่า 50.1 คะแนน) มีผลสัมฤทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 78.30 บรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาคนของประเทศไทย ในกลุ่มอาเซียน (The Global Talent Competitiveness Index : GTCI) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีความเกี่ยวข้อง พบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาคนของประเทศไทย ในกลุ่มอาเซียน GTCI สร้างจากข้อมูลสถิติที่สำคัญ 70 ตัวชี้วัด โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณาจัดอันดับศักยภาพในการแข่งขันด้านทรัพยากรบุคคลมีด้วยกัน 6 ปัจจัย ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ การพัฒนาคน (Grow) ซึ่งครอบคลุมถึงการฝึกงาน การฝึกอบรมตลอดจนประสบการณ์และการเข้าถึงโอกาสในการเติบโต โดยในปี 2565 ปัจจัยด้านการสร้างคนให้เติบโต : Grow (อยู่ในอันดับที่ 62 มีคะแนน 34.34 คะแนน) ปัจจัยย่อยการศึกษาในระบบ : Formal Education (อยู่ในอันดับที่ 62 มีคะแนน 24.45 คะแนน) จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 อัตราการเข้าเรียน ได้แก่ 1.1 อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 17.50 อยู่ในอันดับที่ 66 ของโลก สอดคล้องกับอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทอาชีวศึกษา ต่อประชากรกลุ่มอายุ 15 - 17 ปี ในปีการศึกษา 2565 ภาพรวมประเทศ และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ 18.06 และ 17.92 ตามลำดับ และ 1.2 อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 32.40 อยู่ในอันดับที่ 64 ของโลก โดยมีผู้เรียนระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 354,436 คน

ด้านที่ 2 คุณภาพทางการศึกษา ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อยู่ในอันดับที่ 60 มีคะแนน 31.97 คะแนน โดยการประเมินรอบล่าสุดเมื่อปี 2561 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 412 คะแนน

2.1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อคำเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้

แผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และ 2) แผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ซึ่งการนำเสนอผลการประเมินในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่มีต่อตัวชี้วัดของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ โดยข้อมูลบางส่วนอาจไม่เพียงต่อการประเมินผลในแต่ละตัวชี้วัด ผู้ประเมินจึงขอเสนอผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการที่ตอบสนองต่อแผนย่อยเพิ่มเติม ซึ่งมีรายละเอียดผลการประเมิน ดังนี้

1) แผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายแผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1 เป้าหมาย 3 ตัวชี้วัด มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 37 ดังนี้

ตารางที่ 37 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

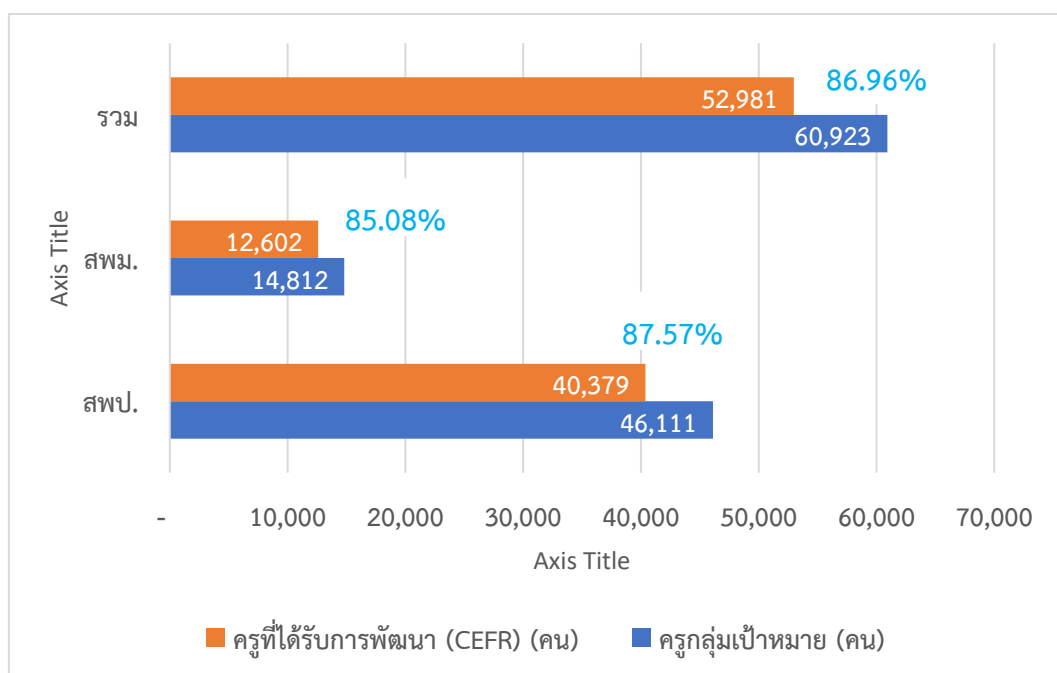
เป้าหมายของแผนย่อยฯ/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
เป้าหมาย คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานมีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตดีขึ้น			● 116.68
1. สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ * ปรับใช้ตัวชี้วัด ร้อยละของครูผ่านการทดสอบสมรรถนะ	ร้อยละ 50 ใช้ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 80	94.81	● 118.51
ภาษาอังกฤษในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 80)			
2. อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลง	ร้อยละ 20	สรุปผลการดำเนินงาน เดือน ธ.ค. 66	N/A
3. อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ร้อยละ 80	91.88	● 114.85
สรุปผลการบรรลุค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 66.67) ไม่สามารถประเมินผลได้ จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 33.33)		

จากตารางที่ 37 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 3 ตัวชี้วัด มีดังนี้

3.1) สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ (ร้อยละ 50) ใช้ตัวชี้วัดร้อยละของครูผ่านการทดสอบสมรรถนะภาษาอังกฤษในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ (ค่าเป้าหมายร้อยละ 80) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 116.68 บรรลุตามค่าเป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีที่ตอบสนองต่อตัวชี้วัดนี้ คือ ร้อยละของครูผ่านการทดสอบสมรรถนะภาษาอังกฤษในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ (ร้อยละ 80) โดยในปี 2565 มีครูผ่านการทดสอบสมรรถนะภาษาอังกฤษในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ รวมทั้งสิ้น 5,256 คน จากครูกลุ่มเป้าหมายจำนวน 5,544 คน คิดเป็นร้อยละ 94.81 บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย ประกอบด้วย ครูผ่านการทดสอบสมรรถนะภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) จำนวน 5,256 คน และการทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ TOEFL จำนวน 11 คน โดยมีโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด โดยดำเนินการ 1) พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความรู้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพในศตวรรษที่ 21 พร้อมมุ่งสู่เกณฑ์มาตรฐานการทดสอบภาษาอังกฤษระดับสากล ตามระดับ CEFR levels 2) ส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่ความเป็นเลิศ โดยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษา (CEFR) และแบบทดสอบวัดระดับทักษะภาษาอังกฤษ (Placement Test) เพื่อจัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.32 และ 3) วัดความรู้ความสามารถครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยต้องมีผลคะแนนการทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ TOEFL ITP ไม่ต่ำกว่า 600 คะแนน หรือผลคะแนน TOEFL IBT ไม่ต่ำกว่า 100 คะแนน หรือผลคะแนน IELTS ไม่ต่ำกว่าระดับ 7 หรือผลคะแนน CU-TEP ไม่ต่ำกว่า 90 คะแนน รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 19

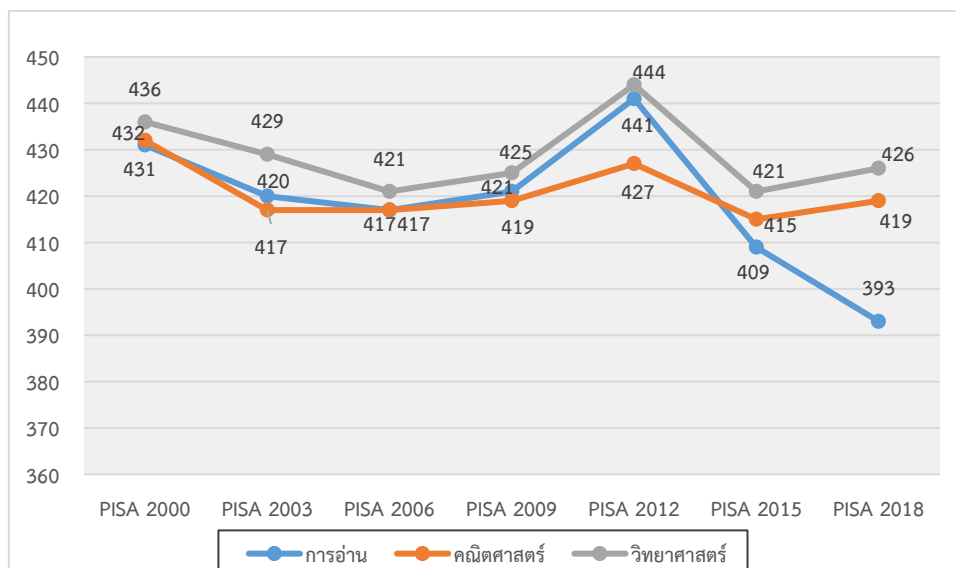
ภาพที่ 19 จำนวนและ ร้อยละของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ได้รับการพัฒนาและยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1.2) อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลง (ร้อยละ 20)

จากผลการประเมินในช่วงที่ผ่านมา ในปี 2018 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2015 พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน 393 คะแนน ลดลง 16 คะแนน จากปี 2015 ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 409 คะแนน และยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนองค์การความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ที่มีคะแนนเฉลี่ย 487 คะแนน ด้านคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ย 419 คะแนน เพิ่มขึ้น 3 คะแนน จากปี 2015 ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 416 คะแนน แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ที่มีคะแนน 489 คะแนน และด้านวิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ย 426 คะแนน เพิ่มขึ้น 4 คะแนน จากปี 2015 ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 422 คะแนน แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ที่มีคะแนน 489 คะแนน รายละเอียดดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของนักเรียนในโครงการ PISA ระหว่างปี 2000 – 2018

ที่มา: PISA 2018 database

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของแต่ละกลุ่มโรงเรียน พบว่า กลุ่มโรงเรียนเน้นวิทย์มีคะแนนสูงกว่าทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มโรงเรียนสาธิตมีคะแนนสูงกว่าทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ต่ำกว่ากลุ่มโรงเรียนเน้นวิทย์สำหรับกลุ่มโรงเรียนอื่นๆ ได้ข้อมูลโดยสรุปรายละเอียดดังภาพที่ 21

ภาพที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนไทยต่างกลุ่มโรงเรียน ปี 2018

		เน้นวิทย์	สาธิต	สช.	สพฐ. (มัธยมศึกษา)	อปท.	กทม.	สพฐ. (ขยายโอกาส)	สอศ.
	คะแนนเฉลี่ย การอ่าน	544	491	412	409	373	370	359	354
เน้นวิทย์	544		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
สาธิต	491	▼		▲	▲	▲	▲	▲	▲
สช.	412	▼	▼		○	○	▲	▲	▲
สพฐ. (มัธยมศึกษา)	409	▼	▼	○		▲	▲	▲	▲
อปท.	373	▼	▼	○	▼		○	○	○
กทม.	370	▼	▼	▼	▼	○		○	○
สพฐ. (ขยายโอกาส)	359	▼	▼	▼	▼	○	○		○
สอศ.	354	▼	▼	▼	▼	○	○	○	

	คะแนนเฉลี่ย คณิตศาสตร์	608	534	436	435	398	396	393	376
เน้นวิทย์	608		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
สาธิต	534	▼		▲	▲	▲	▲	▲	▲
สช.	436	▼	▼		○	○	○	○	▲
สพฐ. (มัธยมศึกษา)	435	▼	▼	○		▲	▲	▲	▲
กทม.	398	▼	▼	○	▼		○	○	▲
สพฐ. (ขยายโอกาส)	396	▼	▼	○	▼	○		○	○
อปท.	393	▼	▼	○	▼	○	○		○
สอศ.	376	▼	▼	▼	▼	▼	○	○	

	คะแนนเฉลี่ย วิทยาศาสตร์	586	528	444	443	414	406	405	379
เน้นวิทย์	586		▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
สาธิต	528	▼		▲	▲	▲	▲	▲	▲
สพฐ. (มัธยมศึกษา)	444	▼	▼		○	○	○	○	▲
สช.	443	▼	▼	○		▲	▲	▲	▲
กทม.	414	▼	▼	○	▼		○	○	▲
อปท.	406	▼	▼	○	▼	○		○	○
สพฐ. (ขยายโอกาส)	405	▼	▼	○	▼	○	○		○
สอศ.	379	▼	▼	▼	▼	▼	○	○	

▲ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

○ ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

▼ คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(วิธีอ่านข้อมูล ให้อ่านโดยยึดตัวแปรในแนวนอนทางซ้ายเป็นหลัก แล้วอ่านค่าเปรียบเทียบกับตัวแปร
บนแนวตั้งทางขวา)

ที่มา: PISA Thailand database

สำหรับการประเมินรอบถัดไปได้เลื่อนจากปี 2564 ไปเป็นปี 2565
ซึ่งมีการจัดสอบในเดือนสิงหาคม 2565 และจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินในเดือนธันวาคม 2566
จึงทำให้ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดได้

1.3) อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 80)

จากข้อมูลสถิติการศึกษาของประเทศไทย พบว่า อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ 12 – 14 ปี ในปีการศึกษา 2563 – 2565 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในภาพรวมประเทศ มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิ (NER) ร้อยละ 88.84, 90.60 และ 96.28 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ พบว่า ปีการศึกษา 2565 มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ (ANER) อยู่ที่ร้อยละ 97.81 โดยที่มีเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา (OOSC) ที่ร้อยละ 2.19 ที่ประกอบด้วยนักเรียนที่เข้าเรียนช้า หรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 1.22 และเป็นนักเรียนที่ไม่ได้รับการศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 0.97 ลดลงจากปีการศึกษา 2564 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวชี้วัด	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 12 – 14 ปี		
	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565
อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ (GER)	95.48%	97.62%	98.64%
อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (NER)	88.84%	90.60%	96.28%
อัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ (ANER)	89.81%	91.88%	97.81%
เด็กที่ไม่ได้เข้ารับการการศึกษา (OOSC)	10.19%	8.12%	2.19%
เข้าเรียนช้า	6.27%	3.95%	1.22%
ไม่ได้รับการศึกษา	3.48%	4.17%	0.97%

ที่มา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอ้างอิงจากสถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2565

- หมายเหตุ 1. อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ (Gross Enrolment Ratio : GER) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับการศึกษา กับจำนวนประชากรตาม ช่วงอายุระดับการศึกษา โดยปรับฐานให้เป็น 100
2. อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (Net Enrolment Ratio : NER) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับการศึกษาตามช่วงอายุระดับการศึกษา กับจำนวนประชากรตามช่วงอายุระดับการศึกษา โดยปรับฐานให้เป็น 100
3. อัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ (Adjusted Net Enrolment Ratio : ANER) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับการศึกษาตามช่วงอายุ ระดับการศึกษาและระดับที่สูงกว่ากับจำนวนประชากรตามช่วงอายุระดับการศึกษา โดยปรับฐานให้เป็น 100
4. เด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา (Out Of School Children : OOSC) คือ เด็กที่ไม่ได้เข้าถึงการจัดการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด ที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เด็กที่เคยเข้ารับการการศึกษาแต่ปัจจุบันไม่ได้รับการศึกษา (Drop Out : ออกกลางคัน) และเด็กที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย และจะเข้าเรียนในอนาคต (Enter Late : เข้าเรียนช้า) หรือไม่เข้ารับการการศึกษา

ทั้งนี้ ในช่วงระยะ 3 ปีของแผน กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายและจุดเน้นในการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสทางการศึกษา สืบเนื่องมาจาก ประเทศไทยได้สำรวจ พบว่ามีเด็กตกหล่นที่หลุดออกจากระบบการศึกษามากถึง 238,707 คน รัฐบาลและทุกหน่วยงานจึงเร่งหาแนวทางที่จะสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มเหล่านี้ (<https://www.moe.go.th/360>, 11 พฤศจิกายน 2565) โดยกระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายให้เด็กตกหล่นเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ และไม่มีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา จึงได้ดำเนินการเชิงรุก ภายใต้โครงการพาน้องกลับมาเรียน ด้วยการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง 11 กระทรวง และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือติดตามนักเรียนตกหล่นด้วย Application “พาน้องกลับมาเรียน” เพื่อให้เกิดการทำงานที่สะดวกรวดเร็ว และยังสามารถเก็บเป็นฐานข้อมูลของนักเรียน รวมถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับแต่ละครอบครัวได้อย่างละเอียด โดยมีนักเรียนที่ตกหล่นและออกกลางคัน จำนวน 121,642 คน สามารถพากลับมาเรียนแล้ว จำนวน 106,127 คน คงเหลือ จำนวน 15,515 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2565) รวมทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 5 รายการ ได้แก่ 1) ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว/ปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน/ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน) 2) ค่าหนังสือเรียน 3) ค่าอุปกรณ์การเรียน 4) ค่าเครื่องแบบนักเรียนและ 5) ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 10,037,855 คน

2) แผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ภายใต้แผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้ถ่ายทอดตัวชี้วัดของแผนย่อย ทั้ง 2 ตัวชี้วัด โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานและจัดเก็บข้อมูล ดังนั้น ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานฯ ต่อแผนย่อยนี้ จะใช้ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์จาก 2 ตัวชี้วัดดังกล่าว โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดแสดงตารางที่ 39 ดังนี้

ตารางที่ 39 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมายของแผนย่อยฯ/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการ ดำเนินงาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น			● 649.15
1. สัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้าน และมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล * ใช้ตัวชี้วัด ร้อยละของสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา	10 10	85.89	● 858.90

ตารางที่ 39 (ต่อ)

เป้าหมายของแผนย่อย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการ ดำเนินงาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
2. สัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา	10	43.94	● 439.40
* ใช้ตัวชี้วัดร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล			
สรุปผลการบรรลุ ค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัวชี้วัด ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100)		

หมายเหตุ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นผู้รับผิดชอบในการรายงานตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 ตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 10) สพฐ. มีการจัดเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาทุกแห่ง

ตัวชี้วัดที่ 2 ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 10) สพฐ. มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายนักเรียนทุกคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - มัธยมศึกษาปีที่ 6

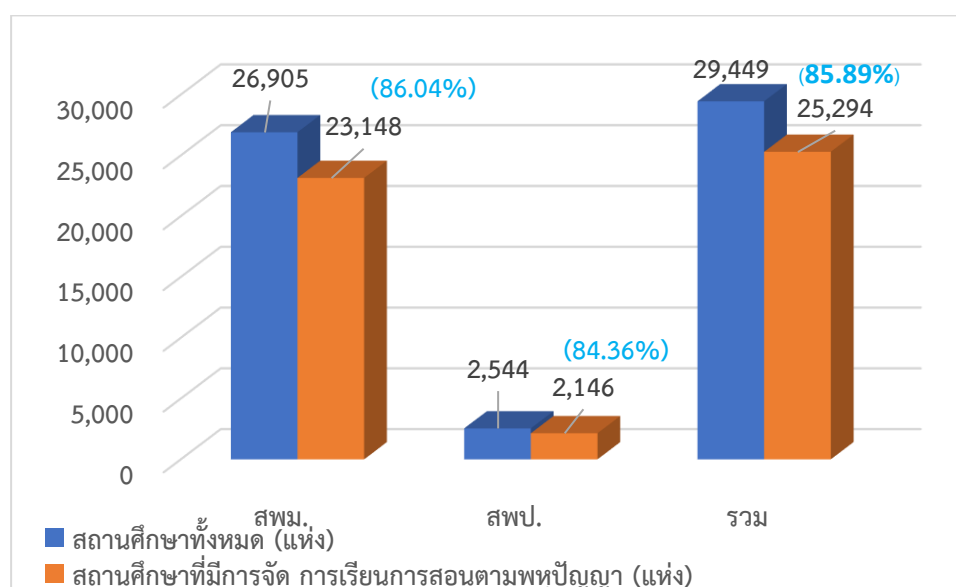
จากตารางที่ 39 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อย การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายของแผนแม่บท (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ บรรลุตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 858.90 โดยผลการประเมิน จำนวน 2 ตัวชี้วัด ใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานเฉพาะของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญาให้กับผู้เรียน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์รายตัวชี้วัด ดังนี้

1.1) สัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้าน และมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล (ร้อยละ 10) มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 85.89

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองตัวชี้วัดสัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้าน และมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้กำหนดตัวชี้วัด ร้อยละของสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 10) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดเก็บข้อมูลผ่านการรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 245 เขต ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด พบว่ามีสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญารายบุคคล จำนวน 25,294 แห่ง จากสถานศึกษาจำนวน 29,449 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.89 (รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.35) และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ ร้อยละ 10 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้สูงถึง

ร้อยละ 858.90 ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล อาทิ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยใช้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กิจกรรมที่สะท้อนความต้องการของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย ปรับวิธีการสอนที่หลากหลายทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน รวมทั้ง จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคล เช่น กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ กิจกรรมเปิดบ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กิจกรรมเปิดบ้านศิลปะ กิจกรรมกีฬา สืบรวมทั้งจัดทำ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น

ภาพที่ 22 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา

ที่มา รายงานสรุปผลการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1.2) สัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา (เป้าหมาย ร้อยละ 10) ผลการประเมิน มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ร้อยละ 733.90

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองตัวชี้วัดสัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้กำหนดตัวชี้วัด ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 10) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำระบบสำรวจวัดแววความสามารถพิเศษด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และมีการนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล ตามความถนัดและความสามารถ โดยได้จัดเก็บข้อมูลผ่านการรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา จำนวน 245 เขต ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด พบว่า นักเรียนระดับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด จำนวน 4,795,915 คน ได้รับการคัดกรองด้วยระบบสำรวจความสามารถพิเศษ จำนวน 2,107,292 คน คิดเป็นร้อยละ 43.94 (รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.36) และเมื่อเปรียบเทียบกับ ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 10 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้สูงถึง ร้อยละ 439.40 ซึ่งจากการดำเนินการสำรวจวัดความสามารถพิเศษของนักเรียนเป็นรายบุคคลดังกล่าว ส่งผลให้ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนได้ทราบถึงความสามารถพิเศษของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ในการ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความต้องการเป็นรายบุคคล รวมถึงสถานศึกษา มีข้อมูลทางพหุปัญญาของนักเรียน เพื่อดำเนินการส่งต่อผู้เรียนในระดับชั้นต่อไปได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ส่งเสริม ให้ครูโรงเรียนเอกชนได้รับการพัฒนาและร่วมกันหาแนวทางพัฒนาระบบสำรวจความสามารถพิเศษ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อให้สามารถใช้คัดกรองนักเรียนในโรงเรียน เอกชนที่มีความสามารถพิเศษงาน และสามารถจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษได้อย่างเหมาะสมอย่างเป็นระบบ โดยมีครูระดับชั้นประถมศึกษาเข้ารับการอบรม จำนวน 231 คน 117 โรงเรียน และครูระดับชั้นมัธยมศึกษาเข้ารับการอบรม จำนวน 145 คน 71 โรงเรียน

ตารางที่ 40 ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญาบุคคล

ระดับชั้น	นักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญาบุคคล (คน)		
	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	นักเรียนชั้น ป. 3 - ม. 6 ที่ได้รับการคัดกรองจากระบบฯ	ร้อยละ
ป. 3	493,439	251,956	51.06
ป. 4	530,626	280,450	52.85
ป. 5	530,405	282,559	53.27
ป. 6	502,126	265,754	52.93
ม. 1	572,326	261,552	45.70
ม. 2	561,710	243,288	43.31
ม. 3	556,162	244,651	43.99
ม. 4	369,880	109,213	29.53
ม. 5	350,266	90,546	25.85
ม. 6	328,975	77,323	23.50
รวม	4,795,915	2,107,292	43.94

ที่มา รายงานสรุปผลการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) ประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (11) ประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต เป็นการนำเสนอผลการประเมินใน 2 ส่วน คือ 2.2.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (11) ประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ 2.2.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (11) ประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วน ดังนี้

2.2.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บท (11) ประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 41 ดังนี้

ตารางที่ 41 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

เป้าหมายของแผนย่อยฯ/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (ค่าคะแนน)	ผลการดำเนินงาน (ค่าคะแนน)	ค่าเป้าหมาย ที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต			● 101.27
ดัชนีการพัฒนามนุษย์	0.79	0.80	● 101.27*
สรุปผลการบรรลุ ค่าเป้าหมายในภาพรวม	เป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 เป้าหมาย (ร้อยละ 100) ตัวชี้วัด จำนวน 1 ตัวชี้วัด ● บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100)		

ที่มา : ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI). สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565).

* ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ 101.27 เป็นผลสัมฤทธิ์จากการที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในลำดับที่ 66 โดยมีคะแนนอยู่ที่ 0.80

จากตารางที่ 40 กระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ต่อค่าเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ดังนี้

คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สะท้อนจากดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) เป็นตัวบ่งชี้ระดับการพัฒนามนุษย์ ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (The United Nations: UN) นำไปใช้เพื่อ วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ด้านสุขภาพ (Long and Healthy Life) ตัวบ่งชี้ด้านการศึกษา (Education) และตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานการครองชีพ (A Decent Standard of Living) โดยภายใต้เป้าหมายนี้ได้กำหนดค่าเป้าหมาย ดัชนีการพัฒนามนุษย์ มีค่าคะแนน 0.79 ซึ่งในปี 2565 ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีดัชนีการพัฒนามนุษย์อยู่ในเกณฑ์สูงมาก เป็นปีแรก อยู่ในลำดับที่ 66 จาก 191 ประเทศ โดยมีคะแนนอยู่ที่ 0.80

ในส่วนของตัวบ่งชี้ด้านการศึกษา (Education) มีตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษา จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ คือ 1) จำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา (Mean year of schooling) และ 2) จำนวนปีที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา (Expected years of) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้องในการ ขับเคลื่อนไปสู่การบรรลุเป้าหมาย โดยจำนวนปีเฉลี่ยของประชากรไทยถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดหนึ่ง ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ซึ่งกำหนดเป้าหมาย ไว้ คือ ภายใน พ.ศ. 2579 ประชากรไทยวัยแรงงาน (กลุ่มอายุ 15-59 ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็น 12.5 ปี และเป็นตัวชี้วัดระดับนานาชาติในการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้าน การศึกษาของประเทศไทย โดยเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ของ Global Competitiveness Index 4.0 (GCI 4.0) ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยวัย แรงงาน (กลุ่มอายุ 15-59 ปี) เท่ากับ 10.23 ปี (ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น) ยังห่างจากค่าเป้าหมาย อยู่ที่ 2.37 ปี ซึ่งเป้าหมายในปี พ.ศ. 2579 กำหนดไว้ที่ 12.50 ปี (ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า

- ▶ กลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในปี พ.ศ. 2565 มีปีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ 8.93 ปี หรือมีการศึกษาเฉลี่ย อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือการศึกษามัธยมศึกษาบังคับและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 0.13 ปี

- ▶ กลุ่มอายุ 15-39 ปี เป็นกลุ่มประชากรที่ คาดว่าเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่กระทรวงศึกษาธิการสามารถพัฒนาส่งเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีความรู้ที่สามารถต่อยอดวุฒิ การศึกษาให้สูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2565 มีปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 11.19 ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปี ละ 0.09 ปี อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือการศึกษามัธยมศึกษาบังคับ

- ▶ กลุ่มอายุ 40-59 ปี เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการพัฒนาให้ความรู้ที่ไม่เน้นการ เพิ่มวุฒิการศึกษาแต่เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านอื่นๆ เช่น การให้ความรู้ในการอบรมทักษะอาชีพ ในปี พ.ศ. 2565 มีปีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ 9.12 หรือมีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 0.20 ปี

- ▶ กลุ่มอายุ 15-59 ปี เป็นกลุ่มที่อยู่ในกำลังแรงงาน หรือเป็นผู้ถูกจัดจำแนกอยู่ใน ประเภทกำลังแรงงาน ในปี พ.ศ. 2565 มีปีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ 10.23 ปี หรือมีการศึกษาอยู่ใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือการศึกษามัธยมศึกษาบังคับเล็กน้อย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 0.14 ปี

► กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มประชากรที่พ้นวัยแรงงานเป็นผู้รู้หนังสือที่อ่านออก เขียนได้ สามารถประกอบอาชีพได้ ในปี พ.ศ. 2565 มีปีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ 5.83 ปี หรือมีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งไม่ถึงขั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 0.13 ปี

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (11) ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

แผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (11) ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบหลัก ได้แก่ แผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ซึ่งมีรายละเอียดผลการประเมิน ดังนี้

1) แผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น

เป้าหมายแผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ภายใต้แผนแม่บท (11) ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ประกอบด้วย 1 เป้าหมาย 1 ตัวชี้วัด มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 42 ดังนี้

ตารางที่ 42 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายแผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ของแผนแม่บทที่ 11 ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

เป้าหมายของแผนย่อยฯ/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการดำเนินงาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมายที่สัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น			N/A
เพิ่มขึ้น	20	(สภาเศรษฐกิจโลก ไม่มีการรายงานผล ตัวชี้วัดนี้ ในปี 2565)	N/A

หมายเหตุ สภาเศรษฐกิจโลกตัวชี้วัดนี้ ไม่มีการรายงานผลการดำเนินงานในปี 2565

จากตารางที่ 42 คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) ในปี 2565 สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum; WEF) ไม่มีการรายงานผลการจัดคะแนนความสามารถทางการแข่งขัน จึงไม่ปรากฏผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายงานดัชนีความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก 4.0 เปรียบเทียบความสามารถทางการแข่งขันของ 141 ประเทศทั่วโลก ของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum; WEF) ในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งได้จัดอันดับภาพรวม จำแนก 4 กลุ่ม 12 เสาหลัก พบว่ากลุ่มที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการศึกษา ได้แก่ กลุ่มที่ 2 ทุนมนุษย์ (Human capital) ในเสาหลักที่ 6 ด้านทักษะ (Skills) ซึ่งได้กล่าวถึง กำลังแรงงานที่มีในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งทักษะของกำลังแรงงานที่อยู่ในปัจจุบันและในอนาคต โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ปีการศึกษาที่คาดหวัง จากข้อมูลจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการจัดทำนโยบายการศึกษาของชาติ ได้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพการได้รับการศึกษาของประชากรไทยในภาพรวมทุกปี ด้วยการศึกษานับจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยที่ประชากรไทยที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ผลการดำเนินงาน พบว่าปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยวัยแรงงาน (กลุ่มอายุ 15 – 59 ปี) เท่ากับ 11.19 ปี อยู่ในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น รายละเอียดนำเสนอข้อมูลไว้ในหน้าที่ 138

2) การสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล ให้กับผู้เรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

2.1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีที่แก้ไขปัญหาในชีวิตจริง รองรับการผลิตคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าศึกษาต่อและประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ โดยบูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) ผ่านโครงการต่างๆ ดังนี้

2.1.1) โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานสากล รวมทั้งศึกษาในระดับอุดมศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 19,800 คน จากสถานศึกษา 220 แห่ง

2.1.2) โครงการวิทยาศาสตร์พลังสิบ มีนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 96 แห่ง และ 1,100 แห่ง ตามลำดับ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ผ่านกระบวนการของหลักสูตรและเครือข่ายการพัฒนาศักยภาพมหาวิทยาลัย โรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน

2.1.3) โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณและการออกแบบเทคโนโลยี โดยสนับสนุนให้เด็กทุกคนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำนวน 29,102 แห่ง ได้รับการส่งเสริมกระบวนการสร้างความคิด เพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่และพัฒนานวัตกรรม

2.1.4) โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาคอมพิวเตอร์ มีครูและผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 62,696 คน ได้รับการพัฒนาด้าน Coding และการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีทักษะการคิดขั้นสูงและมีคุณภาพ

2.2) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรี ด้านนาฏศิลป์ และด้านกีฬา ที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ผ่านโครงการต่างๆ ดังนี้

2.2.1) โครงการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรีและด้านนาฏศิลป์ มีนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จำนวน 1,840 คน จากสถานศึกษาในโครงการห้องเรียนดนตรี 19 แห่ง

2.2.2) โครงการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านกีฬา มีผู้เรียนได้รับการคัดกรองจำนวน 1,478 คน จากสถานศึกษาในโครงการห้องเรียนกีฬา 9 แห่ง และได้รับการคัดเลือกให้ติดทีมชาติฟุตบอลหญิง 3 คน (สมุทรสาคร) บาสเกตบอลหญิง 1 คน (ชัยภูมิ) วอลเลย์บอลหญิง 1 คน (สุโขทัย) ฟุตบอลชาย 1 คน (เพชรบูรณ์)

2.3) การพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน ผ่านโครงการขยายและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่คุณภาพมาตรฐาน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง และสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิคเต็มรูปแบบ มีทักษะฝีมือตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยในปี 2565 มีผู้เรียนอาชีวศึกษา จำนวน 132,444 คน จากสถานศึกษา 404 แห่ง ได้ฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง จำนวน 51,069 แห่ง

2.4) พัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การบ่มเพาะการเป็นนักคิด นักนวัตกรรม และการเป็นผู้ประกอบการใหม่ รวมทั้งทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม ผ่านโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- 2.4.1) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ มีผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านธุรกิจ จำนวน 15,000 คน สามารถนำองค์ความรู้มาต่อยอดผลิตภัณฑ์/ชิ้นงานไปสู่เชิงพาณิชย์ได้ จำนวน 340 คน ตลอดจนพัฒนาทักษะทางอาชีพ Re-Skills Up-Skill และ New Skill รวมทั้งทักษะการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียนและประชาชนที่สนใจ สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ จำนวน 30,010 คน

2.4.2) โครงการผลิตอาชีวะพันธุ์ใหม่ มีผู้สำเร็จการศึกษาลำดับสูงสุดประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความรู้และสมรรถนะตามหลักสูตรที่เป็นสากลจากการเรียนการสอนแบบ Work Integrated Learning (WIL) อุตสาหกรรมเป้าหมาย New Growth Engine 6 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาช่างอากาศยาน สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ สาขาวิชาหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และสาขาวิชาเกษตรก้าวหน้า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2565 มีผู้สำเร็จการศึกษาลำดับสูงสุด ปวส. จำนวน 4,524 คน และหลักสูตรระยะสั้นด้านเกษตรก้าวหน้า (Smart Farming) จำนวน 900 คน

- 2.4.3) โครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ จำนวน 120 แห่ง 42 สาขาวิชา/สาขางาน มีผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ถึงระดับปริญญาตรีได้รับการพัฒนาสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพและเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 18,710 คน ครูได้รับการพัฒนาภายใต้ศูนย์ฝึกอบรมพัฒนาครู (Excellent Teacher) จำนวน 761 คน และครูได้รับฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ จำนวน 42 คน
- 2.4.4) โครงการพัฒนาทักษะชีวิตเยาวชนรุ่นใหม่ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีครูและนักเรียนโรงเรียนเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 400 คน ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและลดพฤติกรรมเสี่ยง เห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น มีการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จัดการกับอารมณ์และความเครียด รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเอาตัวรอดจากภัยสังคมและภัยในรูปแบบอื่น สร้างสัมพันธภาพที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

2.3 แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา และกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)

การนำเสนอข้อมูลในข้อ 2.3 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของกิจกรรมปฏิรูป ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 2.3.1 ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และ 2.3.2 กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อค่าเป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย 4 ตัวชี้วัด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 43 ดังนี้

ตารางที่ 43 เป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา

เป้าหมาย ของกิจกรรมปฏิรูป	ตัวชี้วัด
1. ผู้เรียนทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และโลก เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ 2. ครู/อาจารย์มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มีจิตวิทยาการเรียนรู้ สื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง มีความศรัทธาในวิชาชีพและความเป็นครู	1) มีหลักสูตรการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล
	2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ผ่านการพัฒนาการคิดขั้นสูงเชิงระบบ
	3) ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนแบบ ถักทอความรู้ ทักษะ และเจตคติค่านิยม และคุณลักษณะ ผู้เรียนเข้าด้วยกันแบบ Active Learning ในทุกระดับการศึกษา
	4) ระบบการประเมินผลลัพธ์ผู้เรียนมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (personalized learning) และสามารถสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนได้ตามบริบทของสถานศึกษา ลดสัดส่วนของการนำผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับชาติ มาใช้ในการพิจารณาประเมินผลของครูและผู้บริหารสถาบันการศึกษา

จากตารางที่ 42 กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อค่าเป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

1) พัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาธิการิก ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหา บริบท และความต้องการของสถานศึกษา สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ในโรงเรียนนำร่องเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 10 จังหวัด 17 เขตพื้นที่การศึกษา 932 โรงเรียน รวมทั้งผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สพฐ. ทั่วประเทศ ได้รับการส่งเสริมให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ควบคู่กับการแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ตลอดจนมี (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ระดับประถมศึกษา และ (ร่าง) คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ระดับประถมศึกษา

2) พัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ในโรงเรียนนาร่องเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 10 จังหวัด 17 เขตพื้นที่การศึกษา 932 โรงเรียน รวมทั้งผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สพฐ. ทั่วประเทศ ได้รับการส่งเสริมให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ควบคู่กับการแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ตลอดจนมี(ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ระดับประถมศึกษา และ (ร่าง) คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ระดับประถมศึกษา

3) ปรับระบบการวัดประเมินผลให้มุ่งเน้นที่การพัฒนาผู้เรียน โดยพัฒนาข้อสอบ O-NET ตามมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.6) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) วิชาภาษาไทย ด้วยรูปแบบอัตนัย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน และมีพัฒนาการด้านการเขียนย่อความและเขียนแสดงความคิดเห็นของบทอ่านต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีครูที่ผ่านการอบรมได้รับวุฒิบัตรและเกียรติบัตรเป็นครูผู้ตรวจข้อสอบอัตนัยวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 ระดับชั้น ป.6 และ ม.3 จำนวน 638 คน และ 397 คน ตามลำดับ รวมทั้งจัดตั้งศูนย์ตรวจข้อสอบอัตนัย วิชาภาษาไทย ระดับชั้น ป.6 และ ม.3 จำนวน 5 ศูนย์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์) และ 3 ศูนย์ (มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)) ตามลำดับ และมีผู้เรียนเข้ารับการทดสอบวิชาภาษาไทย ระดับชั้น ป.6 และ ม.3 จำนวน 433,211 คน และ 336,696 คน ตามลำดับ

นอกจากนี้ ได้พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อสร้างสมรรถนะการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 (PISA 2021) โดยผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย และสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ได้รับการเตรียมความพร้อมรับการประเมินสมรรถนะ PISA 2022 ผ่านระบบ PISA Style Online Testing 2022 ในด้านกระบวนการประเมินเครื่องมือประเมิน และความสำคัญของผลการประเมิน PISA 2022 จำนวน 82,699 คน 140 แห่ง ตามลำดับ

กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน

กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน จำนวน 1 เป้าหมาย 5 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 44 ดังนี้

ตารางที่ 44 เป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา

เป้าหมาย ของกิจกรรมปฏิรูปฯ	ค่าเป้าหมาย
ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีทักษะที่ตรงตาม ความคาดหวังของสถานประกอบการ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา ประเทศ	1) มีหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตร ที่จัดทำร่วมกับเจ้าของอาชีพ เพื่อลดช่องว่างทักษะระหว่างการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการทำงานในสถานประกอบการ
	2) ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีมีสมรรถนะด้านอาชีพ มีความพร้อม ในการเข้าสู่อาชีพสามารถผ่านเกณฑ์การรับรองมาตรฐานอาชีพ
	3) สถานประกอบการที่มีคุณภาพร่วมจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี เพิ่มขึ้น
	4) ครูอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาประสบการณ์อาชีพใน สถานประกอบการเพิ่มขึ้นและครูฝึกในสถานประกอบการ ได้รับการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดหรือสอนงาน การวัด และประเมินผลและระบบการดูแลผู้เรียน เพื่อให้สามารถจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ ระหว่างการ ฝึกงานหรือฝึกอาชีพเพิ่มขึ้น
	5) มีแผนบูรณาการการศึกษาการวางรากฐานการศึกษาเพื่อ อาชีพเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาระดับพื้นฐานและอาชีวศึกษา

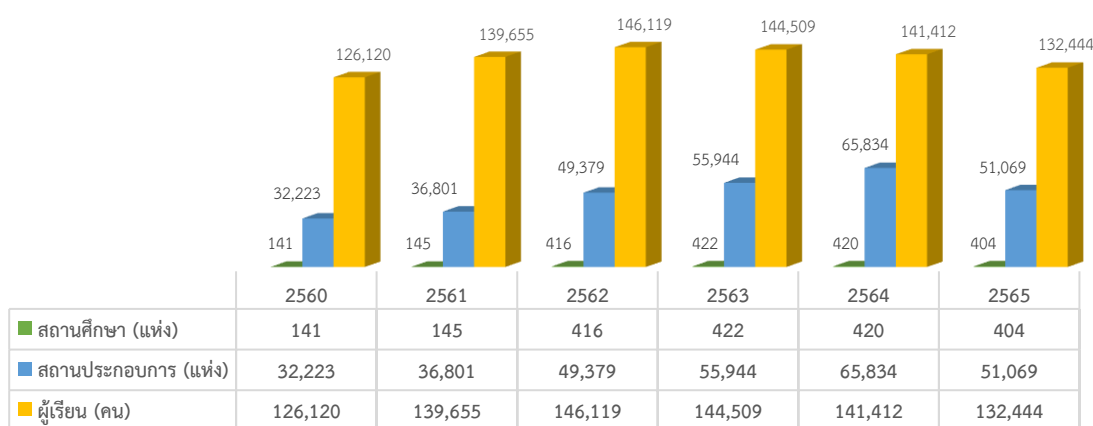
จากตารางที่ 43 กระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการต่อค่าเป้าหมายกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน ของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 ตัวชี้วัด มีดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งด่วน (Quick win) ที่มุ่งเน้นให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาลดและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสอดคล้องกับการพัฒนา อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศตามนโยบาย ประเทศไทย 4.0 ตามความเหมาะสมกับยุทธศาสตร์

การพัฒนาเชิงพื้นที่ เพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ และศักยภาพสูง โดยแนวทางหนึ่งคือการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการที่มีความเป็นเลิศ ตามโครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยในปี 2564 ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ จำนวน 42 สาขาวิชา 120 สาขางาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ เป็นกลไกการขับเคลื่อน เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศตามความต้องการของสถานประกอบการ และในปี 2565 การดำเนินการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายแล้ว จำนวน 88 หลักสูตร 51 สาขาวิชา 15 สาขางาน และพัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้น 106 สาขางาน จำแนกเป็น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 14 สาขางาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 69 สาขางาน และระดับปริญญาตรี จำนวน 23 สาขางาน

2) การพัฒนาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง เพื่อให้ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิคเต็มรูปแบบ มีทักษะฝีมือตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยในปี 2560 - 2565 ได้ขยายและยกระดับจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยพบว่า ผู้เรียน สถานศึกษา และสถานประกอบการ ในปี 2560 - 2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ในปี 2563 - 2565 มีแนวโน้มลดลง รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 23 ดังนี้

ภาพที่ 23 ข้อมูลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2565

3) ครูอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ โดยครูผู้สอนวิชาชีพได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษาจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 543 คน ครูได้รับการพัฒนาประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการ ภายใต้สาขาวิชาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) จำนวน 16 สาขาวิชา จำนวน 127 คน ครูนิเทศก์ผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือผู้ได้รับมอบหมาย จำนวน 1,944 คน

และมีครูฝึกในสถานประกอบการได้รับการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดหรือสอนงาน การวัดและประเมินผล และระบบการดูแลผู้เรียน จำนวน 1,966 คน

4) สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนายกระดับสู่ความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน 50 แห่ง 19 สาขาวิชา/สาขางาน และได้รับการคัดเลือกให้เป็นเครือข่ายรายสาขาให้กับศูนย์ CVM จำนวน 25 แห่ง และศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) Node จำนวน 17 แห่ง โดยมีกำลังคนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนายกระดับศักยภาพทางวิชาชีพ จำนวน 15,946 คน จำแนกเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 9,686 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 6,260 คน

5) การบูรณาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร มีรูปแบบและมีกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีแนวทางในการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ควบคู่กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ประชากรในวัยเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ยากจน และด้อยโอกาสทางการศึกษา หรือในสถานศึกษาที่มีความพร้อมได้เข้าศึกษาต่อด้านอาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ควบคู่กับการเรียนสามัญมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานประกอบอาชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเรียนสายสามัญได้ตามต้องการ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

5.1) การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) (1) สถานศึกษาที่ร่วมจัดทวิศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 510 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 14 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน 3 แห่ง และ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 6 แห่ง (2) ผู้เรียนทวิศึกษาปีการศึกษา 2565 จำนวน 12,402 คน และผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5,839 คน

5.2) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ (ห้องเรียนอาชีพ) (1) สถานศึกษาที่ร่วมจัดฝึกอบรมวิชาชีพ (ห้องเรียนอาชีพ) ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 861 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 51 แห่ง และสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน 4 แห่ง (2) ผู้เรียนที่เข้าร่วมฝึกอบรมวิชาชีพ (ห้องเรียนอาชีพ) จำนวน 41,677 คน จำแนกตามระดับชั้น ดังนี้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) จำนวน 29,204 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) จำนวน 12,473 คน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2665) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงาน และจากการให้ความเห็นเพิ่มเติมของผู้แทนหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) จำแนกตามหน่วยงาน และสรุปภาพรวมได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) จำแนกตามหน่วยงาน

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 45

ตารางที่ 45 ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
1. ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนงานการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2. การสื่อสารนโยบายและแผน รวมทั้งแนวปฏิบัติให้ครอบคลุม ทัวถึงผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน 3. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนของหน่วยงานให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผน 3 ระดับ กำหนดทิศทางการดำเนินงาน 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง มีการส่งมอบนโยบายไปยังพื้นที่อย่างชัดเจน และมีการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการสู่การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	1. การปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาล ผู้บริหารระดับสูง ทำให้หน่วยงานต้องปรับเปลี่ยนแผนงานโครงการ และงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายเฉพาะ/จุดเน้นของรัฐบาล 2. การจัดทำแผนของหน่วยงาน บางส่วนยังขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของตัวชี้วัดบางตัวภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปีได้ อีกทั้งหน่วยงานส่วนใหญ่มีการกำหนดแผนงานโครงการที่มุ่งตอบสนองต่อภารกิจประจำ 3. บุคลากรบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายงาน ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญ/ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น ด้านการเงิน บัญชี

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
5.การจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอเหมาะสมเพื่อดำเนินงาน 6. บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง 7. มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นปัจจุบัน 8. มีการประชาสัมพันธ์นโยบาย แผน และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย 9. การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และหาแนวทางการแก้ไขร่วมกันเมื่อเกิดปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน	พัสดุ ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น ส่งผลให้การดำเนินงานบางส่วนมีความล่าช้า เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง 4. ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การจัดกิจกรรมล่าช้า/ปรับเปลี่ยน 5. การจัดสรรงบประมาณในไตรมาส 1 – 3 ได้รับงบประมาณเพียงร้อยละ 50 - 75 ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการได้เพียงบางส่วน 6. การดำเนินงานกิจกรรมบางอย่างไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ประชาพิจารณ์ และประกาศเชิญชวนแล้ว แต่มีการทักท้วงจากผู้ขาย/ผู้รับจ้าง มีการอุทธรณ์ผล ผู้ชนะการประมูล และไม่มีผู้เสนอราคาเนื่องจากสินค้าครุภัณฑ์มีราคาสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ จึงทำให้ต้องมีการทบทวน ปรับแบบรูปรายการราคากลาง คุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ใหม่ และเริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ 7. ระบบฐานข้อมูลยังขาดข้อมูลที่ชัดเจนเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 8. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งการสื่อสารประชาสัมพันธ์แผนและโครงการของหน่วยงานส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาในพื้นที่ยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง 9. การติดตามและรายงานผลการดำเนินงานบางโครงการที่ต้องเก็บข้อมูลจากพื้นที่ ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ และหน่วยงานบางส่วนขาดความชัดเจนในการรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนด ให้ข้อมูลขาดความครบถ้วนสมบูรณ์

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	
1. มีการสื่อสารถ่ายทอดนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติในหน่วยงานและสถานศึกษาเอกชนได้ทราบอย่างชัดเจน ทัวถึง 2. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานและสถานศึกษาภาครัฐและเอกชนอย่างเข้มแข็ง 3. การมีงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน 4. ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานมีความครอบคลุมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5. มีกลไกในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนที่เป็นระบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อพัฒนางานการศึกษาเอกชน	1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนบางแห่งยังขาดความตระหนักและการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ 2. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ และมีความล่าช้า ส่งผลต่อการขับเคลื่อนงาน/โครงการตามแผน 3. การดำเนินงานบางโครงการ เช่น การพัฒนาครู รัฐมีงบประมาณจำกัด ทำให้ครูเอกชนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง และโรงเรียนเอกชนต้องใช้งบประมาณของตนเองในการดำเนินงาน รวมทั้งการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ซึ่งโรงเรียนเอกชนบางแห่งไม่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก 4. ครูผู้สอนมีการย้าย ลาออกบ่อย ทำให้ประสบปัญหาขาดแคลนครูผู้สอน 5. การขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน 6. การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในบางเรื่องยังขาดมาตรการที่ชัดเจน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
1. ผู้บริหารระดับนโยบายให้ความสำคัญและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานที่ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการอย่างชัดเจน 2. บุคลากรมีความรู้ และทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะทักษะทางเทคโนโลยี 3. มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน 4. มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	1. ผู้ปฏิบัติงานมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายมีไม่เพียงพอ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ 2. ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ไม่ได้มีการถ่ายทอดหรือสื่อสารให้รับทราบถึงความสำคัญของเป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ 3. ระบบการติดตามผลของหน่วยงานส่วนกลางในการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ข้อมูลมีความล่าช้า ไม่ทันต่อการใช้งาน

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีการวางแผนการปฏิบัติงาน มอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 2. มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้อง ครอบคลุมตามภารกิจของหน่วยงาน 3. มีกลไกและระบบการติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง 4. มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่ทันสมัย 5. การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงทั้งในประเทศและต่างประเทศ 6. มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	1.การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ค่าเช่าส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยี/แพลตฟอร์มที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ 2. บุคลากรไม่เพียงพอต่อภารกิจงาน
สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	
1. ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญและใช้แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเป็นเครื่องมือกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการศึกษา 2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร ทำให้ได้รับความร่วมมือในการทำงานจากภาคส่วนต่าง ๆ 3. ความร่วมมือจากเครือข่ายทุกหน่วยงานในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 4. การถ่ายทอดสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงศึกษาธิการลงสู่แผนพัฒนาการศึกษา/แผนปฏิบัติการ/แผนปฏิบัติราชการ/แผนงานของหน่วยงานทั้งในระดับพื้นที่ภูมิภาค/จังหวัด 5. มีทรัพยากรด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพต่อการดำเนินงาน	1. นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงตามการบริหารงานของรัฐบาล และผู้บริหารระดับสูง ทำให้แผนงาน/โครงการต้องมีการปรับเปลี่ยน 2. โครงสร้างการบริหารงานที่ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาหน่วยงานที่จัดการศึกษา และสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ ในพื้นที่ ส่งผลต่อความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ 3. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้กิจกรรมขั้นตอน ระยะเวลาที่กำหนดไว้มีการเปลี่ยนแปลง 4. ผู้บริหารบางส่วนมีนโยบายและวิสัยทัศน์ไม่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถวางแผนและจัดกิจกรรมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. การสับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารและบุคลากรในระดับพื้นที่และบางจังหวัด ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน มีบุคลากรไม่เพียงพอ

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
6. มีระบบกลไกในการกำกับ ติดตาม ประเมินและ รายงานผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ต่อเนื่อง 7. ฐานข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ 8. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	ตามกรอบอัตรากำลัง รวมทั้งขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น ด้านการเงิน ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การดำเนินงานบางส่วนมีความล่าช้าเนื่องจาก ต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ เช่น การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง 6. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอและล่าช้า 7. กิจกรรมตามแผนงานโครงการจำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหลากหลายหน่วยงาน ทำให้การประสานงานบางส่วนมีความยุ่งยากและใช้ระยะเวลากว่าแล้วเสร็จ 8. สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและหน่วยงานในพื้นที่บางแห่ง ยังไม่สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลสารสนเทศระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	
1. การกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจนและยั่งยืน ไม่ปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลหรือผู้บริหาร 2. ทุกหน่วยงานให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนแผนของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนงาน/โครงการรองรับ 3. ความพร้อมของงบประมาณในการดำเนินงาน 4. บุคลากรมีความรู้ มีทักษะเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 5. เครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน 6. มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เป็นระบบ มีความครบถ้วน เป็นปัจจุบัน 7. มีการจัดทำ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา	1. ผู้ปฏิบัติงานบางส่วนไม่ได้ให้ความสำคัญในการนำแผนสู่การปฏิบัติ 2. การสื่อสารเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการยังไม่ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง 3. ฐานข้อมูลการศึกษาในบางเรื่อง ต้องใช้ข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งอาจไม่มีการจัดเก็บในบางปี ทำให้ขาดความครบถ้วนของข้อมูล 4. ความพร้อมด้านงบประมาณในการขับเคลื่อนงานโครงการของหน่วยงาน

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
1. นโยบายที่มีความชัดเจน ต่อเนื่อง ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย 2. ผู้บริหารแต่ละระดับให้ความสำคัญและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการแปลงแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงสู่การปฏิบัติ 3. งบประมาณมีการจัดสรรไปสู่หน่วยงานอย่างรวดเร็วเพียงพอ 4. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5. มีฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน 6. ผู้บริหารที่เป็นผู้นำและบุคลากรส่วนกลางและระดับพื้นที่มีการทำงานเป็นทีม 7. การสื่อสาร สร้างความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของส่วนกลางและระดับพื้นที่ 8. การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของภาคีเครือข่ายภายในและภายนอกหน่วยงาน 9. มีกฎหมายที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเอื้อต่อการดำเนินงาน 10. มีระบบติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นภาระของผู้ปฏิบัติงาน	1. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้แผนการดำเนินงานต้องเปลี่ยนแปลง และมีการปรับลดจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไว้เดิมเพื่อจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการบรรเทา แก้ไขปัญหา และเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทำให้ไม่สามารถใช้เงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ได้ 2. สถานศึกษาต้องปิดการเรียนการสอนในระยะยาว ส่งผลให้ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ไม่สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบ รวมทั้งการปฏิบัติงานของหน่วยงานส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์/แท็บเล็ต/โทรศัพท์ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 4. ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ทำให้หน่วยงาน ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของการดำเนินงาน โครงการกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ งาน/โครงการบางส่วนต้องชะลอหรือปรับแผนการ ดำเนินงานในไตรมาสต่อไป 5. บุคลากรรับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการมีภาระงานมาก มีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงบ่อย ส่งผลให้การดำเนินโครงการมีความล่าช้า รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรในบางหน่วยงานและสถานศึกษา 6. บุคลากรขาดความเข้าใจในระบบดิจิทัลที่สำนักงานพัฒนาขึ้น ซึ่งมีหลากหลายแพลตฟอร์ม

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
	7. สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษายังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 8. ผู้บริหารและบุคลากรในส่วนกลางและพื้นที่บางส่วนไม่ให้ความสำคัญกับการนำแผนของส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติ 9. การติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน บางโครงการกระจายในหลายสำนัก/กลุ่มงานย่อย ทำให้ขาดความชัดเจนในมิติของภาพรวมของกลุ่มโครงการ และเกิดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลการบรรลุเป้าหมาย ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น กลุ่มโครงการการพัฒนาครูผู้สอน กลุ่มโครงการพัฒนานักเรียน เป็นต้น โดยส่งผลให้บางโครงการไม่ได้มีการประมวลผลข้อมูลเพื่อการติดตามและประเมินผล
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
1. ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญกับการวางแผนและนำแผนสู่การปฏิบัติที่ตอบสนองต่อแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ 2. ความพร้อมของงบประมาณและบุคลากรอาชีวศึกษา 3. มีระบบเทคโนโลยีทันสมัยในการปฏิบัติงาน 4. การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ 5. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานให้กับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานแต่ละระดับ รวมทั้งภาคีเครือข่ายและสังคม 6. การกำกับ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละระดับอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง	1. การปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลหรือผู้บริหาร ทำให้โครงการที่กำลังดำเนินการต้องหยุดชะงักหรือปรับเปลี่ยน 2. การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง 3. วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานและสถานศึกษาไม่ทันสมัยต่อการใช้งาน 4. การเปลี่ยนแปลง โยกย้ายผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ขาดความต่อเนื่องทั้งในเชิงนโยบายและการดำเนินงาน

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
หน่วยงานในกำกับ (7 หน่วยงาน)	
1. การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการให้กับหน่วยปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ที่มีความชัดเจน 2. หน่วยงานมีกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดของแผนร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผน 3. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่มีความพร้อมในการดำเนินงานและมีความสามารถในการขับเคลื่อนนโยบายและแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และมีการบริหารจัดการในหน่วยงานโดยมอบหมายงานไปยังผู้ปฏิบัติที่ชัดเจน 4. บุคลากรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านแผนงบประมาณ การติดตามประเมินผล และอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน 5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ งบประมาณ และการติดตาม ประเมินผล ทำให้มีความเข้าใจในกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน 6. มีทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ และบุคลากรที่เพียงพอ เหมาะสมต่อการดำเนินงาน 7. ความร่วมมือจากหน่วยงานภายในและภายนอกในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน 8. มีกลไกการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 8. มีระบบสารสนเทศในการจัดการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ที่สะดวกต่อการใช้งาน	1. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้หน่วยงานต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานหรือบางส่วนต้องหยุดชะงัก และการได้รับจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า 2. การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการ/โครงการที่กำหนดบางส่วนขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากมุ่งให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้นโยบายเร่งด่วนเฉพาะหน้าหรือนโยบายที่เป็นจุดเน้นของรัฐบาล หรือผู้บริหารองค์กร 3. บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผน งบประมาณ การประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามตัวชี้วัดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด รวมทั้งขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างงานจัดทำแผน และงานติดตาม ประเมินผล และรายงานของหน่วยงาน 4. บางโครงการได้รับงบประมาณล่าช้าหรือไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งมีปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ 5. การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผน/โครงการบางส่วนไม่สามารถประเมินผลได้ เนื่องจาก ไม่มีการดำเนินการ/ขาดความครบถ้วนของข้อมูล/ข้อมูลที่รายงานไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการประเมิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ของหน่วยงานในสังกัดและในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในภาพรวมของปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดังนี้ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 46

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจัยความสำเร็จ	หน่วยงาน								
	สป.	สช.	กศน.	ก.ค.ศ.	ศธภ./ศธจ.	สทศ.	สพฐ.	สอศ.	หน่วยงานในกำกับ
1. ความชัดเจน ต่อเนื่องของนโยบายและแผน (4)	✓					✓	✓	✓	
2. ภาวะผู้นำและการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร (7)	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓
3. การสื่อสาร ถ่ายทอดนโยบายและแผนจากส่วนกลางสู่พื้นที่ที่ชัดเจน (4)						✓	✓	✓	✓
3. การกำหนดเป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด(1)									✓
4.การให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ (6)	✓	✓			✓	✓		✓	✓
5. ผู้บริหารและบุคลากรมีการทำงานเป็นทีม							✓		✓
6. การจัดสรรงบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์/เทคโนโลยีที่รวดเร็ว เพียงพอเหมาะสม (8)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร และทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากร (4)	✓		✓			✓			✓

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จ	หน่วยงาน								
	สป.	สช.	กศน.	ก.ค.ศ.	ศธภ./ ศจ.	สกศ.	สพฐ.	สอศ.	หน่วยงาน ในกำกับ
8. ฐานข้อมูลสารสนเทศ มีความเป็นปัจจุบัน (6)	✓	✓	✓	✓			✓		✓
9. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการ ขับเคลื่อนแผนอย่าง จริงจัง ต่อเนื่อง (8)	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
10. มีการประชาสัมพันธ์ นโยบาย แผน และ แนวทางการดำเนินงาน ที่ชัดเจน (5)	✓			✓	✓			✓	✓
11. การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือที่เข้มแข็ง (6)		✓		✓	✓		✓	✓	✓
12. การจัดทำ ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เอื้อต่อการจัด การศึกษา (1)							✓		
13. การนำเทคโนโลยีมา ใช้ในการปฏิบัติงาน (1)						✓			

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ
ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจัย ที่เป็นปัญหาอุปสรรค	หน่วยงาน								
	สป.	สช.	กศน.	ก.ค.ศ.	ศธภ./ ศจ.	สกศ.	สพฐ.	สอศ.	หน่วยงาน ในกำกับ
1. การปรับเปลี่ยน นโยบายของรัฐบาล ผู้บริหาร (3)	✓					✓			✓
2. การจัดทำแผนขาด ความสอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างแผน (1)กระทรวงกับแผน หน่วยงาน (1)	✓								

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ปัจจัย ที่เป็นปัญหาอุปสรรค	หน่วยงาน								หน่วยงาน ในกำกับ
	สป.	สช.	กชน.	ก.ค.ศ.	ศธภ./ ศจ.	สกก.	สพฐ.	สอศ.	
3. โครงการสร้างการบริหารงานไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน (1)						✓			
4. ผู้บริหาร/บุคลากรไม่ให้ความสำคัญต่อการแปลงแผนปฏิบัติการของกระทรวงสู่การปฏิบัติ (5)		✓			✓	✓	✓		✓
5. การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ (6)	✓	✓		✓		✓	✓	✓	
6. บุคลากรไม่เพียงพอ/มีการเปลี่ยนแปลงโยกย้าย (6)	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
7. การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี (2)							✓	✓	
8. ผลกระทบจาก Covid 19 ส่งผลให้มีการปรับแผน/กิจกรรมล่าช้า (4)	✓				✓		✓		✓
9. ความพร้อมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านความรู้ และทักษะ (2)							✓		✓
10. ภาวะเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมบางส่วนไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง (1)	✓								

จากตารางที่ 45 และ 46 พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่หน่วยงานให้ความเห็นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การจัดสรรงบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์/เทคโนโลยีที่รวดเร็ว เพียงพอ เหมาะสม (2) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนแผนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และ (3) ภาวะผู้นำและการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ส่วนปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 -2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่หน่วยงานให้ความเห็นที่ดำเนินการมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การจัดสรรงบประมาณ ลำบาก ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ (2) บุคลากรไม่เพียงพอ/มีการเปลี่ยนแปลง โยกย้าย และ (3) ผู้บริหาร/บุคลากรไม่ให้ความสำคัญต่อการแปลงแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงสู่การปฏิบัติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปภาพรวมได้ดังนี้

2.2 ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ภาพรวม

2.2.1 ปัจจัยความสำเร็จ

1) ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนงานการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการสื่อสารนโยบายและแผน รวมทั้งแนวปฏิบัติให้ครอบคลุม ทัวถึงผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับเพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน

2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนของหน่วยงานให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผน 3 ระดับ รวมทั้งนโยบายและแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดทิศทางการทำงาน การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง

3) การส่งมอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดไปสู่หน่วยงานในพื้นที่ และสถานศึกษาที่มีความชัดเจน สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบาย และแผนไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุตามเป้าหมายและค่าเป้าหมายของแผนที่กำหนด

4) มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติราชการอย่างเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์

5) บุคลากรมีความสอดคล้องกับภารกิจงาน และมีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งทักษะที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง

6) มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นปัจจุบัน

7) มีกลไกและระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

8) มีการประชาสัมพันธ์นโยบาย แผน และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่องครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างตระหนักและการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา

2.2.2 ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค

1) ด้านนโยบายและแผน

1.1) การปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาล ผู้บริหารระดับสูง ทำให้หน่วยงานต้องจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายเฉพาะ/จุดเน้นของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการของหน่วยงานในส่วนกลางและในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถวางแผนหรือกำหนดทิศทางการดำเนินงานหรือการบริหารจัดการโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดทำโครงการขาดความต่อเนื่อง ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผน

1.2) การจัดทำแผนของหน่วยงาน ผู้บริหารและบุคลากรบางส่วน ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแปลงแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติ โดยขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน 3 ระดับ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถขับเคลื่อนงานโครงการที่ตอบสนองตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหน่วยงานมีการกำหนดแผนงานโครงการที่มุ่งตอบสนองต่อการกิจประจำ ทำให้ผลที่เกิดขึ้นเป็นเพียงผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังไม่สะท้อนถึงผลลัพธ์หรือผลกระทบของเป้าหมายของแผนแต่ละระดับ

2) ด้านบุคลากร

2.1) อัตรากำลังไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับภาระงานที่มีอยู่ ประกอบกับบุคลากรบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายงาน ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญ/ความเชี่ยวชาญ เฉพาะทาง เช่น ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น ส่งผลให้การดำเนินงานบางส่วนมีความล่าช้าเนื่องจาก ต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ เช่น การจัดหางบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง ส่งผลต่อความรวดเร็วในการดำเนินงานโครงการ อีกทั้งปัจจุบันต้องปฏิบัติงานผ่านระบบ/แพลตฟอร์มต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาระบบต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2.2) บุคลากรบางส่วนยังขาดการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ เช่น ทักษะด้านดิจิทัล ทักษะการพัฒนานวัตกรรมสำหรับการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3) ด้านงบประมาณ

3.1) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ได้รับงบประมาณล่าช้าหรือไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ต้องมีการปรับแผนการดำเนินงาน ปรับกิจกรรม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้การดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ

3.2) การดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ทำให้หน่วยงานต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของการดำเนินงานโครงการกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้งาน/โครงการบางส่วนต้องชะลอหรือปรับแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณถัดไป

4) ด้านวัสดุ อุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ขาดความทันสมัย สันถยานอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานและสถานศึกษา

5) ด้านการจัดการ

5.1) หน่วยงานต้องมีการปรับแผนงานโครงการ/กิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับมาตรการการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อาทิ การประชุม การฝึกอบรม/พัฒนาผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ครูผู้สอน นักเรียน การฝึกปฏิบัติในหน่วยงาน สถานประกอบการหรือในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ต้องชะลอการดำเนินงานไปพลางก่อน

5.2) ระบบฐานข้อมูล ยังขาดข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบันเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทั้งการวางแผน การจัดทำงบประมาณ การติดตามประเมินผล โดยเฉพาะการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติ เนื่องจาก การประเมินแผนระยะ 3 ปี ซึ่งต้องเก็บมาจากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวง ข้อมูลบางส่วนต้องรอผลการรายงาน เช่น IMD, PISA, O-NET ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการประสานและใช้เวลาในการเก็บรวบรวมให้มีความครอบคลุมถูกต้องครบถ้วน จึงจะทำให้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ วินิจฉัยความสำเร็จหรือแนวโน้มของการบรรลุเป้าหมายตามประเด็นการประเมินล่าช้า

5.3) การกำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด ระหว่างแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี กับแผนปฏิบัติราชการประจำปี ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดบางตัวภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี

5.4) การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผน/โครงการบางส่วน ไม่สามารถประเมินผลได้ เนื่องจาก ไม่มีการดำเนินการ/ขาดความครบถ้วนของข้อมูล/ข้อมูลที่รายงานไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการประเมิน รวมทั้งหน่วยงานมีงาน/โครงการในลักษณะเดียวกันแต่กระจายในหลายสำนัก/กลุ่มงานย่อย ทำให้ขาดความชัดเจนในมิติของภาพรวมของกลุ่มโครงการนั้น และเกิดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลการบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น กลุ่มโครงการพัฒนาครูผู้สอน กลุ่มโครงการพัฒนานักเรียน เป็นต้น โดยส่งผลให้บางโครงการไม่ได้มีการประมวลข้อมูลเพื่อการติดตามและประเมินผล

5.5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งการสื่อสารประชาสัมพันธ์แผนและโครงการของหน่วยงานส่วนกลางไปสู่หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้มีความกังวลใจและไม่มั่นใจในการดำเนินงานโครงการ ส่งผลกระทบต่อการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการ

ตอนที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในระยะต่อไป จัดทำขึ้นโดยใช้ผลการสังเคราะห์จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และจากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงาน ซึ่งเป็นคณะทำงานด้านการติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ในส่วน of ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี เนื่องจากตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนแต่ละระดับมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน จึงขอนำเสนอข้อเสนอแนะใน 2 ส่วน คือ 3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จากผลการประเมิน พบว่า การดำเนินการด้านการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคาม สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีฐานข้อมูลและกิจกรรมที่ดำเนินการในเรื่องของยาเสพติด ส่วนข้อมูลภัยคุกคามและการดำเนินการในด้านอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนยังมีน้อย และไม่ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม

1) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลความเสี่ยง/ความปลอดภัยของผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้มีความครอบคลุมภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ นอกเหนือจากภัยยาเสพติด เช่น ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ อาชญากรรมไซเบอร์ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย และการวางแผนเพื่อเสริมสร้างสถานศึกษาปลอดภัยให้กับนักเรียน

2) ควรบริหารจัดการเชิงบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ทั้งในด้านฐานข้อมูลและแผนงานโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียนและผู้ปกครอง

3.1.2 ข้อเสนอแนะในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) ของนักเรียน จากผลการประเมิน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในช่วงระยะ 3 ปีของแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ มีบางวิชาและบางระดับชั้นที่มีร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 เพิ่มขึ้น แต่โดยภาพรวมทุกระดับชั้นไม่บรรลุผลตามเกณฑ์เป้าหมายของแผน

1) ควรมีการวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาในการเสริมสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนให้เห็นความสำคัญของการสอบวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งเป็นผลการประเมินที่แสดงถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศ

โดยเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนพร้อมรับการพัฒนาด้านตนเองอย่างต่อเนื่องและเข้ารับการทดสอบ เพื่อได้ทราบถึงความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนเมื่อจบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น รวมทั้งนำไปสู่ การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2) ควรขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ในประเด็นที่เป็นปัญหา สำคัญ ซึ่งสะท้อนมาจากผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งการประเมินระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อนำมาสู่การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงาน/โครงการแบบมุ่งเป้าที่เกิดจาก หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ โดยมีผลผลิต ผลลัพธ์ แนวทางการดำเนินการและ ระยะที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการเป็นการเฉพาะ พร้อมทั้งการกำกับ ติดตามผลอย่างเข้ม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ตามเป้าหมายที่กำหนด

3) ควรปรับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถนะ โดยเฉพาะกระบวนการคิด วิเคราะห์ ทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี รวมทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงนอกห้องเรียน เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ ของโลก ตลอดจนควรปรับระบบ การวัดและประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลายเชื่อมโยงกับแนวทางของการประเมินผลนักเรียนระดับชาติ (O-NET) และนานาชาติ (PISA) เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความคุ้นชินเสมือนเป็นเรื่องปกติ

4) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีความตระหนัก ในความสำคัญของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) รวมทั้งการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชาติ ซึ่งขณะนี้ให้นักเรียนสมัครสอบโดยความสมัครใจ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยกระตุ้น ให้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ

5) ควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเชิงบูรณาการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้มีการเปรียบเทียบและตรวจสอบ (Cross-check) ความสอดคล้องของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยเป็นข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูล เชิงประจักษ์สำหรับการปรับ เปลี่ยน และพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น

6) ควรมีการถอดบทเรียนความสำเร็จ/แนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละประเภท ในการบริหารจัดการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของตน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้สถานศึกษาและหน่วยงาน อื่น ๆ ได้เกิดความตื่นตัวที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

3.1.2 ข้อเสนอแนะในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD) จากผลการประเมิน พบว่า อันดับคะแนน IMD ด้านการศึกษาของประเทศ มีอันดับที่เพิ่มขึ้นและลดลงสลับกัน แม้ปี 2565 มีอันดับที่ดีขึ้นจากเดิม 3 อันดับ ซึ่งประเด็น การขับเคลื่อนที่สำคัญคือการสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการศึกษาให้กับภาคเอกชน การนำเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษา อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมอันดับ IMD ด้านการศึกษาของไทย ยังห่างไกล จากเป้าหมาย

1) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงาน ด้านการศึกษา ให้กับสาธารณชนและหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนผ่านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อได้รับความร่วมมือและการผลักดันระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคธุรกิจและภาคเอกชน ซึ่งควรได้รับทราบถึง ความสำคัญของการสำรวจข้อมูล IMD และมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบาย การจัดการเรียนการสอน ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อยกระดับกำลังคนสมรรถนะสูงสู่ตลาดแรงงาน

2) ควรมีระบบการค้นหา ติดตามเด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษา ที่ทันสมัยและมีความยั่งยืน มีหน่วยงาน/ศูนย์ที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ โดยมีฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน เป็นรายบุคคล แบบเรียลไทม์ เพื่อให้สามารถดูแลและส่งต่อเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนให้มีความพร้อมในการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยระดมทรัพยากร เพื่อจัดสรรสวัสดิการด้านต่างๆ ให้กับเด็กและเยาวชน หรือเข้ารับการพัฒนทักษะ อาชีพ ให้มีรายได้เสริม มีวิชาชีพติดตัวเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต สามารถสร้างความมั่นคงในชีวิตได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการให้ คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้ปกครองในด้านความรู้ และทักษะอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น สามารถส่งเสริม สนับสนุนบุตรหลานให้เข้าสู่ระบบการศึกษา

3.1.4 ข้อเสนอแนะในการส่งต่อและพัฒนาเด็กและเยาวชนตามศักยภาพ/พหุปัญญา ผลการประเมิน พบว่า สถานศึกษาได้มีสำรวจวัดแววความสามารถพิเศษของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 -ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้มีฐานข้อมูลผู้เรียนตามพหุปัญญา แต่การส่งต่อผู้เรียน พบว่า มีการดำเนินการเฉพาะส่งต่อข้อมูลผู้เรียนเมื่อมีการเลื่อนระดับชั้นเรียนภายในโรงเรียน ซึ่งยังไม่ปรากฏ ให้เห็นถึงระบบการส่งต่ออื่น ๆ ที่เป็นรูปธรรม

1) ควรมีการปรับ/พัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่ครอบคลุม โครงสร้างเวลาเรียน รูปแบบการเรียนรู้ การเทียบโอนการเรียนรู้ การยืดหยุ่นหน่วยกิต โดยมีการจัดทำ แผนการเรียนรายบุคคล และสามารถเปลี่ยนแผนการเรียนระหว่างชั้นเรียนได้ เพื่อให้ได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพและเต็มตามความสามารถ

2) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และการจัดการเรียนรู้ตามสภาพและบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามความถนัดและสนใจตามพหุปัญญาและตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

3) ควรมีนโยบาย/แนวทาง/มาตรการที่ชัดเจนในเรื่องระบบการส่งต่อนักเรียน ตามพหุปัญญาระหว่างสถานศึกษา หรือระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้มีความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่ตรงกัน

4) ควรบูรณาการความร่วมมือ/จับคู่พัฒนากับหน่วยงานและสถานศึกษา ต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษามีพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาหรือเครือข่ายความร่วมมือที่ชัดเจนในการส่งเสริม ศักยภาพของผู้เรียนตามพหุปัญญารายบุคคล รวมทั้งการส่งต่อผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้น เช่น มหาวิทยาลัย ในพื้นที่ หน่วยงานภาคเอกชน

5) ควรติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดเก็บข้อมูลพหุปัญญาของนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการคัดกรองเพียง 1 -2 ครั้งอาจยังไม่สามารถระบุได้ว่านักเรียนมีความสนใจหรือถนัดในเรื่องนั้นแท้จริงหรือไม่

3.1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) ผลการประเมิน พบว่า ในช่วงระยะ 3 ปีของแผน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

1) ควรส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการสร้างแนวคิด/แนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนไป ควบคู่ไปกับการสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับสถานศึกษา เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งการสร้างการยอมรับจากสังคม

2) ควรเพิ่มบทบาทของสถานประกอบการในการร่วมออกแบบนโยบาย รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การประเมินจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ และภาคอุตสาหกรรมได้อย่างแท้จริง

3) ควรบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดหาตำแหน่งงานรองรับผู้เรียนอาชีวศึกษาภายหลังสำเร็จการศึกษาได้ทันที เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและผู้ปกครองได้ว่า เมื่อเรียนจบอาชีวศึกษา มีรายได้และแหล่งงานรองรับอย่างแท้จริง

4) ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความโดดเด่น มีผลงานเชิงประจักษ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณนักเรียนอาชีวศึกษาในรุ่นต่อไป

5) ควรมีการติดตามผลผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นระยะทั้งระหว่างเรียนและหลังสำเร็จ การศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.1.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1) ตัวชี้วัดที่ 3 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD) เนื่องจาก การประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา ประกอบด้วยตัวชี้วัดทั้งหมด 19 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่กระทรวงศึกษาธิการมีความเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ตัวชี้วัด ซึ่งเมื่อกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายโดยใช้อันดับ IMD ทำให้กระบวนการปิดจุดอ่อนของตัวชี้วัด ที่ต่ำกว่าเป้าหมายถูกมุ่งเน้นให้ความสำคัญในบางตัวชี้วัด โดยเฉพาะ ผลการประเมิน PISA ส่วนการเร่งพัฒนาและตระหนักถึงความสำคัญของตัวชี้วัดอื่นที่เกี่ยวข้องมีการกล่าวถึงไม่มากนัก ดังนั้นเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีมาตรการแนวทางในการปรับปรุงและเร่งพัฒนาขับเคลื่อนดำเนินการ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลในตัวชี้วัดที่ค่อนข้างต่ำ แม้ว่าในปี 2565 จะมีบางตัวชี้วัดที่มีอันดับดีขึ้น แต่เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกยังอยู่ในอันดับที่ไม่ดีนัก เช่น ความคิดเห็นต่อทักษะทางภาษา

ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่ตอบสนองต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับมัธยมศึกษา งบประมาณด้านการศึกษาต่อประชากร อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น จากสภาพดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ควรมีการพิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัดย่อยภายใต้ตัวชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD) บางตัวชี้วัดที่ต้องเร่งยกระดับคุณภาพ มากำหนดเป็นตัวชี้วัดเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี ที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ และมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถสะท้อนถึงผลการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ การส่งเสริมการรู้หนังสือให้กับประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นต้น เพื่อเพิ่มอันดับของตัวชี้วัดย่อย ซึ่งจะส่งผลให้อันดับสมรรถนะด้านการศึกษาโดยรวมของประเทศไทยดีขึ้น

2) ตัวชี้วัดผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ ซึ่งพบว่า มีผลการประเมินที่ผ่านเกณฑ์ค่าเป้าหมายสูงมาก จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดนี้ หน่วยงานที่มีผลการดำเนินการสูงกว่าเป้าหมายมาก คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การกำหนดค่านิยามยังขาดความชัดเจน เฉพาะเจาะจงว่าจำนวนที่นำมานับเป็นผลงานควรมีการนำไปใช้ประโยชน์แล้วหรือไม่ หรือเป็นผลงานที่ได้ดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ แต่อาจยังไม่ได้ตรวจสอบว่ามีการใช้ประโยชน์แล้วหรือไม่ อย่างไร จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1) กรณีใช้ตัวชี้วัดเดิม ควรมีการทบทวนค่านิยามเชิงปฏิบัติของตัวชี้วัด และขอบเขตของการดำเนินการตามตัวชี้วัดนี้ให้มีความชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

2.2) หากมีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัด ควรให้ความสำคัญกับการนำผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้จริง เช่น ผลงานที่ได้รับการจดสิทธิบัตร ผลงานวิจัย นวัตกรรมที่มีผู้รับรองการใช้งาน

ทั้งนี้ ควรมีเครื่องมือกลางที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพแล้ว สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดนี้ เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ได้จริง

3) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ ซึ่งพบว่า ตัวชี้วัดนี้เป็นการจัดเก็บจากการดำเนินการของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยหน่วยงานที่มีสถานศึกษาในสังกัดเป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ข้อมูลเป็นลักษณะของข้อมูลเชิงปริมาณจำนวนสถานศึกษา แต่ยังไม่สามารถประเมินผลในเชิงคุณภาพได้ว่า ผลลัพธ์ที่ประสงค์จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ การจัดการความขัดแย้ง เป็นอย่างไร รวมทั้งตัวชี้วัดนี้ประกอบด้วยตัวแปรหลายตัวที่ต้องมีการจัดเก็บ ซึ่งต้องมีค่านิยามเชิงปฏิบัติการที่ชัดเจน มิเช่นนั้น อาจเป็นการจัดเก็บข้อมูลแบบภาพรวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการกำหนดตัวชี้วัด กอปรกับกิจกรรมที่ต้องเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจดังกล่าว ถูกระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาต้องมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการสร้างจิตสำนึก

ผ่านจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมให้กับผู้เรียน จึงทำให้ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ผ่านเกณฑ์ ค่าเป้าหมาย ร้อยละ 100 จากสภาพดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ควรพิจารณาปรับตัวชี้วัดใหม่ โดยปรับเปลี่ยนเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน และหน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลแล้ว เช่น ร้อยละของผู้เรียน ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเรื่องของสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการจัดเก็บข้อมูลผ่านตัวชี้วัดนี้อยู่แล้ว ในส่วนของการจัดการความขัดแย้ง ยาเสพติด และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ หากยังคงมีการจัดเก็บข้อมูล ควรกำหนดค่านิยามเชิงปฏิบัติการให้มีความชัดเจน และมีเครื่องมือกลางที่มีการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว สำหรับให้หน่วยงานได้ช่วยจัดเก็บข้อมูล

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2.1 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในการนำนโยบายมาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำ แผนปฏิบัติการ พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการเร่งรัดขับเคลื่อนนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม ควบคุมไปกับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.2.2 ควรมีการสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบการจัดทำแผน จัดทำโครงการ ได้เห็นความสำคัญ ของการกำหนดวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ของแผนปฏิบัติการ/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน สู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งควรมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้สามารถป้องกัน หรือหาแนวทางแก้ไขสู่การดำเนินงานโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3.2.3 ควรสร้างการรับรู้ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกระดับเกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนแผน ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ งบประมาณ รวมทั้งการติดตามและประเมินผล เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

3.2.4 ควรจัดทำและขับเคลื่อนโครงการสำคัญที่มีการถ่ายทอดค่าเป้าหมาย จากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ให้อยู่ในแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ สามารถ ตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัด ของแผนแม่บทฯ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนงาน/โครงการเชิงพัฒนาในรูปแบบใหม่ๆ ที่ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย

3.2.5 ควรประสานกับสำนักงบประมาณในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับการปฏิบัติงานและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่แท้จริง รวมทั้งประสานกับหน่วยงานภายนอก ในการมีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษา และมีการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ ของทุกหน่วยงานในสังกัด

3.2.6 ควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ ให้มีองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ผ่านการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน

3.2.7 ควรนำผลการติดตามและประเมินผลในช่วงปีที่ผ่านมา มาใช้ประกอบการพิจารณาการจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างจริงจัง เพื่อให้สามารถจัดทำแผนบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยบรรลุถึงเป้าหมายภายใต้ข้อจำกัดและศักยภาพที่มีอยู่อย่างแท้จริง

3.2.8 ควรพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีความเป็นเอกภาพ เพียงพอ เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้ เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน งบประมาณ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมาย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษา โดยใช้แนวคิดการประเมินที่อิงวัตถุประสงค์ (Goal-based evaluation) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

วิธีการดำเนินการประเมินแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการต่อแผนระดับต่าง ๆ และการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อที่ 1 และข้อ 2 และระยะที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อที่ 3 โดยระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการต่อแผนระดับต่าง ๆ จำแนกการประเมินเป็น 2 ส่วน คือ 1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับ 2 โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยเป็นข้อมูลตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 19 ตัวชี้วัด และข้อมูลตามตัวชี้วัดของแผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก จำนวน 19 ตัวชี้วัด (มีบางตัวชี้วัดที่ซ้ำกัน)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ คือ หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 11 หน่วยงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ อัตราส่วน ค่าเฉลี่ยและใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และเกณฑ์การประเมิน ใช้ค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเกณฑ์การประเมิน และใช้เกณฑ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ต่อค่าเป้าหมายตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดไว้ในคู่มือการจัดทำแผนระดับที่ 3

1.2 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการดำเนินการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล เช่นเดียวกับตอนที่ 1 และการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นจากผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำ แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ไปสู่การปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ระยะที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยการสังเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2

สรุปผลการประเมิน

การนำเสนอสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ

1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ประกอบด้วย

1.1.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ต่อเป้าหมายรวมของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี โดยแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ได้กำหนด เป้าหมายรวมไว้ จำนวน 5 เป้าหมาย และค่าเป้าหมายรวม จำนวน 9 ตัวชี้วัด ผลการประเมิน พบว่า เป้าหมายรวม มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามค่าเป้าหมาย (ร้อยละ 100) จำนวน 3 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 60 และบรรลุเป้าหมายระดับต่ำกว่าเป้าหมาย (มากกว่าร้อยละ 75) จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20 และบรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง (จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20 โดยจำแนกเป็น

1) ผลการดำเนินงานที่บรรลุตามค่าเป้าหมาย (บรรลุค่าเป้าหมาย ร้อยละ 100) มีจำนวน 3 เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ 2 ประชาชนทุกช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเข้าถึงบริการ การศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงเสมอภาค คิดเป็นร้อยละ 101.75 เป้าหมายที่ 4 ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 611.92 และเป้าหมายที่ 5 ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน คิดเป็นร้อยละ 105.68

2) ผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง (ดำเนินการได้ร้อยละ 50 - 75 ของค่าเป้าหมาย) มีจำนวน 1 เป้าหมาย คือ ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 76.43

3) ผลการดำเนินงานที่เป้าหมายระดับเสี่ยง (ร้อยละ 50 - 75) จำนวน 1 เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ 3 กำลังคนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 147.76

1.1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี ต่อเป้าหมายของแผนย่อย (แผนปฏิบัติการเรื่อง) จำนวน 5 แผน 8 เป้าหมาย และ 19 ตัวชี้วัด จากผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวม แผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) 5 เรื่อง บรรลุตามค่าเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80 จำแนกเป็น

1) แผนย่อยมีผลการดำเนินงานบรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการเรื่องที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ คิดเป็นร้อยละ 131.78 (2) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 348.61 (3) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การพัฒนาศักยภาพ คนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 111.18 และ (4) แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 117.12

2) แผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) มีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ระดับต่ำกว่าเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง คือ แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทาง คิดเป็นร้อยละ 99.91

3) เป้าหมายภายใต้แผนย่อย (แผนปฏิบัติราชการเรื่อง) จำนวน 8 เป้าหมาย มีผลการดำเนินงานบรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่ (1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและปลูกจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ คิดเป็นร้อยละ 137.78 (2) ผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 611.92 (3) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 113.09 (4) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูงสุดสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 126.39 และ (5) ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ทันทสมัย สนับสนุนการจัดการศึกษา ที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ คิดเป็นร้อยละ 117.12

ส่วนผลการดำเนินงานที่บรรลุมากกว่าร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย จำนวน 3 เป้าหมาย ได้แก่ (1) กำลังคนมีทักษะ สมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ คิดเป็นร้อยละ 85.31 (2) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติ และมาตรฐานสากล คิดเป็นร้อยละ 94.07 และ (3) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการ ทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เสมอภาคและเหมาะสมกับช่วงวัย คิดเป็นร้อยละ 99.91

1.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ต่อแผนระดับ 2

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ต่อแผนระดับ 2 ในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

1) แผนแม่บทที่ 12 ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 81.61 บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย มีเป้าหมายคนไทย

มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากการประเมิน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) คะแนนเฉลี่ย PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดได้ เนื่องจากการจัดสอบ PISA 2022 ในเดือนสิงหาคม 2565 และจัดทำรายงานสรุปการประเมินแล้วเสร็จในเดือน ธันวาคม 2566 (2) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 84.90 และ (3) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น ผ่านการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI) คิดเป็นร้อยละ 78.30 โดยแผนย่อยที่ 12.1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 บรรลุตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 116.68 และแผนย่อยที่ 12.2 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย บรรลุตามค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 649.15

2) แผนแม่บทที่ 11 ประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 101.27 บรรลุตามค่าเป้าหมาย มีเป้าหมายคนไทยทุกช่วงวัย มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากการประเมิน 1 ตัวชี้วัด คือ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 101.27 โดยแผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากปี 2565 สถานะเศรษฐกิจโลก ไม่มีการรายงานผลการจัดคะแนนความสามารถทางการแข่งขัน แต่มีผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย เท่ากับ 10.23 ปี (ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น) และการส่งเสริมเด็กในการเรียนรู้เชิงการวิเคราะห์

1.2.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการศึกษา จากผลการประเมิน พบว่า กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100 และกิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่อค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2665) ของกระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยความสำเร็จ

2.2.1 ความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนงานการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการสื่อสารนโยบายและแผน รวมทั้งแนวปฏิบัติให้ครอบคลุม ทัวถึงผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับเพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน

2.2.2 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนของหน่วยงานให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผน 3 ระดับ รวมทั้งนโยบายและแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดทิศทางการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง

2.2.3 การส่งมอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดไปสู่หน่วยงานในพื้นที่และสถานศึกษาที่มีความชัดเจน สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายและค่าเป้าหมายของแผนที่กำหนด

2.2.4 บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง

2.2.5 มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นปัจจุบัน

2.2.6 มีการประชาสัมพันธ์นโยบาย แผน และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างตระหนักและการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา

2.2.7 มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และหาแนวทางการแก้ไขร่วมกันเมื่อเกิดปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน

2.2 ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค

2.2.1 ด้านนโยบายและแผน

1) การปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาล ผู้บริหารระดับสูง ทำให้หน่วยงานต้องจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายเฉพาะ/จุดเน้นของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การจัดทำแผนของหน่วยงาน บางส่วนยังขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน 3 ระดับ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถขับเคลื่อนงานโครงการที่ตอบสนองตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหน่วยงานมีการกำหนดแผนงานโครงการที่มุ่งตอบสนองต่อการกิจประจำ ทำให้ผลที่เกิดขึ้นเป็นเพียงผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังไม่สะท้อนถึงผลลัพธ์หรือผลกระทบของเป้าหมายของแผนแต่ละระดับ

2.2.2 ด้านบุคลากร

1) อัตรากำลังไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด บุคลากรบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายงาน ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ขาดการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญ/ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น ส่งผลให้การดำเนินงานบางส่วนมีความล่าช้าเนื่องจาก ต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์

2) บุคลากรบางส่วนยังขาดการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวิธีการสอนสมัยใหม่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพกำลังคนให้ตอบโจทย์ขีดความสามารถทางการแข่งขัน

2.2.3 ด้านงบประมาณ

1) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการจัดสรรงบประมาณในไตรมาส 1 – 3 ได้รับงบประมาณเพียงร้อยละ 50 - 75 ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการในบางปีงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนปฏิบัติราชการประจำปี

2) การดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ทำให้หน่วยงานต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของการดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้งาน/โครงการบางส่วนต้องชะลอหรือปรับแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณถัดไป

2.2.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีมีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ขาดความทันสมัย สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานและสถานศึกษา

2.2.5 ด้านการจัดการ

1) หน่วยงานต้องมีการปรับแผนงานโครงการ/กิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับมาตรการการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อาทิ การประชุม การฝึกอบรม/ การฝึกปฏิบัติในหน่วยงาน สถานประกอบการหรือในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ต้องชะลอการดำเนินงานไปพลางก่อน

2) ระบบฐานข้อมูลยังขาดข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบันเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เนื่องจาก การประเมินแผนระยะ 3 ปี ซึ่งต้องเก็บมาจากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวง ข้อมูลบางส่วนต้องรอผลการรายงาน จึงจะทำให้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ วินิจฉัยความสำเร็จหรือแนวโน้มของการบรรลุเป้าหมายตามประเด็นการประเมินล่าช้า

3) การกำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด ระหว่างแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี กับแผนปฏิบัติราชการประจำปี ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถการประเมินผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดบางตัวภายใต้แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี

4) การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผน/โครงการบางส่วนไม่สามารถประเมินผลได้ เนื่องจาก ไม่มีการดำเนินการ/ขาดความครบถ้วนของข้อมูล/ข้อมูลที่รายงาน ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการประเมิน

5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งการสื่อสารประชาสัมพันธ์แผนและโครงการของหน่วยงานส่วนกลางไปสู่หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้มีความกังวลใจและไม่มั่นใจในการดำเนินงานโครงการ ส่งผลกระทบต่อการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการ

ตอนที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

1) ควรจัดเก็บข้อมูลความเสี่ยง/ความปลอดภัยของผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความครอบคลุมภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อเสริมสร้างสถานศึกษาปลอดภัยให้กับนักเรียน

2) ควรบริหารจัดการเชิงบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านฐานข้อมูลและแผนงานโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียนและผู้ปกครอง

3.1.2 ข้อเสนอแนะในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1) ควรวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาในการเสริมสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนเกี่ยวกับการสอบวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนได้พร้อมรับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเข้ารับการทดสอบ

2) ควรปรับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถนะ โดยเฉพาะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี รวมทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงนอกห้องเรียน ตลอดจนควรปรับระบบการวัดและประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลายเชื่อมโยงกับแนวทางของการประเมินผลนักเรียนระดับชาติ(O-NET) และนานาชาติ (PISA) เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความคุ้นชิน

3) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ให้ความสำคัญของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) รวมทั้งการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

4) ควรกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเชิงบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการปรับ เปลี่ยน และพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น

3.1.3 ข้อเสนอแนะในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD)

1) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานด้านการศึกษาให้กับสาธารณชนและหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อได้รับความร่วมมือและการผลักดันระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

2) ควรมีระบบการค้นหา ติดตามเด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาที่ทันสมัยและมีความยั่งยืน มีหน่วยงาน/ศูนย์ที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ โดยมีฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล แบบเรียลไทม์ เพื่อให้สามารถดูแลและส่งต่อเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.4 ข้อเสนอแนะในการส่งต่อและพัฒนาเด็กและเยาวชนตามศักยภาพ/พหุปัญญา

1) ควรปรับ/พัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมโครงสร้างเวลาเรียน รูปแบบการเรียนรู้ การเทียบโอนการเรียนรู้ การยืดหยุ่นหน่วยกิต โดยจัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล และสามารถเปลี่ยนแผนการเรียนระหว่างชั้นเรียนได้ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และเต็มตามความสามารถ

2) ควรมีนโยบาย/แนวทาง/มาตรการที่ชัดเจนในเรื่องระบบการส่งต่อนักเรียนตามพหุปัญญาระหว่างสถานศึกษา หรือระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้มีความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่ตรงกัน

3) ควรบูรณาการความร่วมมือ/จับคู่พัฒนากับหน่วยงานและสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษามีพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาหรือเครือข่ายความร่วมมือที่ชัดเจนในการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามพหุปัญญารายบุคคล รวมทั้งการส่งต่อผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้น

3.1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4)

1) ควรส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษา ในการสร้างแนวคิด/แนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งการสร้างการยอมรับจากสังคม

2) ควรเพิ่มบทบาทของสถานประกอบการในการร่วมออกแบบนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการและภาคอุตสาหกรรม

3) ควรบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดหาตำแหน่งงานรองรับผู้เรียนอาชีวศึกษาภายหลังสำเร็จการศึกษาได้ทันที เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและผู้ปกครองว่าเรียนจบอาชีวศึกษา มีรายได้และแหล่งงานรองรับ

3.1.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1) ตัวชี้วัดที่ 3 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD) ควรมีการพิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัดย่อยภายใต้ตัวชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา (IMD) บางตัวชี้วัดที่ต้องเร่งยกระดับคุณภาพ มากำหนดเป็นตัวชี้วัดเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี ที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถสะท้อนถึงผลการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มอันดับของตัวชี้วัดย่อย ซึ่งจะส่งผลให้อันดับสมรรถนะด้านการศึกษาโดยรวมของประเทศไทยดีขึ้น

2) ตัวชี้วัดผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์กรความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ ซึ่งพบว่า มีผลการประเมินที่ผ่านเกณฑ์ค่าเป้าหมายสูงมาก โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรณีใช้ตัวชี้วัดเดิม ควรมีการทบทวนค่านิยามเชิงปฏิบัติของตัวชี้วัด และขอบเขตของการดำเนินการตามตัวชี้วัดนี้ให้มีความชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง หากมีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัด ควรให้ความสำคัญกับการนำผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้จริง เช่น ผลงานที่ได้รับการจดสิทธิบัตร ผลงานวิจัย นวัตกรรมที่มีผู้รับรองการใช้งาน

3) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ การจัดการความขัดแย้ง ยาเสพติด และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ควรพิจารณาปรับตัวชี้วัดใหม่ โดยปรับเปลี่ยนเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน และในส่วนของจัดการความขัดแย้ง ยาเสพติด และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ หากยังคงมีการจัดเก็บข้อมูล ควรกำหนดค่านิยามเชิงปฏิบัติการให้มีความชัดเจน และมีเครื่องมือกลางที่มีการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว สำหรับให้หน่วยงานได้ช่วยจัดเก็บข้อมูล

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2.1 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในการนำนโยบายมาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการเร่งรัดขับเคลื่อนนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม ควบคู่ไปกับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.2.2 ควรสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบการจัดทำแผน จัดทำโครงการ ได้เห็นความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ของแผนปฏิบัติการ/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.2.3 ควรจัดทำและขับเคลื่อนโครงการสำคัญที่มีการถ่ายทอดค่าเป้าหมาย จากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ให้อยู่ในแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2.5 ควรนำผลการติดตามและประเมินแผนในช่วงปีที่ผ่านมา มาใช้ประกอบการพิจารณาการจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างจริงจัง เพื่อให้สามารถจัดทำแผนบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยบรรลุถึงเป้าหมายภายใต้ข้อจำกัดและศักยภาพที่มีอยู่อย่างแท้จริง

3.2.6 ควรพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีความเป็นเอกภาพ เพียงพอ เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้ เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน งบประมาณ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมาย

อภิปรายผล

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) มีประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปราย แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ 1) การอภิปรายผลเกี่ยวกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ 2) อภิปรายผลเกี่ยวกับผลปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรายละเอียดการอภิปรายผลในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การอภิปรายผลเกี่ยวกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 การสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในทุกรูปแบบให้กับผู้เรียน

จากผลการประเมินตัวชี้วัด ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ ที่พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน บรรลุค่าเป้าหมาย แต่เมื่อพิจารณาการขับเคลื่อนดำเนินการของหน่วยงานในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันภัยคุกคามต่าง ๆ ให้กับนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เน้นดำเนินการในเรื่องการป้องกันภัยจากยาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายป้องกันภัยจากยาเสพติดทุกชนิด โดยเฉพาะกัญชา รวมทั้งภัย จากอาชญากรรม ซึ่งต้องไม่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างเด็ดขาด และต้องปฏิบัติอย่างเข้มข้น ตามหลัก 3 ป. คือ ป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปราม เนื่องจาก ปัจจุบันยาเสพติดสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้โดยง่าย โดยเฉพาะบุหรี่ไฟฟ้า ที่มีสารเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กและเยาวชนในระยะยาว ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2564 พบว่า ประชากรไทยมีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 0.14 คิดเป็นจำนวน 78,742 คน ของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป โดยเป็นเยาวชนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า อายุ 15-24 ปี จำนวน 24,050 คน และในปี 2565 พบอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ร้อยละ 1.21 คิดเป็นจำนวน 709,677 คน โดยเป็นเยาวชนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า อายุ 15-24 ปี จำนวน 269,553 คน จะเห็นได้ว่า อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนเพิ่มขึ้น 2-5 เท่าใน 3 ปี อย่างไรก็ตามการดำเนินการ ภายใต้วัดชี้วัดนี้ มุ่งเน้นให้หน่วยงานและสถานศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนใน 9 เรื่อง ซึ่งพบว่า มีเพียงหน่วยงานเดียวที่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานจากสถานศึกษาทุกแห่ง ผลการประเมิน นี้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปีของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การ ปฏิบัติของหน่วยงานในพื้นที่ จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่มีสถานศึกษาในสังกัด ควรมีการบริหารจัดการข้อมูล ให้มีความครอบคลุม ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย การวางแผน และการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสถานศึกษา ปลอดภัยให้กับนักเรียน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย

จากผลการประเมินตัวชี้วัด นักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนน ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น ซึ่งพบว่า ตัวชี้วัดนี้มีผลสัมฤทธิ์ อยู่ในระดับวิกฤตซึ่งเป็นตัวชี้วัดหลักที่สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยในช่วงระยะ 3 ปี ของแผน จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์การประเมินมีแนวโน้มที่ลดลงในทุกระดับชั้น ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงปี 2563 – 2565 สถานศึกษาต้องปิดเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้นักเรียนส่วนหนึ่ง มีภาวะสูญเสียการเรียนรู้ แม้ว่าในระยะต่อมาจะมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นผ่าน ระบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น รวมถึงระบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทของนักเรียน แต่นักเรียน บางกลุ่มไม่สามารถเรียนในรูปแบบออนไลน์ได้ เนื่องจาก ขาดแคลนอุปกรณ์และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งส่วนใหญ่ในทุกพื้นที่ยังขาดความเสถียร และจากรายงานสภาวะสังคมไทยไตรมาส 2 ได้กล่าวถึง ภาวะการเรียนรู้ถดถอยหรือการสูญเสียการเรียนรู้ มีสาเหตุส่วนใหญ่จากความไม่ต่อเนื่องในการศึกษา

และการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ทำให้มีการปิดเรียนเป็นระยะเวลานานส่งผลให้เด็กสูญเสียการเรียนรู้ และจากผลสำรวจสถานการณ์การศึกษาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นเป็นระดับที่มีปัญหาภาวะถดถอยมากที่สุด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนอุปกรณ์ ไม่มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ ผู้ปกครองไม่มีเวลาติดตามการเรียน ไม่สามารถสอนการบ้านให้ได้ และมีฐานะยากจน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) สอดคล้องกับ Emma Dorn et al. (2020) ได้ศึกษาผลกระทบของการระบาดของ COVID -19 ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการสูญเสียการเรียนรู้และช่องว่างที่เพิ่มขึ้นในระบบการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าความเหลื่อมล้ำในการเรียนรู้ นักเรียนจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและกลุ่มชนชาติพันธุ์ได้รับผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากการเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำกัด ช่องว่างระหว่างนักเรียนที่มีฐานะดีกับนักเรียนที่ด้อยโอกาสมีแนวโน้มที่จะขยายตัวออกไป และอาจส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาในระยะยาว

ในขณะเดียวกันปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กยังไม่ได้รับการแก้ไขในเรื่องของความพร้อมทั้งในด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และจำนวนครูสาขาวิชาเอกที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ผลการวิจัยได้สรุปถึงผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอ และสัญญาณไม่เสถียร สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้รับเงินงบประมาณ สนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งในช่วงสถานการณ์โควิด-19 สถานศึกษา มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง ในส่วนผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของครู พบว่า ครูมีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนมากขึ้น ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และผลการเรียนของนักเรียนจะตกต่ำลง และสำหรับนักเรียน ต้องปรับเวลา สถานที่ และวิธีการเรียนใหม่ นักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียน นักเรียนได้รับการฝึก ทักษะการปฏิบัติ น้อยลงและไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง รวมทั้ง นักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ การเรียนออนไลน์ ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความ รับผิดชอบ และมีความกังวลต่อผลการเรียน และ นักเรียนเหนื่อยล้า เนื่องจากต้องมีการเรียนชดเชยเวลาที่ขาดหายไป

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการคะแนนทดสอบ O-NET ของนักเรียน คือประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2563 ให้ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถานศึกษาในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ เข้ารับการทดสอบ O-NET ตามความสมัครใจ โดยให้ถือเป็นสิทธิส่วนตัว โดยเฉพาะของนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป ประกอบกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ได้มีการยกเลิกการใช้คะแนน O-NET ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนลดระดับความสำคัญของการเข้ารับการสอบ เนื่องจาก ไม่ได้นำผลไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สะท้อนจาก ผลของจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการทดสอบที่มีแนวโน้มลดลงในทุกๆระดับชั้น สอดคล้องกับเอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้

คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ให้ความสำคัญต่อการสอบ O - NET น้อย เพราะ ไม่รู้ว่าจะนำผลการสอบไปใช้ทำอะไร เมื่อไร และยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถจำแนกนักเรียนออกได้ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัย กลุ่มไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัย และกลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่พอใจกับคณะสาขาได้ โดยกลุ่มที่ 1 และ 2 สอบ O-NET เพื่อให้จบตามกระบวนการเท่านั้น ไม่มีการเตรียมตัวและตั้งใจสอบ อีกทั้งบางกลุ่มยังไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำต่าง ๆ หากแต่ตั้งการเพียงแค่ว่าใช้วิชาชีพสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในส่วนของปัจจัยด้านครู ผลการศึกษาพบว่า คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง ที่นักเรียนมีคะแนนการสอบต่ำ มีจำนวนครูไม่เพียงพอในบางกลุ่มสาระ ผู้บริหารต้องแก้ไขโดยการนำครูในกลุ่มสาระอื่นไปสอนในกลุ่มสาระที่ครูขาด ทำให้คุณวุฒิครูไม่ตรงตามสาระที่สอน ส่งผลถึงคุณภาพการสอนของครู ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในวิกฤตของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นับเป็นการเสริมสร้างโอกาสควบคู่ไปด้วย ทำให้คนได้เข้าถึงเทคโนโลยีเร็วขึ้น โดยเฉพาะในด้านการศึกษา เกิดการกระตุ้นให้มีการเรียนออนไลน์ที่เร็วขึ้นในสถานศึกษาทุกระดับ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเปิดกว้างทางการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ขาดแคลนครูผู้สอนที่ครบชั้นหรือวิชาเอก จึงมีความจำเป็นที่ควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างกว้างขวาง รวมถึงการมีมาตรการช่วยเหลือในด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างโอกาสทางและเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา รวมถึงเป็นการพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ สอดคล้องกับ Nyankomago Ohene. (2021). ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนา ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างความสำเร็จในการดำเนินนโยบายกับตัวแปรด้านรัฐบาล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางเทคโนโลยี โดยความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งที่สุดพบในตัวแปรด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการลงทุนในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมสามารถส่งผลดีต่อการดำเนินนโยบายด้านการศึกษา

1.3 กำลังคนด้านอาชีวศึกษา ต้องเร่งพัฒนาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

จากผลการประเมิน สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา (ปวช.1 : ม.4) ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) พบว่า ยังไม่สามารถบรรลุผลตามค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และมีแนวโน้มต่ำกว่าเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญเป็น 50 : 50 และสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษามีนโยบายที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างนวัตกรรมตามความต้องการของพื้นที่ชุมชน ภูมิภาค หรือประเทศ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการ จัดการศึกษาในระบบทวิภาคีให้ผู้เรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษและการใช้ดิจิทัลเพื่อเพิ่มทักษะและเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ แต่ยังคงมีผู้เรียนด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพียง ร้อยละ 33 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด

ซึ่งสุวรรณ จุลมั่ง (2564) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในพื้นที่ สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ต้องการประกอบอาชีพได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา สร้างโอกาสในการหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดภาระของครอบครัวได้ ต้องการเพิ่มความรู้ ความชำนาญในสายวิชาชีพ ให้กับตนเองโดยสามารถเลือกเรียนตามความชอบและความถนัดของตนเอง ต้องการเป็นผู้สร้างงาน มีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง และครอบครัว ด้านปัญหา พบว่า มีปัญหาด้านการรับรู้ข้อมูล หลักสูตรและการเรียนต่ออาชีวศึกษายังมีไม่มากพอ หรือมีการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีวศึกษา แต่ยังไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริง การแนะแนวการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาที่ไม่ค่อยชัดเจน คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ มีค่านิยมให้เรียนต่อสายสามัญเพื่อจบปริญญา สำหรับด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายรัฐบาล ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557) ที่วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการเพื่อเพิ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุของการไม่ศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษา เกิดจากปัญหาภาพลักษณ์ของการเรียนสายอาชีพ ซึ่งส่งผลต่อเจตคติและค่านิยมการเรียนอาชีวศึกษา ประกอบกับค่าตอบแทน และการยอมรับในสังคมที่ต่ำ ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่างมุ่งเน้นเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ปัญหาค่านิยมของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับปริญญาบัตรทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองพากันนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งค่านิยมที่มองว่าการเรียนสายอาชีพคือเส้นทางของคนเรียนไม่เก่ง รวมทั้งปัญหาด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา โดยพบว่า มีปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การขาดแคลนครู อาจารย์ด้านวิชาชีพและอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านคุณภาพผู้เรียน

1.4 เด็กและเยาวชนเข้าสู่การศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้น

จากผลการประเมิน อัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พบว่า ในช่วงระยะ 3 ปีของแผน มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิเพิ่มขึ้น สะท้อนถึงการขับเคลื่อนนโยบายและแผน ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนผู้เรียน ในช่วงระยะ 3 ปีของแผน คือ การประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสทางการศึกษา ซึ่งตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการนำเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายให้เด็กตกหล่นเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์และไม่มีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา จึงได้ดำเนินการเชิงรุก ภายใต้โครงการพาน้องกลับมาเรียน ด้วยการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง 11 กระทรวง และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือติดตามนักเรียนตกหล่นด้วย Application “พาน้องกลับมาเรียน” เพื่อให้เกิดการทำงานที่สะดวกรวดเร็ว และยังสามารถเก็บเป็นฐานข้อมูลของนักเรียน รวมถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละครอบครัวได้อย่างละเอียด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้วิจัยออกแบบแนวทางการดำเนินงานป้องกัน เฝ้าระวัง ติดตามและช่วยเหลือเด็กตกหล่น และได้เด็กออกกลางคันตามโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานโดยภาพรวมเพื่อติดตามเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายการค้นหา ติดตามเด็กตกหล่น และ

เด็กออกกลางคัน กำหนดแนวทางและคู่มือการดำเนินงาน 2) การสร้างความเข้าใจและบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับกระทรวง กรม รวมทั้งหน่วยงานในระดับพื้นที่ 4) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและปรับปรุงแอปพลิเคชัน “พาน้องกลับมาเรียน” สำหรับติดตามค้นหาเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้เข้าถึงได้ง่าย ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูล (Data Management Center: DMC) 5) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือศูนย์ประสานงาน 6) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณโครงการอาหารกลางวันให้ครอบคลุมนักเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ 7) ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานระบบการแนะแนวการศึกษาต่อ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 8) พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องงานวิจัยของเกศรัชนี ยืนวงศ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง นโยบายและกระบวนการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันเด็กเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา หลังการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ผลการวิจัย พบว่า การกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนระดับนโยบายนั้น ผู้บริหารระดับสูงฝ่ายการเมืองมีบทบาทนำในการกำหนดนโยบาย ผ่านการจัดทำโครงการพาน้องกลับมาเรียน ซึ่งมีเป้าหมายในการติดตามตัวผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาให้พบและนำกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ครบทุกคน ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงศึกษามีคำสั่งให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ในการติดตาม ค้นหา เด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบและสำรวจสาเหตุการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชน คำนึงส่วนของการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา หลังการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 นั้น เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของโครงการพาน้องกลับมาเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

1.5 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียนรายบุคคล

จากผลการประเมิน ที่พบว่า ตัวชี้วัดสัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้าน และมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล รวมทั้งสัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา มีร้อยละผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบรรลุค่าเป้าหมายในระดับที่สูงมาก เนื่องจาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการใช้ระบบสำรวจแวความสามารถพิเศษนักเรียนรายบุคคล ทำให้ครูได้มีข้อมูลทางพหุปัญญาของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นและส่งต่อนักเรียนเพื่อให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาหลักสูตรและโครงสร้างเวลาเรียนในสถานศึกษา ยังคงพบว่า กำหนดให้ผู้เรียนเรียนเนื้อหาสาระ 8 สาระการเรียนรู้ และในระดับประถมศึกษามีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง/ต่อปี และระดับมัธยมศึกษา 1,200 ชั่วโมงต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมงต่อปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและสนใจตามพหุปัญญาของผู้เรียนทุกช่วงวัยและตอบโต้ภัยกับการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้การใช้แบบสำรวจวัดแวความสามารถพิเศษของผู้เรียนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีข้อจำกัด คือ สถานศึกษาบางแห่งขาดความพร้อมด้านคอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างรวดเร็วหรือครอบคลุมนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และการวัดแวความสามารถพิเศษของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นปีละ 1 ครั้งอาจยังไม่สามารถนำมาใช้ตัดสินใจได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถพิเศษหรือไม่ ซึ่งต้องพิจารณาจากข้อสังเกต/ผลการประเมินของครู ผู้ปกครองร่วมด้วย และการประเมินต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องหลายครั้ง

เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมถึงครูผู้สอนยังคงต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ที่สอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรประสานผู้เชี่ยวชาญเรื่องพหุปัญญาในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับผู้รับผิดชอบทั้งในหน่วยงานและสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชา

1.6 การปรับปรุงตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

จากการประเมินตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการ จำนวน 19 ตัวตัวชี้วัด พบว่า บางตัวชี้วัดมีการกำหนดต่อเนื่องมาจากแผนในระยะที่ผ่านมา ซึ่งเป็นลักษณะตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ยังไม่สะท้อนถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง ได้แก่ ตัวชี้วัดผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ ตัวชี้วัดจำนวนประชาชนที่เข้าถึงหลักสูตร/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวชี้วัดร้อยละของกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองอุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ และตัวชี้วัดบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าค่าเป้าหมายทั้งระยะ 3 ปีของแผน เช่น ตัวชี้วัดร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นตัวชี้วัดที่กว้าง หน่วยงานจึงมีการจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาครูภายใต้โครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจมีการนับซ้ำ ส่งผลให้ตัวชี้วัดนี้บรรลุผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเป้าหมายทั้ง 3 ปีของแผน ในขณะเดียวกันสถานการณ์ปัจจุบันมุ่งเน้นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศ สมรรถนะด้านดิจิทัล จึงควรมีการทบทวนตัวชี้วัดให้มีความสอดคล้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อนำผลการศึกษาไปสู่การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่พร้อมต่อการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้มีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานและการรายงานผลตามตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน แต่จากการติดตามและประเมินผลพบว่า หน่วยงานมีการปรับโครงการ/กิจกรรมในการดำเนินงาน จึงไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลเพียงบางส่วน ส่งต่อการบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดของแผน และการความครอบคลุม เพียงพอของข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการทบทวนตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้มีความสอดคล้องทันสมัย และครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ ผลกระทบที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่คาดหวัง

2. การอภิปรายปัจจัยความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันมากที่สุด 3 อันดับแรกที่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายของแผน คือ การจัดสรรงบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์/เทคโนโลยีที่รวดเร็ว เพียงพอ เหมาะสม การกำกับติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนแผนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ซึ่งการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติเป็นพหุกลไกที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี และมีการ

วางแผนทั้งในด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสร้างควมตระหนักรู้แก่บุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีการบูรณาการ และเน้นการมีส่วนร่วมของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลที่ดีที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้ทราบว่าผลการดำเนินงานนโยบายสู่การปฏิบัติสามารถบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาอย่างน้อยเพียงไร และที่สำคัญต้องนำกลไกทั้ง 7 กลไก คือ (1) การบริหารจัดการ (2) การวางแผน (3) การบริหารงบประมาณ (4) บริหารงานบุคคล (5) การสร้างความตระหนักและการรับรู้ (6) บูรณาการและการมีส่วนร่วม และ (7) การติดตามและประเมินผล (สงวน อินทร์รักษ์ และประเสริฐ อินทร์รักษ์, 2563) มาดำเนินการอย่างเป็นระบบครบถ้วน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ได้วิจัยเชิงประเมินผล เรื่อง ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2562 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ 1) ปัจจัยหรือเงื่อนไขความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติมีปัจจัยที่เหมือนกันทุกระดับคือ (1) คุณภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารของหน่วยงานทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับกระทรวงจนถึงระดับสถานศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นผู้นำ เห็นความสำคัญ เอาใจจริงเอาใจที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (2) งบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ สถานศึกษาที่มีความพร้อมจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้หลากหลายครอบคลุมทุกยุทธศาสตร์ (3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (4) ระบบฐานข้อมูลสำคัญของหน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบทบาทความรับผิดชอบ และ (5) ระบบการกำกับติดตามและประเมินผลที่ทำอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง แล้วนำผลจากการกำกับติดตามประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของปัจจัยด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนแผนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เป็นกระบวนการสำคัญของทุกส่วนราชการที่แสดงถึงการใช้หลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการ “ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง” ซึ่งภายหลังการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องตรวจสอบ (Check) การดำเนินงานที่ปฏิบัติไว้ตามแผนฯ เพื่อทบทวนและวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน การติดตามประเมินผลได้ให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข (ACT) และพัฒนาระบบการจัดทำแผนงาน โครงการและการดำเนินงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้ศึกษาปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามนโยบายให้สำเร็จ คือ การกำกับติดตาม หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมในทุกมิติและสอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การรายงานผลการดำเนินงานตามระบบที่กำหนด การติดตามการดำเนินงานลงพื้นที่เชิงประจักษ์ การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโดยตรงของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่าน VDO Conference เป็นต้น และ 3) การสื่อสารสร้างการรับรู้เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สำคัญต่อกระบวนการกำหนดทิศทางและนโยบาย การวางแผนและการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ประเมินผลความสามารถของผู้บริหารสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ขององค์กร โดยเฉพาะการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ความสามารถในการบริหารองค์กรให้มีจุดเด่น/จุดแตกต่างที่เป็นอัตลักษณ์ขององค์กรจนเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2562 พบว่า ปัจจัยหรือเงื่อนไขความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติมีปัจจัยที่เหมือนกันทุกระดับคือ คุณภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารของหน่วยงานทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับกระทรวงจนถึงระดับสถานศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นผู้นำ เห็นความสำคัญ เอาใจจริงเอาใจที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วิภา เทศวิศาล (2552) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารคือ บุคคลสำคัญที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประสานงานด้านความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการตามนโยบาย มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศ มีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบาย เป็นต้น

2.2 ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี ที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันมากที่สุด ใน 3 อันดับ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ ลำบาก ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ บุคลากรไม่เพียงพอ/มีการเปลี่ยนแปลง โยกย้าย และผู้บริหาร/บุคลากรไม่ให้ความสำคัญต่อการแปลงแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลียว ยาจันทร์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัย พบว่าทัศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่า นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือ ผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทัศนคติที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย ดังนี้ 1) ทัศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยนโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดี ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและรู้สึกผูกพัน 2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติ เป็นเวลาช้านาน มักประสบความล้มเหลว 3) ค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้ล้มเหลวก็สูง และ 4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรือ งดเว้นไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน

ข้อเสนอแนะการประเมิน

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์และเป็นองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ในระยะต่อไป โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในการนำนโยบายมาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการเร่งรัดขับเคลื่อนนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควบคู่ไปกับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2. กระทรวงศึกษาธิการควรสร้างการรับรู้และการสื่อสารอย่างต่อเนื่องให้ผู้รับผิดชอบการจัดทำแผนงาน/โครงการ ได้มีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ของแผนปฏิบัติการ/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและติดตาม ประเมินผลที่สะท้อนถึงการบรรลุเป้าหมายของแผนได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งจัดให้มีการจัดทำและขับเคลื่อนโครงการสำคัญที่มีการถ่ายทอดค่าเป้าหมาย จากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการให้อยู่ในแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัด ของแผนแม่บทฯ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง

3. ควรกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์(แผนระยะยาว) และเป้าหมายของแผนแต่ละระยะ ให้ชัดเจน รวมทั้งตัวชี้วัดที่เน้นการวัดที่เน้นเชิงคุณภาพ สามารถวัดผลสำเร็จได้ ผ่านการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากโครงการของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการในทุกยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ รวมถึงมีการ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานตามแผนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง มีการจัดทำข้อเสนอแนะ รายงานเกี่ยวกับผลงานและ อุปสรรคในการดำเนินงาน

4. ควรสื่อสาร สร้างการรับรู้ในเรื่อง การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานและสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน รวมถึงการปรับปรุงระบบการกำกับติดตาม การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทุกระดับ เพื่อทราบความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนแล้วนำมาแก้ปัญหอย่างต่อเนื่อง

5. ควรประสานกับสำนักงบประมาณในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการปฏิบัติงานและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่แท้จริง รวมทั้งประสานกับหน่วยงานภายนอกในการมีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษา และมีการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณของทุกหน่วยงานในสังกัด

6. ควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ให้มีองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ผ่านการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน

7. ควรจัดให้มีกลไกและระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่มีมาตรฐาน เป็นปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับ สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ เพื่อสนับสนุนการกระบวนการจัดทำนโยบาย แผน งบประมาณ รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และตอบสนองความต้องการ ของทุกกลุ่มเป้าหมาย

8. กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณานำข้อเสนอแนะที่มีต่อการปรับปรุงการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ไปใช้ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมายปลายทาง ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผน ควรดำเนินการโดยทีมงาน ที่ประกอบด้วยผู้บริหาร และบุคลากรระดับปฏิบัติการที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผน และนักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับ ทุกกระบวนการใน แผน โดยอาจด เน้นการในรูปแบบของคณะทำงาน

2. ควรมีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมจากเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ที่เป็นบุคคลภายนอกให้มากขึ้น ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อแผนและผลเกี่ยวกับ แผนปฏิบัติ ราชการ เพื่อนำมาปรับปรุงรายละเอียดของแผนให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ และบทบาทของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย และทิศทางเดียวกัน

3. ควรมีการขับเคลื่อนกลไกในการบริหารแผนเชิงยุทธศาสตร์ฯ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีการบูรณาการแผนงาน โครงการ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลักดันให้มีการปฏิบัติอย่างเป็น รูปธรรม

4. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงแผนปฏิบัติราชการที่เป็นประจำและต่อเนื่องทุกปีทบทวน ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ รวมถึงมีระบบการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จ ของการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์โดยแบ่งการประเมินผลในระยะครึ่งแผนปฏิบัติการ 5 ปี และ ประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะของแผนปฏิบัติการวางแผนการประเมินครึ่งแผนเชิงยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2572) และประเมินเมื่อสิ้นสุดแผน (พ.ศ. 2580)

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงประเมินผลเกี่ยวกับระบบและกลไกการบริหารจัดการศึกษาในการ ขับเคลื่อนแผนการปฏิบัติราชการสู่การปฏิบัติของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานตามพันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการในห้วงเวลาระยะต่อไปอย่างชัดเจน

3. ควรมีการประเมินโครงการสำคัญภายใต้แผนปฏิบัติราชการว่า ส่งผลิต ผลลัพธ์ หรือ ผลกระทบ ที่มีความคุ้มค่าต่อการใช้งบประมาณหรือไม่ เพียงใด

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. (ออนไลน์) สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/พรบ.-ศธ.-2546-ฉบับอัปเดต.pdf>.
- _____. (2548). กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://www.moe.go.th/wp-content/uploads/2020/pdf>.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2563). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. เรื่อง นโยบายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET). (ออนไลน์) แหล่งที่มา <https://moe360.blog/2021/02/11/o-net-2563/> 25 ธันวาคม 2563.
- _____. (2563). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. (ออนไลน์) แหล่งที่มา <https://www.moe.go.th/นโยบายและจุดเน้น-2565/>.
- _____. (2565). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://www.moe.go.th/แผนปฏิบัติราชการ/>
- _____. (2565). แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- เกศรัชนี ยืนวงศ์. (2564). นโยบายและกระบวนการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันเด็กเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา หลังการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19: ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. (2564). แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 138 ตอนพิเศษ 44 ง, ๒๕๓-๓๒๓.
- จุฑาภรณ์ มาสันติเยะ. (2565). ทฤษฎีทางการวัดและประเมินผล. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุมพล หนีพานิซ. (2552). การประเมินผลนโยบาย: หลักการแนวคิด และการประยุกต์ใช้. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2555). การจัดการอาชีวศึกษา: มุมมองและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (องค์การมหาชน). สืบค้น 15 กันยายน 2565 จาก https://www.onesqa.or.th/upload/download/file_
- ชูเกียรติ รักบำเหน็จ. (2559). คู่มือแนวทางการติดตามและประเมินผล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/476869>
- ตรีนุช ไพชยนต์วิจิตร และ สรลชนา ธิติสุวรรณ. (2566) การศึกษาผลกระทบของโควิด-19 ต่อนักเรียนระดับอาชีวศึกษา การเปลี่ยนแปลงต่อการตัดสินใจด้านการเรียน และด้านการทำงานในอนาคตของนักเรียนอาชีวศึกษา. วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 2566.

- ทิพย์วิภา เทศวิศา. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุุณภัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2553). การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: บริษัทแฮสออฟเคอร์มิสท์.
- _____. (2562). การประเมินโครงการ แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: บริษัทแฮสออฟเคอร์มิสท์.
- พิสนุ พองสี. (2549).การประเมินทางการศึกษาแนวคิดสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เทียมฝ่าการพิมพ์
- _____. พิสนุ พองศรี. (2553). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด
- วรัญญูภรณ์ ชาลรักษ์. (2564). การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เฉลียว ยาจันท์. (2556). นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2541). การศึกษาแนวทางการติดตามและประเมินโครงการ. พัฒนาในระดับจังหวัด. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). สถิติการศึกษาประจำปี 2563. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย
- _____. (2565). สถิติการศึกษา ประจำปี 2564. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย
- _____. (2565). สถิติการศึกษา (เอกสารฉบับย่อ) ประจำปี 2565.
- เศรษฐวิทย์ ชโนวรรณ. (2564). การประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2552). PDCA เครื่องมือในการจัดการคุณภาพ. สืบค้น 30 สิงหาคม 2565. <https://www.ftpi.or.th/>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2554) นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 22) .กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุกมาส อังศุโชติ. (2555). “รูปแบบการประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ.” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการ ประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ. หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวรรณ จุลม้น. (2564). แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 17. สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://reo17.moe.go.th/wp-content/uploads/2022>
- สำนักงบประมาณ. (2563). ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 21 เมษายน 2565 จาก <https://www.bb.go.th/topic-detail>.

- _____. (2564). พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://www.bb.go.th/topic-detail>.
- สำนักงานกฤษฎีกา. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546. และฉบับที่ 2 (พ.ศ.2562). (ออนไลน์) สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <http://www.ops.moc.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). การวิจัยเรื่องการออกแบบแนวทางการดำเนินงาน ป้องกัน เฝ้าระวัง ติดตามและช่วยเหลือ เด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันตามโครงการ “พาน้อง กลับมาเรียน” สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2565). รายงานการศึกษาและพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (ออนไลน์). สืบค้น 26 มิถุนายน 2565 จาก <https://eva.obec.go.th/publicationbook/>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2563 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2563). แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 -2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2563). สรุปสาระสำคัญ รายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579: ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2562. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2564). รายงานการศึกษา “รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 (ฉบับสรุป). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2565). ทิศทางและแนวโน้มการจัดการศึกษาในยุคโควิด-19. สื่ออิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- _____. (2565). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2565 (IMD 2022). กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด
- _____. (2565). ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส 2564

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน...ต่อคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2565). รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส 2 ประจำปี 2565 . สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565 จาก <http://social.nesdb.go.th/social/>
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. 2564.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562-2565). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. สืบค้น 21 เมษายน 2567, จาก <https://www.spm.thaigov.go.th/>.
- _____. (2562). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. สืบค้น 21 เมษายน 2567, จาก https://www.krokeptra.go.th/dnm_file/project.
- _____. (2562). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา แถลงต่อรัฐสภา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- Emma Dorn et al. (2020). COVID-19 and student learning in the United States: The hurt could last a lifetime. ,<https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Industries/Public>
- Kabonga. (2019). “Principles and Practice of Monitoring and Evaluation: A Paraphernalia for Effective Development”. *Africanus: Journal of Development Studies* 48 (2): 21 pages. <https://doi.org/10.25159/0304-615X/3086>.
- Nyankomago Ohene. (2021). An Analysis of Factors Affecting the Successful Implementation of Educational Policies in Developing Countries. *Journal of Education Review Provision*, Vol. 1, Issue . <https://doi.org/10.55885/jerp.v1i3.2163>
- Rossi,P H, and Freeman.E, H, E. (1993). Evaluation : A Systematic Approach. Newbury Park, California : stage Publications.
- Taras, O.H. (2010). Assessment for learning assessing the theory and evidence Procedia – Social and Behavioral Science, 2(2), 3015 – 3022.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการ
ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ
และตรวจทาน (ร่าง) รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการ
ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

1. นายเชิดศักดิ์ ศรีศักดิ์วิชัย	หัวหน้าสำนักงานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ อธิการบดีคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน
2. ดร. วันเพ็ญ ผ่องกาย	อดีตผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา.
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. อาจารย์วัฒนชัย จันทร์วินกุล	อดีตผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. นางรุ่งนภา จิตต์ประสงค์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการประเมินผล. สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิศักดิ์ โทวิชา	อธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์

1. นางผาณิตย์ มีสุนทร	อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายโกเมศ กลั่นสมจิตต์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน

1. นางสาววันรวิ จุลเสน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ชำนาญการพิเศษ
2. นางสาวปราณี ลิ้มในเมือง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ชำนาญการ

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบฟอร์ม
สำหรับองค์กรหลัก
และหน่วยงานในกำกับ

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)

ของกระทรวงศึกษาธิการ

(ใช้เฉพาะการรายงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2565)

1. ชื่อหน่วยงาน
2. ชื่อโครงการ
3. ห้วงเวลารายงาน

☐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
 ☐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
 ☐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สถานะโครงการ
 ☐ ยังไม่สิ้นสุดโครงการ
 ☐ สิ้นสุดโครงการแล้ว
4. ความสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ

(โปรดวิเคราะห์ความเชื่อมโยง โดยระบุข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐
 ที่มีความสอดคล้องกับโครงการ)

 - 4.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (โปรดระบุด้าน.....)
 - 4.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (โปรดระบุด้าน.....)
 - 4.3 แผนย่อยภายใต้แผนแม่บท (โปรดระบุด้าน.....)
 - 4.4 แผนปฏิรูปประเทศ (โปรดระบุด้าน.....)
 - 4.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2565)

(โปรดระบุยุทธศาสตร์.....)
 - 4.6 แผนความมั่นคง (โปรดระบุ.....)
 - 4.7 นโยบายรัฐบาล

4.7.1 นโยบายหลัก (โปรดระบุข้อ.....)
 4.7.2 นโยบายเร่งด่วน (โปรดระบุข้อ.....)
 - 4.8 ยุทธศาสตร์ตามแผนปฏิรูปราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ

(ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร)

(โปรดระบุยุทธศาสตร์.....)

 - 4.8.1 ☐ แผนงานพื้นฐาน
 - 4.8.2 ☐ แผนงานยุทธศาสตร์
 - 4.8.3 แผนงานบูรณาการ

(โปรดระบุชื่อแผนงาน.....)
5. ความสอดคล้องกับนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา

ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ถ้ามี)

(โปรดระบุนโยบายข้อ.....)

6. ความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของหน่วยงาน
(โปรดระบุ.....)

7. หลักการและเหตุผล

.....

.....

8. วัตถุประสงค์

.....

.....

9. ตัวชี้วัดของโครงการ

9.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

.....

.....

9.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

.....

.....

10. กลุ่มเป้าหมายโครงการ

11. ระยะเวลาดำเนินการ

12. สถานที่ดำเนินการ.....

13. กิจกรรมที่วางแผนดำเนินการ

.....

.....

14. ผลการดำเนินงานของกิจกรรม (สะสมตั้งแต่ไตรมาสที่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบัน) (จากข้อ 13)

.....

.....

15. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด (จากข้อ 9)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน (สะสม)		
		จำนวนเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
เชิงปริมาณ				
เชิงคุณภาพ				

17. งบประมาณ

17.1 งบประมาณที่ได้รับทั้งหมด.....

17.2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณ.....

แหล่งงบประมาณ

18. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

18.1 ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

18.2 แนวทางแก้ไข

.....

.....

19. แผนที่จะดำเนินการต่อไป

.....

.....

20. ประโยชน์ที่สาธารณชนได้รับ

.....

.....

21. ผู้รายงาน.....ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....e-mail :

22. วันที่รายงาน ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

ขอความอนุเคราะห์ส่งรายงานฯ ไปที่สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ทาง e-mail : report_ed54@hotmail.com

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ

- คำชี้แจง**
1. แบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการติดตามผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) และตัวชี้วัดของแผนระดับ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
 2. ขอให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบตัวชี้วัด ได้รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในช่วงตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 ที่ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนไปสู่การปฏิบัติ
 3. จัดส่งข้อมูลมายังสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทาง report.ed54@gmail.com

แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ตัวชี้วัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	หน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัด
1. ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	สป.(สช. กศน.) สพฐ. สอศ. มวส.
2. ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกรูปแบบ	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	สป.(สช. กศน. สกศ.) สพฐ. สอศ.
3. ร้อยละของผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	สป. (กศน. ศปบ.จชต.) สอศ.

ตัวชี้วัดที่ ๑	ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ
----------------	--

หน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัด สป.(สช. กศน.) สพฐ. สอศ. มวส.

➡ ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายตัวชี้วัด

โครงการ/กิจกรรม	จำนวนสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของชาติ					
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล

➡ ผลการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม/ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ตอบสนองต่อเป้าหมายตัวชี้วัดกระทรวงศึกษาธิการโดยตรง

ปีงบประมาณ พ.ศ.	การดำเนินงาน/โครงการสำคัญที่ตอบสนองต่อเป้าหมายเป้าหมายตัวชี้วัด			
	งาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงานโดยสรุป
2563				
2564				
2565				

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในภาพรวม

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในภาพรวม

.....

แบบบันทึกข้อมูลการดำเนินงาน
ตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)

หน่วยงาน.....

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผน

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)

ของกระทรวงศึกษาธิการ

(ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และผู้แทนหน่วยงาน 30 ท่าน)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ความถูกต้อง			
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์			
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนจากแหล่งข้อมูลหน่วยงานได้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้มีความถูกต้อง ชัดเจน			
4. สารสนเทศจากการรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงานมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการประกอบการประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน			
ความเหมาะสม			
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน			
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสภาพการดำเนินงานจริงของหน่วยงาน			
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง			
4. องค์ประกอบของโครงสร้างแบบรายงาน มีความเหมาะสมกับข้อมูลต้องการ			
ความเป็นไปได้			
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป			
รวม			

แบบการประเมินโครงสร้างของแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี
(พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ความถูกต้อง			
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์			
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดจากแหล่งข้อมูลหน่วยงานได้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดให้มีความถูกต้อง ชัดเจน			
4. สารสนเทศจากการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามแบบรายงานมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการประเมินในแต่ละตัวชี้วัด			
ความเหมาะสม			
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน			
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสภาพการดำเนินงานจริงของหน่วยงาน			
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อการประเมิน โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง			
4. องค์ประกอบของโครงสร้างแบบรายงาน มีความเหมาะสมกับข้อมูลตัวชี้วัดที่ต้องการ			
ความเป็นไปได้			
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนเกินไป			
รวม			

ผลการประเมินโครงสร้างของแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี
(พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ความถูกต้อง	4.80	0.41	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนจากแหล่งข้อมูลหน่วยงานได้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.80	0.45	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้มีความถูกต้อง ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
4. สารสนเทศจากการรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงานมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการประกอบการประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.80	0.41	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสภาพการดำเนินงานจริงของหน่วยงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	4.80	0.45	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของโครงสร้างแบบรายงาน มีความเหมาะสมกับข้อมูลต้องการ	4.80	0.45	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	5.00	0.00	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.84	0.37	มากที่สุด

ผลการประเมินโครงสร้างของแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี
(พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้แทนหน่วยงานจำนวน 30 ท่าน)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ความถูกต้อง	4.86	0.35	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์	4.87	0.35	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนจากแหล่งข้อมูลหน่วยงานได้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.87	0.35	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้มีความถูกต้อง ชัดเจน	4.83	0.38	มากที่สุด
4. สารสนเทศจากการรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงานมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการประกอบการประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน	4.87	0.35	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.83	0.38	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน	4.80	0.41	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสภาพการดำเนินงานจริงของหน่วยงาน	4.83	0.38	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	4.83	0.38	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของโครงสร้างแบบรายงาน มีความเหมาะสมกับข้อมูลต้องการ	4.83	0.38	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.83	0.38	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.87	0.35	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป	4.80	0.41	มากที่สุด
รวม	4.84	0.37	มากที่สุด

**ผลการประเมินโครงสร้างของแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด
ของแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ
(ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน)**

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ความถูกต้องครอบคลุม	4.80	0.41	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดจากแหล่งข้อมูลหน่วยงานได้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.80	0.45	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดให้มีความถูกต้อง ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
4. สารสนเทศจากการรายงานผลการดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดตามแบบรายงานมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการประเมินในแต่ละตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.80	0.41	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสภาพการดำเนินงานจริงของหน่วยงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อการประเมิน โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	4.80	0.45	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของโครงสร้างแบบรายงาน มีความเหมาะสมกับข้อมูลตัวชี้วัดที่ต้องการ	4.80	0.45	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.70	0.48	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.80	0.45	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.78	0.42	มากที่สุด

ผลการประเมินโครงสร้างของแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ของแผนปฏิบัติราชการ
ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้แทนหน่วยงาน 30 ท่าน)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ความถูกต้องครอบคลุม	4.85	0.36	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ ถูกต้องตามวัตถุประสงค์	4.87	0.35	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จากแหล่งข้อมูลหน่วยงานได้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.83	0.38	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดให้ มีความถูกต้อง ชัดเจน	4.87	0.35	มากที่สุด
4. สารสนเทศจากการรายงานผลการดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดตาม แบบรายงานมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการ ประเมินในแต่ละตัวชี้วัด	4.83	0.38	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.75	0.43	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนิน งานตามตัวชี้วัดได้ สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน	4.73	0.45	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสภาพการดำเนินงาน จริงของหน่วยงาน	4.77	0.43	มากที่สุด
3. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เพื่อการประเมิน โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	4.77	0.43	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของโครงสร้างแบบรายงาน มีความเหมาะสมกับ ข้อมูลตัวชี้วัดที่ต้องการ	4.73	0.45	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.83	0.38	มากที่สุด
1. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เพื่อการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.87	0.35	มากที่สุด
2. สามารถนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดได้ ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป	4.80	0.41	มากที่สุด
รวม	4.81	0.40	มากที่สุด

**ผู้ประเมินแบบโครงสร้างแบบรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการระยะ 3
ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ และแบบรายงานผลการดำเนินงาน
ตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ
(จำนวน 30 คน)**

1. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2 คน)
2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) (2 คน)
3. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
4. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)
5. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) (2 คน)
6. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน (สช.) (2 คน)
7. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) ได้แก่ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักอำนวยการ, สำนักนิติการ, สำนักลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, สำนักพัฒนาระบบบริหาร, สำนักตรวจราชการ และประเมินผล, สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ และสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
8. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.)
9. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.)
10. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (คส.)
11. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)
12. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสถาบันการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
13. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.)
14. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.)
15. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน) (มวส.)
16. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สสช.)

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง

ที่ ศธ ๐๒๐๘/๓๒๕๘

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบการตรวจสอบ จำนวน ๑ ชุด

๒. เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อแผนระดับต่าง ๆ ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ ๓) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อไป ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน จำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว

ในการนี้ เพื่อให้การประเมินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีระบบการดำเนินการตามหลักวิชาการของการประเมินที่ถูกต้องและเหมาะสม สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการประเมินดังกล่าว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายโกเมศ กลั่นสมจิตต์)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

กลุ่มติดตามและประเมินผล

โทร. ๐ ๒๒๘๘๑ ๖๓๓๓ ต่อ ๑๖๐๐

ที่ ศธ ๐๒๐๘/๒๗๙๒

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจทาน (ร่าง) รายงานการวิจัย

เรียน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน

อ้างอิง หนังสือที่ ศธ. ๐๒๐๘/๓๒๕๘ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย (ร่าง) รายงานการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ของกระทรวงศึกษาธิการ ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ความละเอียดทราบแล้วนั้น

ในการนี้ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจทาน (ร่าง) รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) ของกระทรวงศึกษาธิการ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนงานด้านนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายโกเมศ กลั่นสมจิตต์)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

กลุ่มติดตามและประเมินผล

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๖๓๓๓ ต่อ ๑๖๐๐

ด่วนที่สุด

สำเนาฉบับ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๒๘๖๗

ที่ ศธ ๐๒๐๘/๑๑๕๗๗

วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญประชุมเชิงปฏิบัติการติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เรียน เลขาธิการ สกศ., กพร., กอศ., คส., สกสศ., กศน., สช., ก.ค.ศ. และหน่วยงานในสังกัด สป.

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จะจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ โรงแรมบียอนด์ สวีท เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ และเพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๕ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานการประเมินผลแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายเอกสารงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดดำเนินการมอบหมายคณะทำงานติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ หรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ โรงแรมบียอนด์ สวีท เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยจัดส่งรายชื่อเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ไปยังสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. ทาง QR Code แบบตอบรับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ทั้งนี้ เบิกค่าใช้จ่ายจากโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดส่งคณะทำงานหรือผู้แทน เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(นายวีระ แข็งกสิการ)

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

.....ผู้ร่าง
.....ผู้พิมพ์
.....ผู้ตรวจ

สำเนาฉบับ บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๖๗ ต่อ ๑๖๐๗

ที่ ศธ ๐๒๐๘/ ๑๗๔๑๕

วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ

เรียน เลขาธิการ สกศ., สทสร., สอศ., คส., สกสศ. และหน่วยงานในสังกัด สป.

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จะดำเนินการติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งองค์กรหลักและหน่วยงานในกำกับกระทรวงศึกษาธิการได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานและนำไปสู่การปฏิบัติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะทำงานติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ท่าน ตามแบบฟอร์มที่แนบ โดยจัดส่งไปยังสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. และทาง e-mail : report_ed54@hotmail.com ภายในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดส่งรายชื่อคณะทำงานดังกล่าวด้วย
จึงขอขอบคุณยิ่ง

(นายวิระ แข้งกสิการ)

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ร่าง
ผู้พิมพ์
ผู้ตรวจ

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๐๘/ ๓ ๑๖๖

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๒

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ

เรียน ผู้อำนวยการ มวส., สสวท., สทศ. และ สมศ.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบกรอกข้อมูลรายชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะทำงานฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จะดำเนินการติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งองค์กรหลักและหน่วยงานในกำกับกระทรวงศึกษาธิการได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานและนำไปสู่การปฏิบัติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะทำงานติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ท่าน ตามแบบกรอกข้อมูลตามที่ส่งมาด้วย โดยจัดส่งไปยังสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. และทาง e-mail : report_ed54@hotmail.com ภายในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดส่งรายชื่อคณะทำงานดังกล่าวด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิระ แฉ่งกลีการ)

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๖๗ ต่อ ๑๖๐๗

โทรสาร ๐ ๒๖๒๑ ๙๔๑๓

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางเจนจิรา รัชศฤงคารสกุล
วัน/เดือน/ปีเกิด	18 พฤศจิกายน 2514
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สถานที่ทำงาน	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 319 อาคารรัชมิ่งคลาสิก เชียงตุง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
ประวัติการศึกษา	
ปี พ.ศ. 2536	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (การศึกษบัณฑิต) สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้
ปี พ.ศ. 2541	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2536	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านหนองกก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2542	อาจารย์ 1 ระดับ 4 (ช่วยราชการ) สำนักงานโครงการพิเศษ สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2545	อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนพญาไท สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2547	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2550	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2558	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2567	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

